

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra severoamerických studií

Diplomová práce

2024

Jeroným Vnouček

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra severoamerických studií

**Ovlivňování mezinárodních vztahů v Jihočínském
moři na základě čínské potravinové politiky**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Jeroným Vnouček

Studijní program: Teritoriální studia – specializace Severoamerická studia

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 2. 1. 2024

Jeroným Vnouček

Bibliografický záznam

VNOUČEK, Jeroným. *Ovlivňování mezinárodních vztahů v Jihočínském moři na základě čínské potravinové politiky*. Praha, 2024. 91s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, Katedra severoamerických studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.

Rozsah práce: 126 649 znaků

Abstrakt

Oblast Jihočínského moře je významným prostorem mezinárodního dění. V této oblasti se promítají napjaté vztahy Číny a okolních států sdílející dané moře a Spojených států. Velká pozornost je v rámci mezinárodně-politické diskuse namířena například k otázce Tchajwanu, nalezištím nerostných surovin a mezinárodního obchodu. Nepříliš je však brán zřetel na důležitost mořských lovišť pro expanzivní jednání Číny, na což se tato práce zaměřuje. Tato práce se zabývá otázkou, „Jak ovlivňuje čínská potravinová bezpečnost mezinárodní vztahy v Jihočínském moři?“ Využití přístupu neo-malthusiánské teorie umožňuje sledovat potravinové nároky čínské populace v kontextu potravinové bezpečnosti ovlivněné degradujícím životním prostředím. S využitím analýzy a následné syntézy jsou zkoumány zdroje a informace týkající se potravin a mezinárodních vztahů. Z práce vychází výsledky naznačující, že je Čína dlouhodobě potravinově nesoběstačná a její přísun proteinů je silně ovlivněn dovozem proteinu, rybařením a akvakulturní produkcí ryb. Potravinová a obzvláště rybí produkce je však silně ovlivněna zhoršujícím se životním prostředím. Pro uspokojení svých potřeb tak Čína volí kroky, které v regionu porušují konvencí OSN vymezené exkluzivní ekonomické zóny jiných států, a unilaterálně prosazuje své vymezení regionu.

Abstract

The South China Sea region is an important area of international events. In this area, the strained relations between China and the neighboring states sharing the given sea and the United States are reflected. Within the framework of the international political discussion, a great deal of attention is directed, for example, to the issue of Taiwan, mineral deposits and international trade. However, not much attention is paid to the importance of marine fisheries for China's expansionist actions, which is the focus of this work. This thesis deals with the question, „How does China's food security affect international relations in the South China Sea?“ Using the approach of neo-Malthusian theory, it is possible to monitor the food demands of the Chinese population in the context of food security affected by a degrading environment. Using analysis and subsequent synthesis, sources and information related to food and international relations are examined. The results of the work indicate that China is food-insufficient in the long term and its protein supply is strongly influenced by protein imports, fishing and fish aquaculture production. However, food and especially fish production is strongly affected by the deteriorating environment. In order to satisfy its needs,

China chooses actions that violate the exclusive economic zones of other states defined by the UN Convention in the region, and unilaterally enforces its delimitation of the region.

Klíčová slova

Čína, potravinová bezpečnost, potravinová politika, Jihočínské moře, rybolov, zemědělství, životní prostředí

Keywords

China, Food security, Food policy, South China Sea, Fishing, Agriculture, Environment

Title

Influencing International Relations in the South China Sea Based on China's Food Policy

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu práce, doktoru Pavlovi Szobimu, za cenné rady a komentáře a podporu, díky kterým jsem tuto diplomovou práci mohl napsat. Taktéž bych chtěl poděkovat rodině a blízkým, kteří mě při psaní práce motivovali.

Obsah

Úvod.....	10
1. Zhodnocení akademické debaty.....	12
2. Teoreticko-metodologická část.....	15
2. 1. Definice potravinové bezpečnosti.....	16
2. 2. Vymezení teoretického přístupu	18
2. 2. 1. Malthusiánská teorie	18
2. 2. 2. Techno-ekologická teorie	19
2. 2. 3. Modernizační teorie	20
2. 2. 4. Závislostní teorie a teorie světového systému	20
2. 2. 5. Urbanizace	20
2. 2. 6. Sociální stratifikace.....	21
2. 2. 7. Neo-Malthusianismus	21
2. 3. Neo-malthusianismus jako důvod k expanzi	22
3. Geopolitická definice Jihočínského moře ve vztahu k Číně.....	25
3. 1. Důležitost Jihočínského moře a jeho nárokování	25
3. 2. Přítomnost Spojených států amerických v regionu.....	30
3. 3. Situace v Číně	32
4. Pevninská potravinová bezpečnost	36
4. 1. Otázka soběstačnosti.....	36
4. 2. Vliv životního prostředí	38
4. 3. Domácí produkce a import	44
5. Mořská potravinová bezpečnost	48
5. 1. Čínské rybaření v domácích vodách.....	49

5. 2. Akvakultura	52
5. 3. Distanční rybaření.....	55
5. 4. Jihočínské moře z hlediska rybolovu.....	58
Závěr	66
Summary.....	70
Bibliografie	74
Přílohy.....	84

Úvod

Tato práce se zabývá potravinovou bezpečností Číny, a jejím vlivem na mezinárodní dění v oblasti Jihočínského moře. Problematika Jihočínského moře je široce bádáným a probíraným tématem, kterému se ve 21. století dostává mnoho pozornosti. Většina příspěvků se však zabývá převážně otázkou mocenské expanze Číny v regionu z důvodů zisku strategické pozice umožňující větší působnost čínské armády, kontrolu nad mezinárodním obchodem a přístup k nalezištím nerostných surovin. Toto téma je důležité, neboť se v posledních letech výrazně diskutuje o možnosti čínské vojenské expanze, například s cílem sjednocení se s Tchaj-wanem. Čína je vnímána jako nastupující velmoc, která má kapacitu překonat v mnoha ohledech dominantní pozici Spojených států. Je stále otázkou, jaké budou kroky velmocenské Číny a na základě jakých důvodů bude v budoucnosti jednat.

Otázka potravinové bezpečnosti umožňuje nahlížet na významnou geopolitickou oblast z nepříliš zkoumaného úhlu pohledu. Potravinová bezpečnost je pojem označující situaci, kdy mají všichni lidé dané oblasti fyzický, sociální a ekonomický přístup k dostatečnému, bezpečnému a výživnému jídlu. Na Jihočínské moře lze touto perspektivou nahlížet, neboť je tato oblast významná i pro velkou koncentraci mořských živočichů. Studium potravinové bezpečnosti jako jednoho vysvětlení čínských aktivit v Jihočínském moři umožní orientovat se v situaci novým způsobem a lépe tak pochopit aktuální a budoucí dění v regionu. Výzkumem chce autor dosáhnout porozumění, zda je Jihočínské moře natolik podstatné z hlediska potravinových zdrojů, aby mělo významný efekt na mezinárodní dění v regionu. V práci pracuje s hypotézou, že čínská aktivita v regionu není vedena pouze z důvodu mocenské expanze, jak je často popisováno, ale z důvodů potřeby zisku potravin pro udržení potravinové bezpečnosti státu.

Práce je rozdělena na úvodní teoretické uchopení a tři kapitoly rozebírající případ Číny. Nejprve se práce zaměřuje na důkladnou definici potravinové bezpečnosti a teoretické směry, které se potravinovou bezpečností zabírají. V první kapitole hlavní části práce je uvedena problematika Jihočínského moře z hlediska sporného vymezení a zainteresovanosti okolních států a Spojených států amerických. V kapitole druhé je vyzdvížena domácí potravinová produkce Číny, důležitost importu a vliv životního prostředí. Pochopení zemědělství a omezení způsobených environmentální degradací je důležité pro pochopení

kontextu a důležitosti rybí produkce. Vnitrozemská situace umožňuje získat přehled o hlavních otázkách potravinové soběstačnosti Číny a plynule přechází do kapitoly třetí. V poslední kapitole se práce zaměřuje na rybolovnou produkci Číny a vztahuje se opět k oblasti Jihočínského moře, kde jsou vyzdviženy hlavní argumenty ohledně role potravin na mezinárodní vztahy v této oblasti.

1. Zhodnocení akademické debaty

Odrazovým můstkem této práce je kniha *Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific* od Roberta D. Kaplana. Autor se primárně zaměřuje na mezinárodní vztahy v regionu a zainteresovanost Spojených států. Celkově se soustředí na geopolitické problémy pramenící z historické provázanosti jednotlivých aktérů v okolí Jihočínského moře. Vysvětluje, proč Jihočínské moře vybízí k růstu námořních flotil a vojsk, ale proč jeho geografie zároveň brání agresí. Nabízí zajímavou paralelu mezi čínskou aktuální snahou o hegemonii v regionu a historickou imperiální aktivitou ze strany Spojených států v Karibiku. Autor argumentuje, že pro pochopení regionu je potřeba znát historii a motivaci jednotlivých zainteresovaných aktérů.

Tématu čínského přístupu k oblasti z hlediska bezpečnosti se věnuje Klaus Heinrich Raditio v publikaci *Understanding China's Behaviour in the South China Sea: A Defensive Realist Perspective*. Autor se teoreticky zaměřuje na dilema bezpečnosti v mezinárodních vztazích a zkoumá, zda Čína změnila přístup z defenzivního realismu na ofenzivní realismus. Příkladá význam rostoucí pozornosti vysokých čínských vojenských představitelů o Mahanovu doktrínu, která neoddělitelně spojuje národní velikost se silnou působností v moři. Kniha velmi dobře pojednává o dilematu bezpečnosti a mezinárodním pnutí mezi zúčastněnými zeměmi a Spojenými státy.

Rostoucí pozici Číny zmiňuje ve své publikaci *When Right Makes Might: Rising Powers and World Order* také Stacie E. Goddard, která argumentuje ohledně legitimizačních strategiích rostoucích velmocí. Hlavním tématem knihy je legitimizační strategie, kdy vzestupující mocnost uplatňuje různé mechanismy, které utváří percepci ostatních států na její vzrůst. Tím může být například projevování zdrženlivosti, omezování se a ochotné dodržování mezinárodní normy a statu quo. Expandující stát ale také může klást rétorické pasti a legitimizovat své nároky, čímž může brát argumenty případným oponentům. Kniha nabízí pohled, jakým nahlížet na to, zda rostoucí velmoc bude součástí již existujícího systému, či se ho bude snažit reformovat. Vysvětluje, jak a proč velmoci určují, zda je vzrůstající stát hrozbou pro mezinárodní politiku. Zaměřuje se na historické případy a okolnosti rostoucích mocností jako například odstoupení od politiky Appeasementu v druhé světové válce, či japonského dobývání Mandžuska.

Provázanost mezinárodních vztahů a významu potravin vyzdvihuje ve své publikaci *Oceans of Grain: How American Wheat Remade the World* Scott Reynolds Nelson, který

upozorňuje na důležitost kontroly produkce a transportu potravin pro vznik a rozpad mocností. Zaměřuje se obzvláště na oblast Ukrajiny a Černého moře, ale také na produkci obilovin ve Spojených státech v období občanské války. Kniha dává dobrý příklad, jak moc podstatná je otázka potravin pro vývoj mezinárodních vztahů. Základním argumentem je, že existence velmoci vždy stojí na schopnosti se potravinově uživit. Autor uvádí velmi zajímavý argument, že na počátku 1. světové války měly centrální mocnosti spolu s Osmanskou říší moc vyhladovět Evropu. Kontrola úžin Bospor a Dardanel umožňovala Osmanské říši zablokovat průchod obilí z ruské produkce a německé ponorky měly kapacitu blokovat transport potravin z Argentiny, Austrálie a Spojených států. Na čínskou potravinovou bezpečnost lze nahlížet podobným způsobem. V momentě, kdy by byly zablokovány důležité obchodní cesty, mohlo by dojít k výraznému omezení potravin mířících do Číny.

Důležitost potravinové produkce projednává Thomas F. Homer-Dixon v knize *Environment, Scarcity, and Violence*, kde rozebírá rozdílné přístupy týkající se vztahu populačního růstu, nedostatku zdrojů a blahobytu. Uvádí argumenty a příklady teoretických přístupů neo-malthusianistů, ekonomických optimistů a distributorů, které byly hlavními stranami diskuse v posledních dvou stoletích. Identifikuje a popisuje hlavní důvody úbytku zdrojů, jako například ztrátu biodiverzity, úbytek pitné vody, navyšující se spotřebu energie a globální oteplování. Na základě nedostatků autor uvádí případy, kdy dochází či může docházet ke konfliktům uvnitř států, převážně ve venkovských oblastech, které jsou nedostatky přímo zasaženy v denním životě. Hlavní myšlenkou díla je zjištění, že nedostatek obnovitelných zdrojů může v negativním smyslu přispívat občanskému násilí, povstáním a etnickým střetům. Nedostatky zdrojů jsou provázány zhoršenou politickou a socioekonomickou situací a jsou tak často přehlíženy jako základní stresový faktor. Publikace umožňuje pochopit provázanost mezinárodních vztahů a životního prostředí.

Přímo potravinovou situací v Číně se zabírají autoři Jenifer Huang McBeath a Jerry McBeath v knize *Environmental Change and Food Security in China*. Autoři široce informují o historickém vývoji zemědělství v Číně a zabírají se faktory, které ovlivňují potravinovou produkci od znečištění a ztráty životního prostředí po choroby rostlin a invazivní druhy. Publikace velmi přehledně umožňuje čtenáři získat přehled o rozmanitosti problematiky potravinové produkce a bezpečnosti. Zaměření knihy nepřesahuje čínské hranice, zaměřuje se převážně na rostlinnou produkci. Publikace se zřídka zaměřuje na rybolov a akvakulturu téměř nezmiňuje. Oblast této produkce je sice probírána v otázce

vodního znečištění, avšak konkrétní údaje o sladkovodní i mořské produkci nejsou v knize zmíněny, stejně tak Jihočínské moře. Publikace umožňuje lépe pochopit domácí otázku a využít poskytnuté informace k výzkumu problematiky Jihočínského moře.

Další publikací zaměřující se na životní prostředí, jeho udržitelnost a bezpečnostní otázky v Jihočínském moři je dílo *Non-Traditional Security Issues and the South China Sea: Shaping a New Framework for Cooperation* od autorů Schicun Wu a Keyan Zou. Dle jejich výkladu všeobecný konsensus vnímá udržitelný rozvoj jako zásadní při nakládání s přírodními zdroji a protekcí životního prostředí. Autoři vnímají problematiku nakládání se zdroji v Jihočínském moři převážně v neexistenci multilaterálních dohod, které by respektovaly všechny strany a došlo by tak k udržitelnému přístupu k regionu. Poukazují na jiné oblasti, kde se podařilo dojít ke společnému řešení, avšak zdůrazňují, že Jihočínské moře je specifické v tom, že vymezení exkluzivních ekonomických zón mezi příslušnými státy je sporné a cesta k dohodě je tedy složitá.

V poslední řadě uvádím aktuální publikaci z roku 2023 od Wang Hongguang s názvem *China's Food Security: Strategies and Countermeasures*. Autor se obsáhle zaměřuje na potravinovou produkci po celém světě. Kniha byla vydána pod čínským nakladatelstvím CITIC Press Group, což je dceřiná společnost státem řízené CITIC Group. Autor pracuje jak se světovými daty, tak s daty čínskými. V některých formulacích je evidentní, že autor využívá termíny, které neuráží komunistickou stranu. Například vysvětlení úbytku potravin v období přelomu 50. a 60. let, kdy proběhl Velký čínský hladomor¹, je autorem označeno jako obrovská přírodní katastrofa. Je proto obtížné určit, jak transparentní jsou zmíněná data o potravinové bezpečnosti. Nabízí se ale možnost nahlížet na problematiku z čínské perspektivy.

---

¹ „China's Great Leap Forward,“ Association for Asian Studies, accessed December 21, 2023, <https://www.asianstudies.org/publications/aaa/archives/chinas-great-leap-forward/>.

2. Teoreticko-metodologická část

Práce se zabývá výzkumnou otázkou, jak ovlivňuje čínská potravinová bezpečnost mezinárodní vztahy v Jihočínském moři? Otázka byla vybrána na základě hypotézy, že čínská expanzivní politika v regionu není pouze z mocenského hlediska, jak se může na první pohled zdát, ale také na základě zajištění své potravinové bezpečnosti skrze přístup k důležitým lovištím ryb. V následující části textu je rozebíráno teoreticko-konceptuální vymezení tématu, díky kterému se naskytuje možnost nahlížet na problematiku Jihočínského moře z úhlu pohledu, který je přehlížený a nedostatečně popsán. Pro práci byl zvolen teoretický přístup neo-malthusiánské teorie, která zkoumá vztah lidské populace a degradujícího životního prostředí.

V posledních několika desetiletích Čína předstihla ostatní země na podobné úrovni rozvoje. Výrazně se tak zlepšila životní úroveň a klesala extrémní chudoba.² Na základě toho autor této práce odhaduje, že vyspělost čínského obyvatelstva a technologický pokrok teprve dohání populační růst. Obyvatelé mají větší nároky na potraviny, které konzumují a potravinové zdroje postupně ztrácí kapacitu čínskou populaci nasytit. Autor pracuje s myšlenkou, že moře a oceány jsou omezeným zdrojem zisku proteinů a Čína se dostává do bodu, kdy z jejích moří již nejde získat více potravin, než na jaké množství si již navykla. Musí proto z důvodů potravinové bezpečnosti expandovat.

Stanovenou hypotézu autor ověřuje prostřednictvím analýzy primárních dokumentů, jako jsou například čínské pětileté plány, prohlášení vysoce postavených čínských představitelů či dokumenty vydané a znějící v souladu čínské komunistické strany. Vedle primárních zdrojů využívá práce také informace z reportů, oficiálních stránek vlád či organizací, mediální zprávy, články a odbornou literaturu. Zjištěné informace a dílčí problematiky následně autor metodou syntézy uvádí do vzájemných vztahů a souvislostí, a zasazuje je do kontextu, který mu umožňuje nahlédnout na stanovené téma potravinové bezpečnosti z nové, v tomto případě neo-malthusiánské perspektivy.³ Jelikož autor pracuje s informacemi od různě zainteresovaných stran, je nutné nahlížet na sdělené informace s možností ideologického zkreslení.

---

² „IMF Staff Completes 2023 Article IV Mission to the People’s Republic of China,“ International Monetary Fund, accessed December 29, 2023, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/11/07/pr23380-imf-staff-completes-2023-article-iv-mission-to-the-peoples-republic-of-china>.

³ František Ochraňa, *Metodologie, Metody a Metodika Vědeckého Výzkumu* (Praha: Karolinum Press, 2019), 45–50.

Z hlediska úspory textu je v této práci označena Čínská lidová republika jednoslovně, tedy Čínou. Jakékoliv informace týkající se jmenovitě Číny jsou tak bez zahrnutí Tchajwanu, neboli Čínské republiky.

2. 1. Definice potravinové bezpečnosti

Koncept potravinové bezpečnosti je relativně starý pojem, který se objevuje již v publikacích od Giovaniho Botera v roce 1588, nebo Thomase R. Malthuse v roce 1798. V tehdejších předindustriálních dobách byla hlavní myšlenka konceptu směřována na podstatu vyrovnání kapacity městského obyvatelstva a její schopnosti produkovat potraviny pro udržení své populace.⁴ Ve 20. století se koncept intenzivně projednával v 70. letech při diskusích o mezinárodních potravinových problémech v době globální potravinové krize. Prvotní zaměření bylo orientováno na problematiku potravinového zásobování, čili zajištění dostupnosti a do určité míry i cenové stability základních potravin na mezinárodní i národní úrovni. Definice potravinové bezpečnosti se objevily na zasedání světové potravinové konference v listopadu roku 1974 v Římě.⁵ Aktuálnější redefinice potravinové bezpečnosti byla projednána na světovém potravinovém summitu v roce 1996 taktéž v Římě.⁶

Schlomo Reutlinger ve své studii pro Světovou banku v roce 1986 uvedl, že potravinová bezpečnost znamená, že všichni lidé mají vždy fyzický, sociální a ekonomický přístup k dostatečnému, bezpečnému a výživnému jídlu, které odpovídá jejich potravinovým preferencím a dietním potřebám pro aktivní a zdravý život. Byť lze potravinovou bezpečnost definovat více způsoby, tato, či podobné definice se objevují převážně.⁷ Tuto definici užívá i výbor OSN pro světovou potravinovou bezpečnost.⁸

Potravinová nejistota je na druhou stranu definovaná jako nedostatek přístupu k dostatečnému množství potravin. Reutlinger zde definici dělí na dva typy. Prvním typem je chronická, tedy kontinuálně nedostatečná dieta způsobená neschopností získat potraviny,

---

⁴ Christophe Béné and Stephen Devereux, eds., *Resilience and Food Security in a Food Systems Context* (Cham: Springer International Publishing, 2023), 4.

⁵ *Report of the World Food Conference*, Rome 5–16 November 1974. (New York: United Nations, 1975).

⁶ „Rome Declaration on World Food Security,“ FAO, accessed December 22, 2023, <https://www.fao.org/3/w3613e/w3613e00.htm>.

⁷ Shlomo Reutlinger, *Poverty and Hunger: Issues and Options for Food Security in Developing Countries*. (Washington, DC: World Bank, 1986), 1.

⁸ „Food Security,“ International Food Policy Research Institute, accessed December 22, 2023, <https://www.ifpri.org/topic/food-security>.

kteřá zasahuje domácnosti, které nejsou schopny buď nakoupit, nebo vypěstovat dostatek potravin. Druhým typem je přechodná nejistota, kdy domácnost dočasně ztratí přístup k dostatečnému množství potravin. To může být způsobeno cenovou nestabilitou, nízkou produkcí či nedostatečnými příjmy. V nejhorších případech dochází k hladomorům.⁹

Peter Uvin v publikaci z roku 1994 uvádí, že se potravinová bezpečnost zabývá nedostatkem potravin, chudobou a deprivací. Nedostatek potravin se zabývá nabídkou potravin dostupných pro obyvatelstvo uvnitř daného geografického území. Potravinová chudoba nastává v momentě, kdy není osoba konkrétní země schopná získat dostatečné množství jídla, které by plnilo nutriční požadavky z důvodu neadekvátních příjmů, špatné dostupnosti produktivních zdrojů, nebo nedostatku jiných nároků na jídlo. Chudoba se může projevovat nikoliv pouze z ekonomického hlediska, ale i z nemožnosti získat potraviny ze systematického odepírání například z důvodů etnicity, pohlaví, rozdílností mezi městy a venkovem či jinými nerovnostmi.¹⁰

Luther Tweeten v publikaci z roku 1997 uvádí, že je potravinová bezpečnost složena ze tří komponentů – dostupnost jídla, přístup k němu a jeho využití. Aby lidé byli zabezpečeni, musí existovat spolehlivé dodávání potravin, k němuž musí jednotlivci mít přístup a taktéž z nich získat dostatečnou nutriční hodnotu.¹¹ Všeobecně uznávané pilíře konceptu potravinové bezpečnosti ve 21. století jsou shrnuty ve čtyřech pojmech – dostupnost, přístup, využití a stabilita.¹²

Dle publikace Stephen J. Scanlana z roku 2003 se pro mezinárodní sociologický výzkum typicky používá kalorický a proteinový přísun jako měřítko potravinové bezpečnosti. Tato měření jsou však často mylně označována jako konzumace potravin, když místo toho jsou tím, co by bylo dostupné každému člověku, kdyby byly potraviny rovnoměrně distribuovány. Dostupnost potravin je důležitá, ale zvýšená nabídka nemusí nutně znamenat lepší přístup pro každého. Je proto potřeba nahlížet na potravinovou bezpečnost s dalšími kritérii. Podstatné je vnímat závislost na importu potravin, neboli poměr dovozu potravin země v poměru k potravinám dostupným v zemi pro vnitřní účely distribuce. Tento koncept je zásadní v tom, že izoluje mezinárodní složku dostupnosti potravin v dané zemi. Je důležité brát v potaz, že závislost na importu nutně neznamená

---

⁹ Reutlinger, "Poverty and Hunger," 1.

¹⁰ Peter Uvin, „The State of World Hunger,“ *Nutrition Reviews* 52, No. 5 (May 1994): 1–16, doi: 10.1111/j.1753-4887.1994.tb01411.x.

¹¹ Luther Tweeten and Donald G. McClelland, eds., *Promoting Third World Development and Food Security*, (Westport: Praeger, 1997), 225–56.

¹² Béné and Devereux, *Resilience and Food Security*, 5.

potravinou nejistotu, protože je země stále schopná získávat potřebné potraviny pro své obyvatelstvo, jen v případě výpadku není schopná soběstačnosti.¹³

Dle Scanlana může být potravinová bezpečnost zajištěna pouze v případě dosažení udržitelné společnosti, která má dostatek zdrojů pro své potřeby, aniž by využívala zdroje na úkor budoucích generací. Jedná se o rovnováhu mezi lidskými potřebami a kapacitami Země, aniž by došlo k nenapravitelnému poškození životního prostředí.¹⁴

Dle Fredericka H. Buttela je hlad rozsáhlý a komplexní problém vlastní současným institucím a naznačuje, že je ostře diskutovaným tématem v politice, mezi akademiky a další inteligencí. Komplexnost otázky hladu tkví v provázanosti množství sociálních a biofyzikálních faktorů, mezi které se mimo jiné řadí distribuce, zemědělský výzkum a vývoj, válka, sociální rozvraty, hustota a růst obyvatelstva, politika sociálního zabezpečení, sociální pojištění a obchod se zemědělskými produkty.¹⁵ Jen díky tomuto výčtu dochází k uvědomění, že se nad potravinovou bezpečností dá nahlížet z obrovského rozsahu hledisek mezi aktéry potravinového systému a vědeckou komunitou. V následující části proto uvedu řadu perspektiv, kterými lze nahlížet na potravinovou bezpečnost a opodstatnit výběr svého teoretického přístupu k tématu čínské potravinové bezpečnosti a vlivu na mezinárodní vztahy v Jihočínském moři.

2. 2. Vymezení teoretického přístupu

2. 2. 1. Malthusiánská teorie

Teorie malthusiánství pochází z roku 1798, kdy Thomas Robert Malthus ve svém díle *An Essay on the Principle of Population* upozorňuje na budoucí problematiku navyšování populace exponenciálním růstem, zatímco potravinová produkce roste lineárně. Dle jeho úvahy tak neodvratně dojde k nedostatku potravinových zdrojů, pokud nedojde ke snížení porodnosti.¹⁶ Malthus tvrdil, že síla populace je natolik nadřazenější kapacitě Zemi poskytnout živobytí, že populační růst eventuálně vede buď k válce nebo pohromám typu

---

¹³ Stephen J. Scanlan, „Food Security and Comparative Sociology,“ *International Journal of Sociology*, 33, (2003): 90, DOI: 10.1080/15579336.2003.11770272.

¹⁴ Stephen J. Scanlan, "Food Availability and Access in Lesser-Industrialized Societies: A Test and Interpretation of Neo-Malthusian and Technoecological Theories." *Sociological Forum* 16, No. 2 (June 2001): 231–262, <https://www.jstor.org/stable/685064>.

¹⁵ Frederick H. Buttel, „Ending Hunger in Developing Countries,“ *Contemporary Sociology* 29, No. 1 (January 2000): 14, <https://doi.org/10.2307/2654928>.

¹⁶ Thomas Robert Malthus, *An essay on the Principle of Population* (London: St. Paul's Church-Yard, 1798).

epidemií, moru či hladomoru, při kterých dojde k vyvážení lidské populace.¹⁷ Aby nedošlo k tomuto způsobu úbytku populace, navrhoval Malthus preventivní kroky ve formě nižší porodnosti či potratů.¹⁸

Tato teorie vznikla ještě před dobou velkého industriálního pokroku, který umožnil efektivnější produkci potravin. V dalších letech byla teorie terčem kritiky mnoha myšlenkových směrů, jako například marxismu,¹⁹ socialismu,²⁰ či od zastánců volného obchodu a liberálů.²¹ Stejně tak ale existují podpůrné názory, které tvrdí, že takzvaná Malthusiánská past, kdy populace převyšuje potravinové zdroje, je stále legitimní.²²

2. 2. 2. Techno-ekologická teorie

V opozici k pesimistickým názorům na populační zkázu civilizace se staví řada autorů s více optimistickým názorem, například Albert R. Berry, William R. Cline²³ a Julian Simon,²⁴ kteří věří, že technologie a lidský důmysl jsou největší dostupné zdroje a nejsou ohroženy nedostatkem. Světové problémy týkající se kapacity Země budou díky tomu vyřešeny. Teorie pracuje s tím, že šíření nové technologie do rozvojových zemí, používání hnojiv a tím zefektivněné zemědělství jsou příkladem lidské adaptace, která umožňuje získat potřebné množství potravin.²⁵ S teorií se pojí i takzvaná zelená revoluce, která od poloviny 20. století přináší vyšší výnosy ze zemědělství díky zavedení vysoce výnosných odrůd plodin do rozvojových zemí. Tyto odrůdy však většinou vyžadují velké množství chemických hnojiv a pesticidů pro dosažení jejich vysokých výnosů, což se promítá na zhoršení životního prostředí.²⁶

---

¹⁷ Ibid., 61.

¹⁸ Nils Petter Gleditsch, „This time is different! Or ist it? NeoMalthusians and environmental optimists in the age of climate change,“ *Journal of Peace Research* 58, No. 1 (2020): 177, doi: 10.1177/0022343320969785.

¹⁹ Ronald L. Meek, *Marx and Engels on the Population Bomb* (The Ramparts Press, 1971).

²⁰ Paul R. Ehrlich, John P. Holdren, eds., "A Bulletin Dialogue: on "The Closing Circle" – Response," *Bulletin of the Atomic Scientists* (May 1972): 55. <https://doi.org/10.1080/00963402.1972.11457930>.

²¹ Julian L. Simon, „Resources, population, environment: an oversupply of false bad news,“ *Science* 208, No. 4451 (June 1980): 1431–1437, doi:10.1126/science.7384784.

²² Julia Zinkina, Andrey Korotayev, eds., "Explosive Population Growth in Tropical Africa: Crucial Omission in Development Forecasts - Emerging Risks and Way Out," *World Futures The Journal of General Evolution* 70, No. 2 (February 2014): 120–139, doi:10.1080/02604027.2014.894868.

²³ Albert R. Berry, William R. Cline, eds., *Agrarian Structure and Productivity in Developing Countries*, (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1979).

²⁴ Julian L. Simon, *The Ultimate Resource 2*, (Princeton: Princeton University Press, 1998).

²⁵ Ester Boserup, *The Conditions of Agricultural Growth: The Economics of Agrarian Change Under Population Pressure*, (Chicago: Aldine, 1965).

²⁶ „green revolution,“ Britannica, accessed December 22, 2023, <https://www.britannica.com/event/green-revolution>.

2. 2. 3. Modernizační teorie

Modernizační teorie tvrdí, že by méně rozvinuté země měly modernizovat následováním stejné cesty již industrializovaných společností, aby dosáhly stejného sociálního a ekonomického blahobytu. Méně industrializované společnosti by měly zvýšit míru svých úspor a kapitálových investic a zavést moderní institucionální struktury, jako je racionalizovaná vláda, moderní armáda, rozšířené občanství, městská centra a vzdělávací systém, který vytváří gramotnou, technologicky sofistikovanou populaci. Modernizace je zásadní pro potravinovou bezpečnost. Moderní společnosti jsou lépe živené, bohatší, vzdělanější a politicky stabilní. Ekonomický růst by měl nepochybně přispívat ke schopnosti země uživit se a zajistit tak potravinovou bezpečnost.²⁷

2. 2. 4. Závislostní teorie a teorie světového systému

V reakci na modernizační teorii vznikla závislostní teorie, která pracuje s myšlenkou, že zdroje a prostředky míří z chudých a rozvojových zemí do bohatých a vyspělých států, čímž dochází k jejich stálému obohacování na úkor států rozvojových. Ústředním tvrzením teorie závislosti je, že chudé státy jsou ochuzeny a bohaté obohacovány způsobem, jakým jsou chudé státy integrovány do světového systému. Tato teorie vznikla ke konci 60. let 20. století, kdy vědci po druhé světové válce hledali základ problému v nedostatečném rozvoji v Latinské Americe.²⁸

2. 2. 5. Urbanizace

Perspektiva urbanizace mění pohled nerovnosti mezi severní a jižní polokoulí a zaměřuje se na vnitrostátní otázku polarizace venkova a měst. Hlavním argumentem je, že je rozvoj prospěšný městům, kde je koncentrovaná ekonomická elita a politická síla. Tato elita nadále tvoří politiku, která je ku prospěchu městům nad venkovem, jenž strádá.²⁹

---

²⁷ Scanlan, *Food Security*, 97.

²⁸ James C. W. Ahiakpor, "The Success and Failure of Dependency Theory: The Experience of Ghana," *International Organization* 39 No. 3 (Summer 1985): 535–552, <https://doi.org/10.1017/S0020818300019172>.

²⁹ York W. Bradshaw, "Urbanization and Underdevelopment: A Global Study of Modernization, Urban Bias, and Economic Dependency," *American Sociological Review* 52, No. 2 (April 1987): 224–239, <https://doi.org/10.2307/2095451>.

2. 2. 6. Sociální stratifikace

Stratifikace a nerovnost jsou zásadní sociologická témata v ohledu potravinové bezpečnosti. Problematika hladu a potravinové nejistoty je často pojená s ekonomickou chudobou. Absolutní chudoba je specificky primárním indikátorem potravinové nejistoty. Dále se dá nahlížet na pohlaví. Ženy jsou více diskriminovány a v případě potravinové bezpečnosti tomu není jinak. Dívky a ženy mají větší pravděpodobnost podvýživy a s tím souvisejících zdravotních následků než jejich mužské protějšky, a to navzdory faktu, že se ženy proporcčně více podílejí na produkci, zpracování a přípravě jídla. Společenská nerovnost se projevuje i etnickou a rasovou nerovností, kdy se minority potýkají s ekonomickou, sociální a politickou diskriminací, což má za následek zhoršený stav potravinové bezpečnosti.³⁰

2. 2. 7. Neo-malthusianismus

Návaznou teorií na malthusianismus je teorie neo-malthusianismu, která lze definovat jako obava, že přelidnění stejně jako nadměrná spotřeba mohou zvýšit vyčerpání zdrojů a následné zhoršování životního prostředí povede k ekologickému kolapsu nebo jiným nebezpečím, které eventuálně povedou k nedostatku potravin.³¹ I přesto, že se v dnešní době snižuje celosvětová porodnost a očekává se, že dojde k populační stabilizaci v průběhu 21. století, dochází v posledních dekadách k rapidnímu navýšení využívání přírodních zdrojů a jejich vyčerpávání.³²

Aktuální akademická a politická diskuse o důsledcích změn životního prostředí je značně antropocentrická a zaměřuje se na důsledky znečištění pro zdraví a lidské živobytí. Středobodem takových obav jsou například zprávy *Intergovernmental Panel on Climate Change* (IPCC)³³. Neo-malthusianská perspektiva se objevuje v diskusích o neobnovitelných zdrojích, například ropě a minerálech, ale i obnovitelných zdrojích, jako například o potravinách a vodě, neboť produkce těchto zdrojů nemusí být dostatečná pro lidské potřeby z důvodu environmentální degradace. Mezi klíčové nedostatky se řadí úbytek orné půdy, klesající nabídka potravin, úbytek čisté vody a klesající výnos z rybolovu. Zvýšený nedostatek zdrojů se může projevovat různými způsoby: Přeshraniční migrací,

---

³⁰ Scanlan, *Food Security*, 98–99.

³¹ Thomas Robertson, *The Malthusian Moment: Global Population Growth and the Birth of American Environmentalism (Studies in Modern Science, Technology, and the Environment)*, (New Jersey: Rutgers University Press, 2012).

³² Gleditsch, *This time is different*, 177.

³³ „The Intergovernmental Panel on Climate Change,“ ipcc, accessed December 25, 2023, <https://www.ipcc.ch/>.

domácí migrací, růstem nerovnosti, mezietnickým napětím, nerovnoměrným zasažením klimatickou změnou, spory o nedostatečné zboží a konkurenčními nároky na zdroje.³⁴

Biodiverzita hraje zásadní roli pro funkčnost lidské společnosti. Mimo jiné je pro lidi zásadní pro zisk dostatečného množství materiálů a živočišných produktů.³⁵ Pevninská, ale i mořská biodiverzita umožňuje přírodě, aby byla produktivní, odolná a přizpůsobivá změnám životního prostředí. Čím více se vyčerpává biologická rozmanitost, tím méně může příroda poskytovat potravu a ekonomické a kulturní výhody, které v současnosti lidstvu poskytuje.³⁶

Četné terénní experimenty za posledních několik dekad ukazují, že na experimentálních plochách se sníženou druhovou diverzitou je produktivita rostlin a odolnost vůči vnějším poruchám nižší. Se sníženou přítomností ptactva a hmyzu se zhoršuje zdraví lesů. Lidé nedosahují hojnosti potravin bez udržení dostatečné biodiverzity, která pomáhá zemědělským systémům vyhnout se periodickému suchu, napadení hmyzem a invazí plevelů.³⁷ Degradace životního prostředí tak má přímý vliv na schopnost lidstva produkovat potraviny.

2. 3. Neo-malthusianismus jako důvod k expanzi

Pro přiblížení neo-malthusiánské teorie v praxi lze využít případ Japonska směřujícímu k druhé světové válce. Japonsko mělo v roce 1930 populaci kolem 65 milionů. Rapidní nárůst japonské populace vytvářel tlak na urbánní industriální centra a zemědělská aktivity přes prvotní zefektivnění stagnovala. Nárůst tedy vyžadoval velký import potravin do ostrovní země. Aby byla země schopná udržet potřebné úrovně importu, potřebovala také exportovat. Západní cla však omezovala vývoz, zatímco diskriminační legislativa v mnoha zemích a rasismus vůči Japoncům sloužily jako překážky pro emigraci. Čínské a Japonské snahy zajistit rasovou rovnost ve smlouvě Společnosti národů byly západními státníky

---

³⁴ Gleditsch, *This time is different*, 178–180.

³⁵ „What is biodiversity and why is it important?“, Biodiversity Conservation Trust, accessed December 25, 2023, <https://www.bct.nsw.gov.au/what-biodiversity-and-why-it-important>.

³⁶ „Marine biodiversity“, Marine Stewardship Council, accessed December 25, 2023, <https://www.msc.org/en-au/what-we-are-doing/oceans-at-risk/marine-biodiversity>.

³⁷ „Neo-Malthusianism“, Cary Institute of Ecosystem Studies, accessed December 25, 2023, <https://www.caryinstitute.org/news-insights/blog-translational-ecology/neo-malthusianism>

odmítnuty. Je tedy možné argumentovat, že z důvodů vysoké populace a nedostatečnému přístupu ke zdrojům Japonsku nezbyla jiná možnost než použít sílu.³⁸

Stacie E. Goddard ve své publikaci z roku 2018 nabízí další pohled na vzestupující velmoci. Jakým způsobem vzestupující země legitimizuje své nároky, hraje důležitou roli pro pochopení jejích záměrů od ostatních mocností. Legitimizace má vliv na to, zda ostatní mocnosti přistoupí na přizpůsobení se situaci, či dojde ke konfrontaci. Pokud nastupující mocnost dokáže vykreslit své ambice jako legitimní a že zůstane v souladu s existujícími pravidly a normami, může dojít k tomu, že bude zachován status quo. Pokud naopak budou požadavky nastupující mocnosti nelegitimní, v rozporu s převládajícími pravidly a normami, pak můžou ostatní mocnosti shledávat revizionistické pokusy za ohrožující, eventuálně vedoucí k omezení či konfrontaci.³⁹

Dle Stacie E. Goddard má vzrůstající mocnost málo kontroly nad načasováním jejího vývoje, typu režimu, strategických a kulturních narativů, které vytváří záměry vzestupu mocnosti a k tomu vztahené reakce okolí. V podání Goddard byl například vzestup Spojených států požehnaný. Jednalo se o liberální a demokratickou zemi s otevřeným ekonomickým systémem s dobře načasovanou industrializací, která měla dostatek času na upevnění své moci v izolovanosti od potenciálních konkurentů dvěma oceány. Spojené státy tak měly dostatek času na to, než se zapojily do světového dění jako velmoc sama o sobě.⁴⁰

Japonsko působí kontrastně. Vzrůst byl spojený s domácí nestabilitou a revolucemi. S příliš rychlou industrializací byla ostrovní země paralyzovaná nedostatky surovin. S rasovým statutem stála země mimo běžné západní diplomatické vztahy. K vzestupu navíc nedošlo v izolovanosti, ale v systému podezíravých a nepřátelských států, což eventuálně vedlo ke střetu.⁴¹ Japonsko potřebovalo zajistit dodávky uhlí, ropy, minerálů a jiných surovin, které mohla získat zabráním Číny a jihovýchodní Asie.⁴²

Jelikož panuje téměř naprostá shoda mezi učenici, že je Čína vzrůstající mocnost, stále panuje široká debata ohledně toho, zda má Čína revizionistické ambice. Z jednoho pohledu Goddard uvádí, že má Čína zajisté územní ambice v okolních mořích a směrem k Tchaj-wanu. Zmiňuje ale, že se těmto ambicím dá zabránit. Dle autorky Čína usiluje o

---

³⁸ „The rise of the militarists,“ Britannica, accessed December 25, 2023, <https://www.britannica.com/place/Japan/The-rise-of-the-militarists>.

³⁹ Stacie E. Goddard, *When Right Makes Might: Rising Powers and World Order* (Ithaca and London: Cornell University Press, 2018), 16.

⁴⁰ Goddard, *When right makes might*, 186.

⁴¹ Ibid., 186.

⁴² Thomas F. Homer-Dixon, *Environment, Scarcity, and Violence* (New Jersey: Princeton University Press, 1999), 137–138.

ekonomickou institucionální reformu, nikoliv však o revoluci. Snaží se o větší vliv na stávající obchod a finanční vztahy, ale necílí na jejich převrácení. Čínská ambice po expanzi je držena její pozicí v mezinárodním systému. Jako silně exportující ekonomika je Čína závislá na zahraničních investicích, což ji odrazuje od konfliktu.⁴³

Z druhého pohledu Goddard zmiňuje názory, že čínské revizionistické ambice sílí s růstem její moci. Čína může nahradit Spojené státy jako přední ekonomickou sílu a svrhnout dosavadní ekonomické instituce. V roce 2015 Čína vytvořila *Asian Infrastructure Investment Bank* s cílem multilaterálního rozvoje Asie. Vůdci země prosazují *Belt and Road Initiative*, kdy dochází k investicím do pozemních, ale i mořských infrastruktur rozpínajících se přes Asii do Evropy a Afriky a přidruženým mořím. Čína také značně modernizuje svoji armádu, aby byla konkurence schopná vůči armádě americké, čímž může cílit k prosazení svých revizionistických cílů.⁴⁴

Předtím, než se práce bude soustředit na potravinovou politiku Číny a její vztah k Jihočínskému moři, je vhodné uvést obecný kontext problematiky oblasti. V následující kapitole se proto zaměřuji na popsání regionu Jihočínského moře.

---

⁴³ Goddard, *When right makes might*, 188.

⁴⁴ *Ibid.*, 188.

3. Geopolitická definice Jihočínského moře ve vztahu k Číně

3. 1. Důležitost Jihočínského moře a jeho nárokování

Východní Asie může být rozdělena do dvou oblastí. Severovýchodní Asie dominovaná korejským poloostrovem a jihovýchodní Asie dominovaná Jihočínským mořem. Jihočínské moře funguje jako pojítka západního Pacifiku a Indického oceánu. Jde o oblast, kde se spojují důležité ekonomické trasy. V úžinách Malacca, Sunda, Lombok a Makassar propouští více jak polovina ročního světového obchodu a třetina světové lodní dopravy (Příloha č. 1). Objem ropy, který je provážen skrz Malackou úžinu z Indického oceánu skrz Jihočínské moře, je třikrát větší než v Suezském kanálu a patnáctkrát větší než v Panamském kanálu. Zhruba dvě třetiny jihokorejského energetického zásobování, téměř 60 % japonského a tchajwanského energetického zásobování a 80 % ropy mířící do Číny prochází právě jihočínským mořem.⁴⁵

Jihočínské moře má potvrzenou zásobu sedmi miliard barelů ropy a 900 miliard kubických stop zemního plynu. Podle čínských výpočtů je objem ropy ještě vyšší, čímž by mohlo Jihočínské moře mít druhé největší zásoby nerostných surovin hned po Saudské Arábii. Takový nález a obzvláště jeho kontrola je pro Čínu zásadní. Jednak by nemusely lodě vozící ropu do Číny proplouvat Malackou úžinou, také by ale došlo k zajištění dostatku ropy pro čínské potřeby.⁴⁶ Čína konzumuje kolem 13 % světové ropy⁴⁷ a téměř 24 % celosvětově vyrobené energie.⁴⁸

Výskyt přírodních zdrojů, primárně uhlovodíků a lovišť, je bezesporu významný strategický faktor v Jihočínském moři. Strategická hodnota těchto zdrojů však závisí na jejich přesném rozsahu, obnovitelnosti (v případě mořských živočichů) a přímé důležitosti pro čínské potřeby. V Číně je primárním zdrojem energie uhlí, které k roku 2020 tvořilo 56,8

---

⁴⁵ Robert D. Kaplan, *Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific* (New York: Random House, 2014), 8–10.

⁴⁶ Ibid., 10.

⁴⁷ „China Oil,“ worldometer, accessed December 25, 2023, <https://www.worldometers.info/oil/china-oil/>.

⁴⁸ „China Energy,“ worldometer, accessed December 25, 2023, <https://www.worldometers.info/energy/china-energy/>.

% celkové energické spotřeby.⁴⁹ Ropa a zemní plyn jsou ovšem také důležité. V roce 1993 převýšil import ropy její export a Čína se tak stala jejím čistým dovozcem. V roce 1996 Čína zaznamenala pokles domácí produkce ropy, zatímco poptávka rostla o 5,8 % ročně. International Energy Agency predikovala, že by k roku 2030 mohla Čína nahradit Spojené státy jako největšího spotřebitele ropy. Její trh s plynem by byl větší než celé Evropské unie dohromady. V roce 2007 se Čína stala čistým importérem zemního plynu a poptávky budou dle predikcí nadále po roce 2020 růst. Modernizace životního stylu čínských obyvatel bude vyžadovat více energie a potravinových zdrojů včetně ryb a mořských plodů.⁵⁰

Jihočínské moře je evidentně podstatnou oblastí z hlediska obchodu a nerostných surovin, jeho teritoriální vymezení je však sporné, což zásadně ovlivňuje vztah mezi okolními zeměmi o to, kdo má na suroviny nárok. Na základě definice poskytnutou *United Nations Convention on the Law of the Sea* (UNCLOS) z roku 1982 je Jihočínské moře polo-uzavřené moře ohraničené řadou států, mezi něž patří Brunej, Čína, Indonésie, Malajsie, Filipíny a Vietnam. Jihočínské moře může zahrnovat dva zálivy: Tonkinský záliv a Thajský záliv.⁵¹

Dle UNCLOS má každý stát nárok na 200 nautických mil exkluzivní ekonomické zóny (EEZ) od pobřeží svého státu, ve které má dle článku 56 suverénní práva za účelem průzkumu, využívání, zachování a hospodaření s přírodními zdroji, ať už živými či neživými (Příloha č. 2). Dále má stát práva na zřizování a používání umělých ostrovů, zařízení a struktur, provádění mořského vědeckého výzkumu a ochranu životního prostředí moře.⁵² Ještě před vytvořením konvence v roce 1982, dle které se řídí všechny státy zasahující do Jihočínského moře, až na Čínu, existovalo jisté vymezení Jihočínského moře ze strany Číny, kterému se říká linie devíti čar (z anglického Nine-dashed line).⁵³

Počátky takzvané linie devíti čar mohou být vysledovány na oficiální mapy vytvořené vládou nacionalistického Kuomintangu před a po druhé světové válce.⁵⁴ V roce

---

⁴⁹ „How is China’s Energy Footprint Changing?“, China Power, accessed December 25, 2023, <https://chinapower.csis.org/energy-footprint/>.

⁵⁰ Klaus Heinrich Radtke, *Understanding China’s Behaviour in the South China Sea: A Defensive Realist Perspective* (Singapore: Springer Nature Singapore, 2018), 69–70.

⁵¹ Schicun Wu, Keyuan Zou, eds., *Non-Traditional Security Issues and the South China Sea: Shaping a New Framework for Cooperation* (London: Routledge, 2016), 214.

⁵² „United Nations Convention on the Law of the Sea“, United Nations, accessed December 25, 2023, https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf 43–44.

⁵³ Srijan Shukla, „What is nine-dash line? The basis of China’s claim to sovereignty over South China Sea“, *The Print*, July 28, 2020, <https://theprint.in/theprint-essential/what-is-nine-dash-line-the-basis-of-chinas-claim-to-sovereignty-over-south-china-sea/469403/>.

⁵⁴ *Ibid.*,

1947 představil kartograf Yang Huairan ohraničení 90 % jihočínského moře jedenácti čarou linií, která zahrnovala 286 skalnatých výběžků a ostrůvků. Po rozdělení země občanskou válkou a ziskem kontroly pevninské Číny komunistickou stranou bylo území poupraveno v roce 1952, kdy se Mao Ce-tung rozhodl předat Tonkinský záliv Vietnamu, čímž se z vymezení odstranily dvě čáry a od té doby je oblast ohraničená čarami devíti. Nároky Číny na oblast ale stojí spíše na jednostranném historickém nárokování, nikoliv na právním základu. Historické nároky jsou však diskutabilní.⁵⁵

V momentě, kdy UNCLOS vzešla v platnost, přestaly čínské nároky skrze linii devíti čar mít právní hodnotu. Vymezení EEZ přineslo všem okolním státům Jihočínského moře nároky na hojná ložiska nerostných surovin. V porovnání s Čínou, která na jižním pobřeží se svojí EEZ dostala vesměs nárok na nepříliš výnosnou oblast s několika výjimkami, mezi které patří primárně ostrov Pratas, který je pod správou Tchaj-wanu, dále korálový ostrov Macclesfield a Scarborough, který je však nárokován i Filipínami a Tchaj-wanem. Čína si stojí za tím, že má autentické historické nároky, jelikož UNCLOS vzešla v platnost až v roce 1982. Je ale důležité poznamenat, že dohoda Spojených národů byla ze strany Číny ratifikována v roce 1996, nicméně se jí neřídí. Za zmínku stojí i uvést, že Spojené státy doposud dohodu neratifikovaly, nicméně ji respektují.⁵⁶

Koncept devíti čar zprvu nehrál zásadní význam ani na čínských mapách. 7. května roku 2009 ale došlo ke změně, kdy Čína předložila *Commission on the Limits of the Continental Shelf* note verbale, ve které byla přiložena mapa znázorňující devíti čarou linii vymezující čínský nárok na Jihočínské moře. Čína deklarovala, že má suverenitu nad ostrovy v jihočínském moři a platí zde její jurisdikce týkající se příslušných vod a mořského dna. Nóta ale pouze uvedla jednostranný rozsudek, který byl široce kritizován okolními státy.⁵⁷ Aktuálněji došlo k vydání nové čínské mapy v srpnu roku 2023, ve které Čína potvrdila své nároky na sporné oblasti západní hranice s Indií a Jihočínského moře. Kromě již známé linii devíti čar přibyla i desátá čára (Příloha č. 3), která zahrnuje Tchaj-wan. Vyznačení mapy je opět široce kritizováno.⁵⁸

---

⁵⁵ Hannah Beech, „Just Where Exactly Did China Get the South China Sea Nine-Dash Line From?“, *Time*, July 19, 2016, <https://time.com/4412191/nine-dash-line-9-south-china-sea/>.

⁵⁶ Kaplan, *Asia's Cauldron*, 173.

⁵⁷ Taisaku Ikeshima, „China's Dashed Line in the South China Sea: Legal Limits and Future Prospects“, *Core* (March 2014): 21–24, <https://core.ac.uk/reader/286942775>.

⁵⁸ Bejoy Sebastian, „China's updated map and the undoing of diplomacy“, *Modern Diplomacy*, August 30, 2023, <https://moderndiplomacy.eu/2023/08/30/chinas-updated-map-and-the-undoing-of-diplomacy/>.

Od roku 2009 Čína začala obhajovat své nároky v jihočínském moři a východním čínském moři jako zásadní pro ochranu svých podstatných zájmů. V březnu roku 2010 dle New York Times čínští představitelé upozornili v privátním setkání se dvěma vysoce postavenými představiteli Spojených států, že je jihočínské moře zásadním čínským zájmem, čehož se Čína oficiálně drží od roku 2015.⁵⁹

Dle Roberta Kaplana lze problematiku s nároky na Jihočínské moře rozdělit na tři části. Hlavní spory se vážou na historické nároky na tři oblasti: Prataské ostrovy na severu, Paracelské ostrovy na severozápadě a Spartlyovy ostrovy na jihovýchodě (Příloha č. 4 a 5).⁶⁰

Prataské ostrovy jsou zároveň nárokovány Čínou ale pod kontrolou Tchaj-wanu. V očích Číny však Tchaj-wan není legitimní stát. Spor nehraje příliš velkou roli v otázce Jihočínského moře, ale spíše v otázce nezávislosti Tchaj-wanu nebo jeho sjednocení s Čínou.⁶¹ Dle Kaplana Číně v lepší cestě k Jihočínskému moři stojí v cestě Tchaj-wan, na který z pobřeží míří značný vojenský arsenál. Pokud se Číně dle Kaplana podaří Tchaj-wan efektivně obsadit, bude Čína moci plně koncentrovat svoji pozornost právě do Jihočínského moře a směřovat do Indického oceánu, jehož kontrola by zajistila přístup k blízkému východu.⁶²

Vietnam si klade silné nároky na Paracelské ostrovy, ale západní část tohoto souostroví je okupovaná Čínou již od roku 1974, ke konci války ve Vietnamu. Spor o Tonkinský záliv je pragmaticky mezi dvěma komunistickými vládami vyřešen z roku 1952, avšak Paracelské ostrovy nikoliv a dle Kaplana se jedná o středobod konfliktní zóny v Jihočínském moři.⁶³

Pouze desítky ze zmiňovaného množství ostrůvků v Jihočínském moři, které jsou spíše jen skalnaté výčnělky či korálové útesy, jsou permanentně nad mořskou hladinou. Jedním takovým případem jsou Spartlyovy ostrovy v jihovýchodní části Jihočínského moře, jehož části si nárokují rozdílní aktéři. Jmenovitě: Brunej, Malajsie, Filipíny, Vietnam, Tchaj-wan a Čína. Jelikož Čína nahlíží na většinu Jihočínského moře jako na své vody dle jejich vymezené historické linie, často přezdívané kravský jazyk, musí se ostatní pobřežní státy spoléhat na diplomatickou a vojenskou podporu ze strany Spojených států. Rozepře o to, kdo má nárok využívat tuto oblast mohou v následujících dekadách eskalovat.⁶⁴ Zatímco

---

⁵⁹ Goddard, *When right makes might*, 192.

⁶⁰ Kaplan, *Asia's Cauldron*, 171.

⁶¹ *Ibid.*, 171.

⁶² *Ibid.*, 12–13.

⁶³ *Ibid.*, 171.

⁶⁴ *Ibid.*, 10–11.

Vietnam je relativně nedávnou válkou ozkoušená země, Filipíny jsou dle Kaplana slabý stát se slabou armádou. Čína to moc dobře ví, ale přesto jedná obezřetně, neboť jsou Filipíny spojenci Spojených států.⁶⁵

Dle UNCLOS a pochopení EEZ, kdy má stát nárok na veškeré suroviny ve vzdálenosti 200 mil od svého pobřeží by Čína dosáhla na Pratské a Paracelské ostrovy, nikoliv však na Spartlyovy ostrovy, které údajně mají ve svém okolí největší zásobu nerostných surovin, ale jsou nediskutovatelně v EEZ Filipín. V roce 2011 podala Čína požadavek v OSN, aby získala nárok na 200 mil EEZ kolem každého ze Spartlyových ostrovů.⁶⁶ Čína aktivně staví na útesech a mělčinách přístávací zařízení a vojenské struktury. Například na již od roku 1990 okupovaném útesu Mischief v oblasti Spartlyových ostrovů vystavěla Čína třípatrovou budovu sloužící pro vojenské účely. Ostatní státy však nestojí pozadu a své okupované ostrovy také doplňují vojenskými budovami a technikou.⁶⁷

Filipíny se kvůli čínské přítomnosti a aktivitách v jejích EEZ rozhodly obrátit na mezinárodní soud v Haagu. Ten v roce 2016 rozhodl ve prospěch Filipín ohledně čínského sporného vymezení jihočínského moře prostřednictvím devíti čar v případě Spartlyových ostrovů spadajících do EEZ Filipín. Dle soudu jsou sice historické záznamy, že byly ostrovy v jihočínském moři využívány pro potřeby čínských mořeplavců a rybářů, neexistuje však důkaz pro to, že by Čína měla exkluzivní kontrolu nad danou oblastí a měla tak výhradní práva nad zde přítomnými zdroji. Soud dospěl k závěru, že neexistuje žádný právní základ pro to, aby Čína tvrdila, že drží historická práva na zdroje v mořských oblastech spadajících pod devíti čarou linií.⁶⁸

Soud také pracoval se zněním UNCLOS, která uvádí, že mořské prvky, které jsou při odlivu nad vodou, generují alespoň 12 nautických mil teritoriálních vod, zatímco prvky, které zůstávají pod hladinou nikoliv. Řada útesů je ale lidsky upravena, čímž dochází k jejich navýšení nad mořskou hladinu. Ve znění konvence ostrovy se schopností udržet lidskou populaci bez externí pomoci generují teritoriální vody 200 nautických mil. Žádný ze Spartlyových ostrovů však toho není schopen a čínské historické aktivity v oblasti byly pouze extrakční bez trvalého osídlení. Dle znění soudu tak Spartlyovy ostrovy nemohou

---

⁶⁵ Kaplan, *Asia's Cauldron*, 172.

⁶⁶ *Ibid.*, 172–173.

⁶⁷ *Ibid.*, 12–13.

⁶⁸ Permanent Court of Arbitration, „Press Release: The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People's Republic of China),“ (The Hague, 12 July, 2016), <https://docs.pca-cpa.org/2016/07/PH-CN-20160712-Press-Release-No-11-English.pdf>.

žádným způsobem vytvářet EEZ. Čína tak svoji aktivitou narušuje v některých oblastech Sparlyových ostrovů filipínskou EEZ.⁶⁹

3. 2. Přítomnost Spojených států amerických v regionu

Byť nemají Spojené státy nárok na žádné vody v oblasti Jihočínského moře, jsou do této problematiky vtaženy, protože se snaží chránit právní řád založený na pravidlech zaručujících svobodu plavby. Kaplan poukazuje, že reálný důvod pro zapojení ze strany Spojených států je výstavba čínské ponorkové základny na ostrově Hainan, který se nachází blízko jižní hranice pevninské Číny. Z mocenského hlediska a ze strachu rostoucí mořské síly ze strany Číny, která by ohrožovala americkou moc, se Spojené státy zaměřily na spolupráci s ostatními aktéry v regionu.⁷⁰

Východně a jihovýchodně od Číny se geograficky rozkládá síť ostrovů, které jsou spojenci Spojených států. Od jižní Koreje a Japonska, přes Tchaj-wan a Filipíny až k Austrálii tak z pohledu Číny existuje linie možných nepřátel, které ohrožují čínskou bezpečnost.⁷¹ Aktuálně mají vojenské flotily Spojených států převahu, mohou být ale v blízké budoucnosti přečísleny čínskými plavidly a ponorkami. Americké námořnictvo se od doby vlády Ronalda Reagana zmenšuje a Čína tak má možnost Spojené státy kapacitně dohnat.⁷²

Obzvláště od doby vlády Baracka Obamy se zvýšila americká pozornost na dění v Asii. V roce 2010 například Spojené státy provedly proti silným námitkám Číny námořní cvičení ve Žlutém moři v reakci na severokorejský test jaderného zařízení. Obamova administrativa formálně potvrdila svou neutralitu v územních sporech týkajících se Číny, ale přijala podstatná stanoviska, která vzbudila nevoli v Pekingu. Například po zadržení rybářského člunu Japonskem poblíž sporných ostrovů Senkaku a Diaoyu americké ministerstvo zahraničí potvrdilo, že americko-japonská aliance pokrývá dané vody, protože jsou ostrovy pod účinnou administrativní kontrolou Japonska.⁷³ Tehdejší ministryně zahraničních věcí, Hillary Clinton, potvrdila na zasedání regionálního fóra *Association of*

---

⁶⁹ Permanent Court of Arbitration, *The South China Sea Arbitration*.

⁷⁰ Kaplan, *Asia's Cauldron*, 173.

⁷¹ Robert D. Kaplan, „The Geography of Chinese Power,“ *Foreign Affairs*, May 1, 2010, <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2010-05-01/geography-chinese-power>.

⁷² Kaplan, *Asia's Cauldron*, 14.

⁷³ Kenneth G. Lieberthal, „The American Pivot to Asia,“ *Brookings*, December 21, 2011, <https://www.brookings.edu/articles/the-american-pivot-to-asia/>.

Southeast Asian Nations (ASEAN) v Hanoji v roce 2010, že Spojené státy plně podporují svobodu plavby v oblasti Jihočínského moře.⁷⁴

Spojené státy mají v regionu řadu spojenců a hrají svými závazky a vojenskou přítomností zásadní roli pro udržení míru v regionu, neboť některé ze států v okolí, jako například Filipíny či Vietnam nedisponují dostatečnou vojenskou silou, která by se rovnala té čínské.⁷⁵

Tchaj-wan je ze strany Spojených států vnímán jako vedoucí demokracie, technologická velmoc a klíčový partner v Indo-Pacifiku. Přestože Spojené státy nemají oficiální diplomatické vztahy s Tchaj-wanem, mají silný neoficiální vztah. Kooperace je zásadní z hlediska investic, obchodu, zdravotnictví a obzvláště kvůli produkci polovodičů. Spojené státy oficiálně podporují myšlenku jedné Číny, ale odmítají unilaterální změny statu quo. Jejich zájmem je udržet mír a stabilitu.⁷⁶

Čína dlouhodobě prosazuje politiku jedné Číny a míří k sjednocení s Tchaj-wanem. Dle 14. pětiletého plánu cílí Čína na podporování mírumilovného rozvoje vztahů přes Tchajwanskou úžinu. Zároveň však chce rázně omezovat separatistické aktivity Tchajwanské nezávislosti.⁷⁷ S tvrzením o mírumilovném znovusjednocení dochází k aktivním vojenským cvičením směřujícím k invazi na ostrov, poukazující na fakt, že Čína cílí na sjednocení případně i za pomoci síly. Řada čínských vojenských cvičení narušila pravidla OSN překročením teritoriálního prostoru a vzdušnou i mořskou blokadou Tchaj-wanu.⁷⁸ Prezident Si Ťin-pching ve svém novoročním projevu v roce 2024 řekl, že Čína bude zajisté sjednocena a Číňané na obou stranách Tchajwanského průlivu by měli být spojeni zdravým smyslem a podílením se na slávě omlazení čínského národa.⁷⁹

S Filipínami mají Spojené státy již od roku 1951 uzavřenou smlouvu o vzájemné obraně. Stejně jako u Tchaj-wanu cílí Spojené státy na posilování demokracie, rozvojové

---

⁷⁴ Liberthal, *The American Pivot*.

⁷⁵ Robert Matthew Shines, „U.S. allies in the South China Sea,“ *Global Risk Insights*, February 20, 2016, <https://globalriskinsights.com/2016/02/u-s-allies-in-the-south-china-sea/>.

⁷⁶ „U.S. Relations With Taiwan,“ U.S. Department of State, accessed December 25, 2023, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-taiwan/>.

⁷⁷ „Translation: Outline of the People’s Republic of China 14th Five-Year Plan for National Economic and Social Development and Long-Range Objectives for 2035,“ Center for Security and Emerging Technology, accessed December 25, 2023, 136–137, <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/>.

⁷⁸ „China conducts live-fire exercises around Taiwan as Pelosi visits,“ *AlJazeera*, August 3, 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/3/china-conducts-live-fire-exercises-around-taiwan-as-pelosi-visits>.

⁷⁹ „Chinese President Xi Jinping Delivers 2024 New Year Address,“ YouTube, accessed January 2, 2024, <https://www.youtube.com/watch?v=TEd3CtcL1pU>.

spolupráce a bezpečnosti v Indo-Pacifiku.⁸⁰ Od roku 2011 vedou země *Bilateral Strategic Dialogue*, který slouží k diskutování politické, bezpečnostní a ekonomické kooperace. V rámci znění UNCLOS a arbitrárním soudním rozhodnutím z Haagu v roce 2016 od roku 2022 také vedou *Maritime Dialogue* směřující k integrovanému a komplexnímu přístupu k řešení námořních otázek obzvláště v Jihočínském moři.⁸¹

Spojené státy také posilují bilaterální vztah s Vietnamem, ustanovený v roce 1995. Vietnam negativně vnímá čínské počínání v Jihočínském moři a využívá pomoc ze strany Spojených států, které v roce 2016 plně zrušily zákaz dovozu zbraní a poskytují Vietnamu asistenci v otázce námořní bezpečnosti, včetně vojenských lodí.⁸²

3. 3. Situace v Číně

Určitým způsobem, jak Číně zajistit větší nezávislost na oblasti Jihočínského moře a získat výraznou globální pozici, je *Belt and Road Initiative* (BRI), často přezdívaná jako nová Hedvábná Stezka, která byla prosazena v roce 2013 prezidentem Si Ťin-pchingem. Jedná se o rozsáhlou řadu investičních iniciativ, které byly původně navrženy k propojení východní Asie a Evropy prostřednictvím fyzické infrastruktury.⁸³ V desetiletí existence projektu se projekt rozšířil do Afriky, Oceánie a Latinské Ameriky, čímž se výrazně rozšířil ekonomický a politický vliv Číny. Někteří analytici iniciativu vnímají jako znepokojující rozmach čínské síly a některé státy, včetně Spojených států uvažují, že čínská působnost skrze budovanou infrastrukturu může být trojským koněm pro regionální rozvoj a vojenskou expanzi.⁸⁴

Nejméně 147 zemí světa se podílí či jeví zájem o zúčastnění se některého z projektů, mezi které se primárně řadí výstavba železnic, potrubních vedení a dálnic na souši a přístavišť na pobřežích. Cílem této iniciativy je vytvořit nové obchodní vazby, kultivovat exportní trh, propagovat čínskou měnu, navýšit čínské zisky a exportovat nadbytečnou

---

⁸⁰ „U.S. Relations With the Philippines,“ U.S. Department of State, accessed December 25, 2023, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-philippines/>.

⁸¹ „Philippines, U.S. Commit To Further Elevate Alliance and Partnership at 10th Bilateral Strategic Dialogue,“ U.S. Embassy in the Philippines, accessed December 25, 2023, <https://ph.usembassy.gov/philippines-united-states-commit-to-further-elevate-alliance-and-partnership-to-bring-peace-and-prosperity-at-the-10th-bilateral-strategic-dialogue/>.

⁸² „U.S. Relations With Vietnam,“ U.S. Department of State, accessed December 25, 2023, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-vietnam/>.

⁸³ „Belt and Road Initiative (BRI),“ European Bank for Reconstruction and Development, accessed December 25, 2023, <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html>.

⁸⁴ James McBride, Noah Berman, and Andrew Chatzky, „China’s Massive Belt and Road Initiative,“ *Council on Foreign Relations*, February 2, 2023, <https://www.cfr.org/background/chnas-massive-belt-and-road-initiative>.

výrobní kapacitu Číny. Mimo to se snaží iniciativa vytvářet opozici vůči americké působnosti v Asii a světovém dění.⁸⁵ BRI strategicky propojuje sousední ekonomiky a posiluje tak čínskou vůdčí pozici. Díky projektům, jako například *China-Pakistan Economic Corridor* se snižuje vulnerabilita čínské závislosti na Malackém průlivu, kterým prochází většina jejího energetického importu.⁸⁶

BRI je vnímána jako způsob, jakým se zprostředkovává čínský sen, který Si Ťin-pching definuje ve třech pojmech: bohatství a síla, národní omlazení a lepší život. Čína směřuje k tomu být bohatá a silná země, kde Čínští občané žijí šťastně a v blahobytu. Omlazení směřuje k ambiciózní schopnosti ukázat světu, jak je země schopná kolektivně pracovat na jedinečném cíli. Zaměřuje se na oživení čínského národa s cílem vytvořit harmonický svět, který se soustředí kolem Číny, ale prospívá všem.⁸⁷ Byť je přístup k nerostným surovinám a energetickým zdrojům zásadní, je zároveň potřeba mít zajištěnou potravinovou bezpečnost země.

Jedním z určujících témat prvního desetiletí u moci generálního tajemníka Si Ťin-pchinga byla podpora soběstačnosti s cílem izolovat ekonomiku a politický systém od vnějších otřesů. Tyto snahy nabyly naléhavosti v důsledku kombinovaných ekonomických důsledků pandemie COVID-19 a ruské invaze na Ukrajinu, které urychlily cenové skoky na globálních trzích s potravinami a energií. Si Ťin-pching přikládá velký význam potravinové bezpečnosti a jejich produkci. Stejně tak klade důraz na posílení domácí zemědělské produkce 14. pětiletý plán.⁸⁸

Si Ťin-pching v roce 2023 prohlásil, že musí Čína urychlit svůj vědecký a technologický rozvoj pro zajištění větší soběstačnosti. Chce, aby Čína směřovala k budování moderní socialistické země. Technologický pokrok Číny čelí globální konkurenci. Vyzdvihuje podstatu spolehlivého zpracovatelského sektoru a spolehlivých dodávek obilí a potravin, které nejsou náchylné na mezinárodní trhy.⁸⁹ V období mezi 2020–2022 vzrostly globální ceny potravin přibližně o 55 %. Čína je největším importérem zemědělských

---

⁸⁵ Ibid.,

⁸⁶ Y.-Y. Chang, „Understanding the Belt and Road Initiative (BRI), *European Journal of East Asian Studies* 18, No. 1 (2019) 16–17, <https://doi.org/10.1163/15700615-01801005>.

⁸⁷ Ibid., 11–14.

⁸⁸ „Xi Seeks to Accelerate China’s Drive for Self-sufficiency,” The Jamestown Foundations, accessed December 25, 2023, <https://jamestown.org/program/xi-seeks-to-accelerate-chinas-drive-for-self-sufficiency/>.

⁸⁹ Helen Davidson, „Xi Jinping urges China to greater self-reliance amid sanctions and trade tensions,” *The Guardian*, March 6, 2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/06/xi-jinping-urges-china-to-greater-self-reliance-amid-sanctions-and-trade-tensions>.

produktů na světě. V roce 2019 celkový import v tomto sektoru dosáhl ceny 133 miliard amerických dolarů. Čína je proto velmi náchylná na rostoucí ceny potravin.⁹⁰

Čína potřebuje nasýtit velké množství populace, které se mezi lety 1949–1999 více jak zdvojnásobilo.⁹¹ Byť byla velikost populace roku 2023 překonána Indií, stále se jedná o mnoho lidí.⁹² Čína v roce 2022 zaznamenala svůj první pokles populace od roku 1961. S dosaženým maximem lehce nad 1,4 miliardami lidí nyní začíná očekávaný pokles populace způsobený státní politikou jednoho dítěte, která vešla v platnost v roce 1979. Program byl v roce 2015 ukončen a v roce 2021 byla uvedena politika tří dětí. I přes možnost se Číňané zdráhají mít více dětí z důvodů vyšších životních nákladů, rostoucího pracovního tlaku, rostoucího trendu seberealizace a individualismu a měnícího se sociálního chování. Čína se tak potýká s trendem stárnoucí populace.⁹³

President Si Ťin-pching 30. října 2023 prohlásil, že ženy hrají zásadní roli v čínské společnosti a musí nastavit nový rodinný trend. Dle něj je důležité kultivovat novou kulturu manželství a plození dětí. Proti rapidnímu stárnutí populace byla představena i opatření ke zvýšení porodnosti v zemi, včetně finančních stimulů a posílení zařízení pečujících o děti. Státní média často pojí vývoj populace se silou a omlazením země.⁹⁴ I přes úbytek populace v průběhu nadcházejících dekád OSN predikuje, že Čína bude stále mít kolem 1,3 miliardy lidí k roku 2050 a pod 800 milionů lidí k roku 2100.⁹⁵

Jihočínské moře je zásadní geopolitickou oblastí, na kterou se upíná pohled dvou největších ekonomik – Spojených států a Číny. Oblast je podstatná pro mezinárodní obchod, naleziště surovin a pro svoji strategickou pozici. Oblast je ale také sporně nárokována. Znění UNCLOS s vymezením EEZ daných států není ze strany Číny respektována a země se nadále řídí svým unilaterálním vyznačením s aktuální podobou desíti čar. S přehledem o dění v Jihočínském moři a demografickou situací Číny se práce může přesunout na

---

⁹⁰ „Xi Seeks to Accelerate China’s Drive for Self-sufficiency,“ The Jamestown Foundations, accessed December 25, 2023, <https://jamestown.org/program/xi-seeks-to-accelerate-chinas-drive-for-self-sufficiency/>.

⁹¹ Jenifer Huang McBeath, Jerry McBeath, eds., *Environmental Change and Food Security in China*, (Springer, 2010), 48.

⁹² „UN DESA Policy Brief No. 153: India overtakes China as the world’s most populous country,“ United Nations, accessed December 25, 2023, <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/un-desa-policy-brief-no-153-india-overtakes-china-as-the-worlds-most-populous-country/>.

⁹³ „Total population of China from 1980 to 2022 with forecasts until 2028,“ statista, accessed December 25, 2023, <https://www.statista.com/statistics/263765/total-population-of-china/>.

⁹⁴ „Xi says China’s women must start ‘new trend of family’,“ *Reuters*, October 30, 2023, <https://www.reuters.com/world/china/xi-says-chinas-women-must-start-new-trend-family-2023-10-30/>.

⁹⁵ Laura Silver, Christine Huang, „Key facts about China’s declining population,“ *Pew Research Center*, December 5, 2022, <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/12/05/key-facts-about-chinas-declining-population/>.

zkoumání potravinové bezpečnosti. Z hlediska neo-malthusiánského přístupu sledují environmentální degradaci, která ovlivňuje schopnost země produkovat potraviny.

4. Pevninská potravinová bezpečnost

4. 1. Otázka soběstačnosti

Očekává se, že v roce 2050 bude na světě 9,5–10 miliard lidí a produkce potravin bude muset být navýšena o 70 % oproti aktuální produkci.⁹⁶ I při nulových změnách způsobených klimatickou změnou by kvůli populačnímu růstu mohlo být až 31 % světové populace podvyživeno k roku 2050. S přihlédnutím na pravděpodobné změny způsobené klimatickou krizí by to mohlo být 51 % celkové populace.⁹⁷ Čína má 22 % globální populace ale pouhých 7 % světové orné půdy.⁹⁸ S totálním územím 960 milionů hektarů je Čína třetí největší zemí světa. Pouze 13 % této plochy je orná půda, která nejen že je malá na počet obyvatel země, ale nemá příliš efektivní produkci.⁹⁹

Během čínských reforem od roku 1978 do přítomnosti se snížilo množství orné půdy z důvodu urbanizace, tlakem populačního růstu a mimořádně rychlého ekonomického rozvoje.¹⁰⁰ Velký nárůst urbanizace a infrastruktury byl na úkor původní zemědělské plochy, obzvlášť od ekonomických reforem v roce 1978. Mezi lety 1988–2000 se využití půdy pro nezemědělské účely zdvojnásobilo z 35 000 hektarů na 70 000 hektarů.¹⁰¹

Od reformy Teng Siao-pchinga a otevírání se světu v roce 1979 došlo k dramatickému nárůstu čínského HDP a ekonomický růst umožnil přístup k potravinám po celé zemi, která mezitím zažila masivní migraci z venkovských oblastí do měst. Míra podvyživlosti se v Číně dle *Food and Agriculture Organization of the United Nations* (FAO) snížila. V roce 2015 trpělo podvyživlou 9,3 % celkové populace, což je velký rozdíl v porovnání s 23,9 % v roce 1990.¹⁰² S rostoucím ekonomickým rozvojem Číny se zrodila početná střední třída a rozvíjela se města. Země se stala závislá na dovozu potravin.¹⁰³

---

⁹⁶ Bishwajit Ghose, „Food security and food self-sufficiency in China: from past to 2050,“ *Food and Energy Security* 3, No. 2 (2014): 93, doi: 10.1002/fes3.48.

⁹⁷ Chengzhi Cai, Wengang Cao, eds., *Potential Yields of Major Crops for Chinese and Global Food Security Under Climate Change* (Springer Nature, 2022), 12.

⁹⁸ McBeath, *Environmental Change*, 3.

⁹⁹ *Ibid.*, 45.

¹⁰⁰ *Ibid.*, 81.

¹⁰¹ *Ibid.*, 49–50.

¹⁰² Giorgio Cuscito, „Why Beijing won't let China's rice bowl empty,“ *Observatory on Food and Migration*, May 26, 2020, <https://www.foodandmigration.com/why-beijing-won-t-let-china-s-rice-bowl-empty/>.

¹⁰³ *Ibid.*,

Dle Světové Banky tvořily potraviny 6,3 % z celkového importu produktů v roce 2018, což Čínu stavělo na první pozici. Pro porovnání jsou Spojené státy na druhé pozici s 5,9 %. Spojené státy se ale řadí na třetí pozici v globálním indexu potravinové bezpečnosti, zatímco Čína na 23. pozici.¹⁰⁴ Dle Cheng Guoqiang, profesora z Agricultural Economics and Rural Development na univerzitě Renin v Pekingu se národní potravinová produkce snižuje z původních 93,6 % v roce 2000 na 65,8 % v roce 2020 a očekává se, že klesne na 58,8 % úrovně domácí potravinové poptávky k roku 2030.¹⁰⁵

Dle čínského reportu Čína v roce 2021 úspěšně vyprodukovala takové množství potravin, převážně obilovin, že byla schopná nakrmit 18 % světové populace (což je ale zhruba populace Číny). Kvůli celkovému navyšování čínských životních podmínek se ale objevuje problematika nedostatku jednotlivých složek jídelníčku.¹⁰⁶ Na jaře roku 2022 tak čínský prezident Si Ťin-pching zdůraznil potřebu zajistit efektivní dodávky masa, ovoce, zeleniny a mořských produktů při současném udržení produkce obilovin. I přes to, že se v Číně navýšilo množství konzumovaných potravin a energetický příjem je dostatečný, je aktuální dieta Číňanů nevyvážená. V důsledku toho má výskyt chronických onemocnění souvisejících s výživou vzestupnou tendenci. To přináší vážné ohrožení zdraví lidí a také značnou zátěž k ekonomickému rozvoji země. Narůstá problém obezity a chronické nemoci způsobené nevyváženou stravou. Kardiovaskulární a cerebrovaskulární onemocnění, rakovina, chronická onemocnění či cukrovka k roku 2020 tvořily 88 % z celkového počtu úmrtí čínských občanů.¹⁰⁷ Vznik rakovin je také výrazně ovlivněn znečištěním vody a vzduchu.¹⁰⁸

Nevyváženost diety se týká jak urbánní, tak venkovské oblasti. Na jednu stranu konzumují obyvatelé přílišné množství cereálií, hlíz, oleje a červeného masa, na druhou stranu je přísun zeleniny, ovoce, mořských produktů, vajec a mléčných produktů nedostatečný. V období 2000–2020 nedošlo k navýšení příjmu ovoce, mořských a mléčných produktů. V případě měst byl příjem ovoce a mořských produktů o 50 % nižší, než je doporučená hodnota. V případě venkova dokonce o 80 % nižší. Nerovnost venkova a

---

¹⁰⁴ Ibid.,

¹⁰⁵ Orange Wang, „China food security: ‘severe challenges’ ahead as rising incomes, geopolitical turmoil strain resources,“ *South China Morning Post*, April 29, 2022, https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3176025/china-food-security-severe-challenges-ahead-rising-incomes?campaign=3176025&module=perpetual_scroll_0&pgtype=article.

¹⁰⁶ International Food Policy Research Institute, *China and Global Food Policy Report 2022, Reforming Agricultural Support Policy For Transforming Agrifood Systems*, Foreword I.

¹⁰⁷ Ibid., 15.

¹⁰⁸ McBeath, *Environmental Change*, 59–63.

rurálních oblastí přímo souvisí s příjmy obyvatel. Obě skupiny mají ale značně nevyvážené diety. Konzumace proteinů a tuků se v Číně celkově navyšuje. I přes vysoký nárůst byl ale k roku 2020 příjem proteinů stále o 20 % nižší, než je doporučeno.¹⁰⁹

Dle *China and Global Food Policy Report 2020* je možné alespoň částečně vyvážit dietu dotováním daných sektorů, či poskytováním benefitů nejvíce ohroženým nízkopříjmovým vrstvám společnosti. Dále se nabízí řešení v podobě investic do zemědělství pro vyšší výnosy, nebo do technologií, které by například snížily ztrátovost potravin podléhajícím rychlé zkáze při uchovávání a transportu.¹¹⁰ Z perspektivy Pekingu je nutné, aby byla udržena dodávka či produkce dostatku vysoce kvalitních potravin. Tím se má předejít sociálním nepokojům a udržení stability země a ve výsledku i suverenity Komunistické strany Číny. Si Ťin-pching tvrdí, že čínští lidé musí pevně držet miskou rýže ve svých rukou a plnit ji čínskými obilovinami.¹¹¹

4. 2. Vliv životního prostředí

Čínská produkce však závisí na stavu životního prostředí. Kvalita orné půdy a vody hraje zásadní roli ve schopnosti Číny produkovat potraviny. Thomas F. Homer-Dixon ve své publikaci z roku 2010 upozorňuje, že vyčerpávání a degradace zdrojů navyšuje poptávku, jelikož je rostoucí populace závislá na zdrojích, kterých ubývá. Vyšší čínská populace a vyšší spotřeba zdrojů na hlavu v důsledku hospodářského růstu zhoršují regionální nedostatky vody a půdy. Většina severní a západní Číny se potýká s nedostatkem vody.¹¹²

Jednou ze zhoršujících se částí čínského životního prostředí je tání ledovců, které má vliv na stav řek. Ledovce jsou nepostradatelnou součástí asijské střechy a jsou nesmírně důležité pro zemědělské a industriální potřeby po proudu řek, které jsou vodou z ledovců zásobovány. Úbytek ledovců v oblasti jihovýchodní Tibetské plošiny je jeden z největších v Asii a v posledních dekádách zrychluje. Ledovcová oblast vysokého pohoří Asie je často

---

¹⁰⁹ International Food Policy Research Institute, *China and Global Food Policy Report 2022, Reforming Agricultural Support Policy For Transforming Agrifood Systems*, 17–20.

¹¹⁰ Ibid., 23.

¹¹¹ Cuscito, *Why Beijing won't let China's rice bowl empty*.

¹¹² Thomas F. Homer-Dixon, *Environment, Scarcity, and Violence* (New Jersey: Princeton University Press, 1999), 15–22.

nazývaná třetím pólem, protože se zde vyskytuje největší zásoba ledu a sněhu po polárních oblastech.¹¹³

Více než jedna pětina světové populace využívá vodu z této oblasti pro domácí a industriální potřeby. Kryosféra této oblasti je přitom velmi senzitivní na změnu klimatu a následné změny negativně ovlivní více než 800 milionů lidí žijících v oblastech proudu řek. Velká část těchto lidí je přímo závislá na této vodě pro živobytí, nebo je ohrožena katastrofami, které tání ledovců způsobuje, například záplavami.¹¹⁴ Kombinace změn v kryosféře a dešťových srážek spolu s měnícím se vzorem podzemní vody bude mít za následek změnu vzorců proudění řek v průběhu času. V povodích řek napájených ledovci a sněhem se předpokládá, že se objem vody v řekách bude po dobu desetiletí zvyšovat, než dojde k dosažení vrcholu tání, kdy začne objem vody zas postupně ubývat s ubýváním ledovců a sněhové pokrývky. Tání ledu a sněhu může zásadně ovlivnit možnosti, jakým lidé mohou pracovat s vodou, což může mít za následek horší výdělků z pastvin a zemědělství.¹¹⁵

Podle *State Key Laboratory of Cryospheric Sciences* bylo v roce 2007 naměřeno, že se v období 1970–1990 více jak zdvojnásobil trend oteplování v horní oblasti toku Modré řeky, jedné z nejpodstatnějších čínských řek. Z původních 0,5 °C oteplení za dekádu je to nyní 1,1 °C za dekádu. Dle predikcí od Li Xin se bude ledovcový odtok navyšovat do roku 2030, kdy dojde k vrcholu, poté bude vody průběžně ubývat.¹¹⁶ Tání ledovců může být v severozápadní Číně důvodem, proč dochází k půdní rehabilitaci desertifikací zasažených oblastí. V momentě kdy začne ledovcového odtoku opět ubývat, může také dojít k nové fázi desertifikace.¹¹⁷

Zásadní problematikou při uvažování nad potravinovou bezpečností Číny je i již zmíněná desertifikace. Dle reportu z roku 2013 od *United Nations Convention to Combat Desertification* (UNCCD) se zrychluje vysychání a degradace půdy. Za posledních 40 let svět ztratil třetinu své orné půdy erozí a degradací. V rozhovoru s Al Jazeerou prohlásila

---

¹¹³ Achille Jouberton et al., eds., „Warming-induced monsoon precipitation phase change intensifies glacier mass loss in the southeastern Tibetan Plateau,“ *Proceedings of the National Academy of Sciences* 119, No. 37 (July 2022): 1, <https://doi.org/10.1073/pnas.2109796119>.

¹¹⁴ *Ibid.*, 1.

¹¹⁵ David J. Molden et al., eds., „The Great Glacier and Snow-Dependent Rivers of Asia and Climate Change: Headinfor Troubled Waters,“ in *Water Security Under Climate Change*, eds. Asit K. Biswas, Cecilia Tortajada (Singapore: Springer, 2021), 11.

¹¹⁶ Sam Inglis, „Yangtze Headwaters Under Threat,“ *China Water Risk*, September 19, 2016, <https://chinawaterrisk.org/opinions/yangtze-headwaters-under-threat/>.

¹¹⁷ Xunming Wang et al., eds., „Desertification in China: An assessment,“ *Earth-Science Reviews* 88, No. 3–4 (June 2008): 191–198, <https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2008.02.001>.

tajemnice UNCCD, Monique Barbut, že ztrátovost orné půdy se stále zrychluje. Ročně ztratí lidstvo více než 12 milionů hektarů orné půdy.¹¹⁸

27,4 % čínského území prošlo desertifikací, čímž se ovlivnil život 400 milionům lidí.¹¹⁹ K roku 2006 čelilo přibližně 90 % přírodních pastvin (40 % rozlohy Číny) degradaci a desertifikaci a opuštěné pastviny se staly hlavními zdroji písečných a prachových bouří.¹²⁰ Desertifikace je výsledek kombinací různých faktorů. Mezi některé z nich patří klimatická změna, špatné hydrologické podmínky, špatná kvalita vegetace a zeminy, písečné bouře, deforestace a nadměrné spásání chovanou zvěří. Dle studie Světové Banky přes jednu čtvrtinu území Číny pokrývá poušť. Ukázalo se, že desertifikace má rozsáhlé dopady jak na lidi, tak na životní prostředí v Číně, protože desertifikace posunuje zóny produkce potravin, což vede k selhávání plodin, úhynu dobytka a vysychání vodních zdrojů. Desertifikace vyhání komunity z domovů a vytváří tak klimatické uprchlíky. Nedostatek vody a potravin může vést ke konfliktům.¹²¹

Feng Wang, docent z *Institute of Desertification Studies at the Chinese Academy of Forestry* říká, že hlavním problémem v Číně je nadměrně velká populace žijící v suchých oblastech, která přesahuje ekologickou únosnost a schopnost obnovy této oblasti. Severozápadní Čína je navíc velmi senzitivní na změny spojené s globálním oteplováním. Průměrné roční srážky v mnoha místech nedosahují ani 100 mililitrů.¹²²

V roce 1978 zahájila čínská vláda projekt s názvem *Three-North Shelterbelt*, který má za cíl zasadit miliony stromů podél 4506 km dlouhé hranice pouště Gobi. Projekt má za cíl vytvořit takzvanou zelenou zeď, která by bránila rozšiřování pouště. Projekt má být dokončen v roce 2050 se zhruba 88 miliony akrů zasazeného lesa.¹²³ Zalesňování ale vyžaduje dlouhodobou péči o mladé stromy. Může také dojít k překročení přirozené únosné kapacity půdy. Masivní sázení stromů vede v některých případech k rapidnímu úbytku vláhly půdy a hladiny podzemní vody, což následně kontraproduktivně podporuje desertifikaci.¹²⁴

---

¹¹⁸ Alexandra E. Petri, „China's 'Great Green Wall' Fights Expanding Desert,“ *National Geographic*, April 21, 2017, <https://www.nationalgeographic.com/science/article/china-great-green-wall-gobi-tengger-desertification>.

¹¹⁹ Amelia Browne, „Desertification in China: Causes, Impacts, and Solutions,“ *Earth Org*, December 20, 2020, <https://earth.org/desertification-in-china/>.

¹²⁰ McBeath, *Environmental Change*, 53.

¹²¹ Browne, *Desertification in China*.

¹²² Ibid.,

¹²³ Ibid.,

¹²⁴ Petri, *China's 'Great Green Wall'*.

V autonomním regionu Ningxia Hui na severozápadě Číny bylo k roku 2010 přes 57 % regionu zasaženo desertifikací, což ovlivnilo život více jak třem milionům lidí. Následkem toho se v regionu snížila zemědělská produkce kvůli nižší úrodnosti půdy a častým písečným bouřím, které ničily úrodu a pokrývaly infrastrukturu. Efekty desertifikace se netýkaly pouze regionu, ale zasáhly i jiné oblasti. Sedimenty z degradované půdy se dostávaly do toku Žluté řeky, což mělo za následek sníženou kvalitu vody a zvýšené riziko záplav.¹²⁵

Vláda regionu Ningxia požádala v roce 2010 Světovou Banku o pomoc, což vedlo k projektu *Ningxia Desertification Control and Ecological Protection Project*¹²⁶. Projekt byl uskutečněn v období 2012–2020 a bylo zaznamenáno zlepšení situace. 32 351 hektarů degradované půdy bylo zkvalitněno za pomoci obnovy přirozené vegetace. Místním se dostalo tréninku a přes 8 tisíc lidí bylo zaměstnáno v přímé práci při sázení a kontrole nově vzniklých lesů. Snížila se vzdušná eroze a počet dnů s písečnými bouřemi.¹²⁷ Ne všude je však boj proti desertifikaci efektivní.

Výsledky studie publikované v *Nature communications* ukazují, že praktiky boje proti desertifikaci uzákoněné v regionech náchylných k desertifikaci mohou ohrozit potravinovou bezpečnost Číny. Historicky několik oblastí, včetně Horqin, Ordos, Tarim a koridoru Hexi byly hlavními pro produkci masa a obilí v Číně a jsou tak klíčové pro zásobování potravinami. Praktiky boje proti desertifikaci však vedly ke snížení dostupné zemědělské půdy a pastvin, jelikož se doposud zemědělsky využívaná půda využila k projektům sloužícím k zastavení desertifikace, což eventuálně vedlo ke snížení produkce obilí a masa. Dle základních požadavků navržených čínskou vládou by měl každý obyvatel mít přístup k ideálně 400 kg obilovin a 21 kg masa. Snížené zemědělské kapacity znamenají, že současná produkce obilovin a masa v dotčených regionech může sama o sobě udržet menší množství populace, než které se zde vyskytuje.¹²⁸

Negativní efekty tání ledovců a desertifikace se projevují při přírodních katastrofách, které ovlivňují potravinovou produkci a ekonomicky zatěžují společnost. Například v roce 2021 došlo ke dvěma zásadním katastrofám. 15. března 2021 byla severní Čína zasažena

---

¹²⁵ „Halting Desertification in China,“ The World Bank, accessed December 26, 2023, <https://www.worldbank.org/en/results/2021/07/26/halting-desertification-in-china>.

¹²⁶ Independent Evaluation Group, *CN-Ningxia Desertification Control (P121289)*, (World Bank, 2020).

¹²⁷ Yao Wu et al., eds., „Sand and dust storms in Asia: a call for global cooperation on climate change,“ *The Lancet Planetary Health* 5, (June 2021): 329–330, [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(21\)00082-6](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(21)00082-6).

¹²⁸ Xunming Wang et al., eds., „Unintended consequences of combating desertification in China,“ *nature communications* 14, No. 1139 (February 2023): 2, <https://doi.org/10.1038/s41467-023-36835-z>.

velkou písečnou a prachovou bouří. Až 380 milionů hektarů půdy ve dvanácti provinciích bylo zasaženo, což mělo zásadní vliv na funkčnost společnosti.¹²⁹ Dalším problémem jsou i záplavy. V červnu roku 2021 ovlivnily velké deště a záplavy 24 tisíc hektarů zemědělské plochy v provincii Henan, která je známá pro svoji významnou zemědělskou produkci. Produkuje se zde jedna třetina čínské pšenice a jedna desetina kukuřice, zeleniny a vepřového masa.¹³⁰

Desertifikace či úbytek ledovců nejsou ale jediným problémem, který ovlivňuje produktivitu čínské orné půdy. Zemědělská půdní degradace se navýšila od roku 1978, převážně kvůli rychlé industrializaci (jen výstavbou přehrady Tři Soutěsky Čína ztratila 60 tisíc hektarů zemědělské plochy), urbanizaci a nadměrnému užívání hnojiv. V Číně ubylo mezi lety 1978–2006 11 % zemědělské plochy a mezi lety 2013–2019 více jak 5 %. Rychlá urbanizace a ekonomický růst ve 21. století ještě více zhoršují půdní nedostatek.¹³¹ V roce 2014 trpělo více jak 40 % čínské zemědělské plochy půdní degradací¹³² a kolem 2,5 % orné půdy je nepoužitelných kvůli přílišnému znečištění těžkými kovy, jako například kadmíem, olovem a arsenem.¹³³ Dále se odhaduje, že změna klimatu a znečištění ozonem společně v Číně snížily průměrné výnosy plodin o 10 % od roku 1981 do roku 2010, tedy o 55 milionů tun ročně.¹³⁴

Průmysl a zemědělství zodpovídají za 85 % celkově využití vody v Číně. Zatímco jižní oblast Číny obsahuje 80 % vodních zásob, mnoho severních regionů může čelit v následujících dekádách suchu, které zásadně ovlivní produkční schopnost daných regionů. Dostupné vodní plochy trpí často výrazným znečištěním. Z 18 největších čínských jezer je již 14 eutrofních. Sladkovodní akvakultura (chov vodních živočichů) kromě eutrofizace také trpí degradací genetických zdrojů v důsledku nedostatku selektivního chovu. Většina řek a jezer, obzvláště v blízkosti měst a industriálních oblastí je znečištěna. Významná Modrá řeka je v mnoha úsecích nepoužitelná pro zemědělské zavlažování.¹³⁵ *Chinese Ministry of Water Resources* v roce 2016 informovalo, že 80 % podzemní vody v zemi je znečištěno.¹³⁶

---

¹²⁹ Yao Wu et al., eds., *Sand and dust storms in Asia*, 329–330.

¹³⁰ Kate Whiting, „Food Security: This is how China plans to feed its 1.4 billion people,“ *World Economic Forum*, March 11, 2022, <https://www.weforum.org/agenda/2022/03/china-seawater-rice-food-security/>.

¹³¹ Ghose, *Food security*, 87–92.

¹³² Cuscito, *Why Beijing won't let China's rice bowl empty*.

¹³³ Ghose, *Food security*, 87–92.

¹³⁴ Zongyuan Zoe Liu, „China Increasingly Relies on Imported Food. That's a Problem,“ *Council on Foreign Relations*, January 25, 2023, <https://www.cfr.org/article/china-increasingly-relies-imported-food-thats-problem>.

¹³⁵ Ghose, *Food security* 93.

¹³⁶ Cuscito, *Why Beijing won't let China's rice bowl empty*.

Vedení komunistické strany Číny si je vědomo problémům, kterým čelí domácí produkce. V roce 2021 strana zveřejnila ústřední dokument č. 1., který je prvním dokumentem čínského 14. pětiletého plánu pro roky 2021–2025. Dokument osmnáctým po sobě jdoucím rokem cílí primárně na zemědělství a farmáře. Revitalizace venkova je prý podle dokumentu hlavním úkolem pro národní oživení. Dokument poprvé navrhuje, aby místní stranické výbory a vlády na všech úrovních nesly politickou odpovědnost za potravinovou bezpečnost, která nese důležitou roli při zajišťování bezpečnosti země. Propojení potravinové bezpečnosti s politickou odpovědností vyzdvihuje politický status potravinové bezpečnosti.¹³⁷

Si Ťin-pching ve stejném roce zmiňoval podstatu navýšení domácí produkce sóji a jiných olejnatých plodin a vyzýval ke konkrétnějším a důraznějším opatřením, které by vedly ke stabilní zemědělské produkci a nabídce. Podle Si Ťin-pchinga je zásadní strategickou záležitostí, aby měl čínský lid pevnou kontrolu nad vlastními dodávkami potravin. Potravinová soběstačnost je dle něj důležitá, vyzval proto stranu a vládní představitele k převzetí stejné zodpovědnosti.¹³⁸

Dle 14. pětiletého plánu Číny se bude stát zaměřovat také na projekty, které by měly zefektivňovat práci s vodními toky. Cílem je posílit správu a ochranu řek a vod. Zoptimalizovat přidělování vodních zdrojů a zvýšit schopnost zabránit povodním a suchu. Energie bude také věnována na výstavbu hrází, protipovodňových mechanismů a na udržitelnost a rehabilitaci vodních ekosystémů.¹³⁹ V dokumentu také stojí, že je třeba zajistit stabilní přísun obilovin, bavlny, cukru, masa, mléka a dalších důležitých potravinových produktů a uplatňovat nejpřísnější systém ochrany zemědělské půdy. Kromě celkového zušlechťování, maximálního a kvalitního využívání orné půdy se chce strana zaměřit také na rozvíjení moderního chovu zvířat a podporovat zdravou akvakulturu.¹⁴⁰

Primárním faktorem čínské závislosti na importu je zvyšující se sofistikovanost dietních požadavků populace hnaná rostoucími městy a rostoucí střední třídou.¹⁴¹ Nízké

---

¹³⁷Jiang Wenlai, „Five things to know in China’s No. 1 central document for 2021,“ *CGTN*, February 22, 2021, <https://news.cgtn.com/news/2021-02-22/Five-things-to-know-in-China-s-No-1-central-document-for-2021-Y5T8Ccvbva/index.html>

¹³⁸ Xu Wei, „Xi emphasizes steps to ensure food security,“ *China Daily*, December 27, 2021, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202112/27/WS61c8f379a310cdd39bc7d816.html>.

¹³⁹ „Translation: Outline of the People’s Republic of China 14th Five-Year Plan for National Economic and Social Development and Long-Range Objectives for 2035,“ Center for Security and Emerging Technology, accessed December 25, 2023, 31, <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/>.

¹⁴⁰ *Ibid.*, 54–62.

¹⁴¹ Liu, *China Increasingly Relies on Imported Food*.

národní standardy potravinové kvality umožnily domácím producentům produkovat nebezpečné a toxické jídlo, což způsobilo ztrátu důvěry k lokálním značkám a lidé často preferují ty zahraniční.¹⁴² Import také bývá v některých případech výrazně levnější než domácí produkce. Například sója je levněji a efektivněji produkována ve Spojených státech než v Číně.¹⁴³

Ještě předtím, než se práce bude věnovat potravinové bezpečnosti vztaženou na rybolov a problematiku v Jihočínském moři, je vhodné zmínit potraviny, které hrají zásadní roli v potravinové bezpečnosti. Zatímco v roce 2021 vyprodukovala Čína 685 milionů tun obilovin, 130 milionů tun importovala.¹⁴⁴ I přes domácí produkci je Čína od roku 2004 čistým dovozcem zemědělských produktů včetně sóji, kukuřice, pšenice, rýže a mléčných produktů, které importuje ve větším množství než jakákoliv jiná země světa.¹⁴⁵

4. 3. Domácí produkce a import

Čína v roce 2023 dle Index Mundi s odkazem na *United States Department of Agriculture* importovala 12 milionů tun pšenice,¹⁴⁶ 23 milionů tun kukuřice¹⁴⁷ a 100 milionů tun sóji.¹⁴⁸ Množství importované rýže se pohybuje kolem 5 milionů tun.¹⁴⁹ Čínský import kukuřice byl na začátku roku 2023 dvacetkrát větší než v roce 2010.¹⁵⁰ Čína se tak dostala na vedoucí pozici, co se importu kukuřice týče s 23 miliony tun.¹⁵¹ Z velké části se na dodávání kukuřice podílí Spojené státy a to až na 25 % čínské poptávky.¹⁵² Zatímco v 60. letech 20. století bylo

---

¹⁴² Yanzhong Huang, „China’s Food Safety Crisis: How Serious Is the Problem?“, *Council on Foreign Relations* (blog), August 27, 2012, <https://www.cfr.org/blog/chinas-food-safety-crisis-how-serious-problem>.

¹⁴³ Liu, *China Increasingly Relies on Imported Food*.

¹⁴⁴ Jeff Pao, „Xi’s food self-sufficiency call marks latest turn inward“, *Asia Times*, December 14, 2021, <https://asiatimes.com/2021/12/xis-food-self-sufficiency-call-marks-latest-turn-inward/>.

¹⁴⁵ Liu, *China Increasingly Relies on Imported Food*.

¹⁴⁶ „Wheat Imports by Country in 1000 MT“, index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=wheat&graph=imports>.

¹⁴⁷ „Corn Imports by Country in 1000 MT“, index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=corn&graph=imports>.

¹⁴⁸ „Soybean Imports by Country in 1000 MT“, index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=soybean-oilseed&graph=imports>.

¹⁴⁹ „Research Report on China’s Rice Import Industry 2023-2032“, *Globe News wire*, accessed December 26, 2023, <https://www.globenewswire.com/en/news-release/2023/02/21/2612433/28124/en/Research-Report-on-China-s-Rice-Import-Industry-2023-2032.html>.

¹⁵⁰ „China’s Grain Imports Reach Record With a Growing Reliance on Brazil“, *Gro Intelligence*, accessed December 26, 2023, <https://www.gro-intelligence.com/insights/china-s-grain-imports-reach-record-with-a-growing-reliance-on-brazil>.

¹⁵¹ „Corn Imports by Country in 1000 MT“, index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=corn&graph=imports>.

¹⁵² „China’s Grain Imports Reach Record With a Growing Reliance on Brazil“, *Gro Intelligence*, accessed December 26, 2023, <https://www.gro-intelligence.com/insights/china-s-grain-imports-reach-record-with-a-growing-reliance-on-brazil>.

v Číně zhruba 80 % kukuřice konzumováno přímo lidmi, s rostoucí urbanizací a životního standardu roste i zvýšená poptávka po masu. 70 % kukuřice v roce 2014 tak bylo použito jako krmivo pro hospodářská zvířata.¹⁵³ Čína je největším konzumentem masa světově. V roce 2021 Číňané snědli téměř 100 milionů tun masa, tedy 27 % celosvětově¹⁵⁴ a zhruba 65 milionů tun ryb, tedy 45 % celosvětově.¹⁵⁵ K tomu, jaký vliv má spotřeba ryb na čínskou potravinovou politiku a mezinárodní dění v jihočínském moři se zabírá poslední kapitola.

Sója produkuje semena, která obsahují zhruba 20 % oleje a 40 % proteinu. Jedná se o nutričně významnou plodinu. Udržitelná potravinová produkce v Číně je náročným problémem. Aktuální situace s produkcí a dovozem sójových bobů neumožňuje realizaci potravinové soběstačnosti. Kromě lidské konzumace je sója potřebná jako dusíkaté hnojivo¹⁵⁶ a nepostradatelná jako krmivo pro hospodářská zvířata.¹⁵⁷

Poptávka po sóji je výrazně vyšší než u ostatních zmíněných plodinách. Čína zkonzumuje kolem 110 milionů tun sóji ročně, ale je schopná vyprodukovat pouze 10–20 milionů tun. Zbylé množství tak musí importovat. Čínské potřeby jsou uspokojeny v dnešní době hlavně z Brazílie, která se podílí z 60 % a Spojených států, které se podílí z 30 % veškeré importované sóji.¹⁵⁸ Z důvodů obchodní války za vlády Donalda Trumpa se snížilo množství zemědělských produktů směřujících ze Spojených států do Číny.¹⁵⁹ Z celkového brazilského exportu putujícím do Číny tvoří sója 44 %.¹⁶⁰ V roce 2022 spotřebovala Čína 115 milionů tun sóji s domácí produkcí 20 milionů tun. 14. pětiletý plán míří k domácí produkci 23 milionů tun v roce 2025. Čínské ministerstvo zemědělství předpovídá výši domácí produkce v roce 2032 na 36,75 milionů tun sóji.¹⁶¹

Zatímco chce stát plánovaně získávat větší kontrolu nad produkcí sóji, pořád je z 80 % závislý na importu. Letošní sklizeň z Argentiny se navíc odhaduje na nejhorší za posledních 23 let kvůli extrémním suchům, což se promítne na dodávkách do Číny.

---

¹⁵³ Ghose, *Food security* 88–89.

¹⁵⁴ Mark Clements, „What’s driving China’s meat consumption?“, *Watt Poultry*, September 25, 2023, <https://www.wattagnet.com/regions/china/article/15543316/whats-driving-chinas-meat-consumption>.

¹⁵⁵ Jack Cheney, „A fresh look at China’s seafood sustainability in 2022“, *Sustainable Fisheries*, October 18, 2022, <https://sustainablefisheries-uw.org/chinas-seafood-sustainability-2022/>.

¹⁵⁶ Cai, *Potential Yields of Major Crops*, 8–11.

¹⁵⁷ McBeath, *Environmental Change*, 182–183.

¹⁵⁸ Pao, *Xi’s food self-sufficiency*.

¹⁵⁹ Alan Rappeport, „Farmers’ Frustration With Trump Grows as U.S. Escalates China Fights“, *The New York Times*, August 27, 2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/27/us/politics/trump-farmers-china-trade.html>.

¹⁶⁰ Dan Wei et al., eds., *Food Exports from Brazil to China: A Legal and Economic Analysis* (Cham: Springer, 2019), 5.

¹⁶¹ Juan Chiumiento, „China’s changing soybean trends pose questions for South America“, *Diálogo Chino*, August 10, 2023, <https://dialogochino.net/en/agriculture/376519-chinas-changing-soybean-trends-pose-questions-for-south-america/>.

Z historického maxima argentinské produkce sóji v letech 2014–2015, kdy bylo vyprodukováno 60 milionů tun plodiny, se nyní odhaduje zisk kolem 20 milionů tun. Naopak brazilské produkci se daří a z rekordní produkce 156 milionů tun za sezónu 2022–2023 se očekává nárůst o 5 %. Čínská poptávka po sóji tvoří 70 % brazilského exportu sóji a přes 90 % toho argentinského.¹⁶² Podobně jako s užitím kukuřice, téměř 85 % sóji v Číně konzumují hospodářská zvířata.¹⁶³

Čtyřicet let od čínské politiky otevření se světu bylo podtrženo prvním International Import Expo v Šanghaji v roce 2018. Zemědělské produkty, včetně mořských produktů, jsou jedním z osmi hlavních oblastí, na které se chce Čína zaměřovat. Podle zprávy *World Trade Organization* (WTO) se navýšil import zemědělských produktů do Číny z původní hodnoty 20 miliard amerických dolarů v roce 2000 na 180 miliard dolarů v roce 2016. Import mořských produktů se zásadně navýšil mezi 26 % až 400 % dle typu produktu od roku 2014. Tento vzestup poukazuje na trend, kterým směřuje čínská ekonomika. Vyžaduje to ale dostatek mezinárodní produkce, protože strategie, kterou Čína praktikuje, ovlivňuje celý zbytek světa. Již nyní je Čína největším importérem mořských produktů a rybí moučky.¹⁶⁴

Import mořských plodů do Číny stoupl z 1 milionu tun v roce 1992 na téměř 6 milionů tun v roce 2018. Vzrůst je konzistentní s rapidní industrializací a ekonomickým růstem. Ve stejném časovém rozmezí vzrostla čínská populace o 20 % a import vodních živočichů na osobu vzrostl více než trojnásobně. Je nutné dodat, že i přes sílící domácí spotřebu je velká část tohoto růstu způsobená následným čínským exportem procesovaných produktů směřujících zejména do Japonska, USA a EU. Čína i tak konzistentně importuje více vodních produktů z hlediska váhy, než exportuje. Import vodních produktů se ale výrazně snižuje. Z velké části je tomu tak kvůli zvýšeným cenám importu.¹⁶⁵ Většinu domácí poptávky musí Čína získávat jinou cestou. Tou se stala akvakultura. V roce 1992 získávala Čína 16 % konzumovaných koryšů z akvakultur. Množství produkce touto cestou se v průběhu let navýšilo na 70 % k roku 2018.¹⁶⁶

Podle průzkumu publikovaného v *One Earth* Čína pravděpodobně bude v roce 2030 konzumovat více mořských živočichů, než bude schopna produkovat. Bude potřeba dalších

---

¹⁶² Ibid.,

¹⁶³ Isabel Nepstad, „The history and future of sustainable soy in China,“ *China Dialogue*, October 19, 2021, <https://chinadialogue.net/en/food/history-and-future-of-sustainable-soy-in-china/>.

¹⁶⁴ Beatrice Crona et al., eds., „China at a Crossroads: An Analysis of China's Changing Seafood Production and Consumption,“ *One Earth* 3, No. 1 (July 2020): 41, <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.06.013>.

¹⁶⁵ Joshua K. Abbott et al., eds., „Feeding the dragon: The evolution of China's fishery imports,“ *Marine Policy* 133 (November 2021): 2–4, <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104733>.

¹⁶⁶ Abbott, *Feeding the Dragon*, 12.

6 až 18 milionů tun mořských živočichů pro uspokojení očekávaného růstu konzumace. Domácí moře nejsou schopna tento nárůst uspokojit. Očekává se, že se Čína bude snažit dohnat potřebnou produkci zvýšenou domácí sladkovodní a mořskou akvakulturou či distančním rybařením. Nejspíše bude ale země více závislá na importu.¹⁶⁷ V poslední kapitole se proto chci zaměřit na otázku podstaty vodních živočichů pro potravinovou bezpečnost Číny a jaký to má vliv na dění v Jihočínském moři.

---

¹⁶⁷ Crona, *China at a Crossroads*, 32.

5. Mořská potravinová bezpečnost

V druhé kapitole jsem informoval o problematikách, se kterými se Čína potýká převážně na svém území. Nárůst obyvatelstva se sice zastavil a očekává se jeho pokles, ovšem potravinové nároky společnosti se neustále navyšují, čímž dochází k navýšené poptávce. I přes zlepšování životních podmínek se čínské obyvatelstvo stále potýká s nevyváženou dietou. Přední čínští představitelé dlouhodobě a s navyšujícím apelem vyzývají k potravinové soběstačnosti. Čína se ovšem potýká se zhoršujícím stavem životního prostředí, který nadále komplikuje efektivitu domácí produkce. Stát je čistým importérem mnoha zemědělských produktů, které jsou zásadní z hlediska proteinů. Ať už se jedná o přímé výrobky ze sóji, nebo krmiva pro hospodářská zvířata a akvakultury, které poskytují čínské společnosti žádaný protein.

Nyní s přehledem situace na území Číny se práce opět může obrátit na Jihočínské moře, které bylo přiblíženo v první kapitole jako oblast podstatná z hlediska mezinárodního obchodu a nerostných surovin. Jedná se o sporně vyznačenou oblast, která hraje pro Čínu a okolní zúčastněné státy zásadní strategickou roli. Tato kapitola se bude věnovat aktivitám Číny v Jihočínském moři v souvislosti s rybolovem. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, Čína je největším producentem mořských produktů. Cílem této kapitoly je tedy zjistit, zda je mořská živočišná produkce podstatná pro potravinovou bezpečnost Číny. Je kontrola a expanze v Jihočínském moři na úkor EEZ jiných států hnaná primárně mocenskými záměry, či snahou kontrolovat naleziště nerostných surovin, nebo lze do důvodů pro čínský vliv v oblasti zařadit i potravinovou bezpečnost Číny?

Dle znění čínského 14. pětiletého plánu se chce stát zaměřit v otázce rybolovu na šest priorit. Mezi ně se řadí například zajištění silných základů pro stabilní produkci vodních živočichů, optimalizace rybolovu a prosazování zelené a zdravé akvakultury. Dále modernizování a expandování rybího průmyslu a obchodu, reformování a zlepšování řízení rybářského průmyslu a efektivnější vymahatelnost práva. Zmíněná je i nutná protekce vodních toků, obzvláště Modré řeky. V poslední řadě plán apeluje na nutnou vysokou bezpečnost při produkci vodních živočichů a promuje mezinárodní kooperaci a pokračování ve zlepšování kapacit dodržovat dohody.¹⁶⁸

---

¹⁶⁸ „The 14th Five-year Plan for National Fishery Development Issued,“ Ministry of Agriculture and Rural Affairs of the People’s Republic of China, accessed December 26, 2023, http://english.moa.gov.cn/news_522/202201/t20220110_300772.html.

5. 1. Čínské rybaření v domácích vodách

K lepšímu pochopení čínského počínání v oblasti rybolovu je vhodné se krátce podívat na historický vývoj Číny. Po založení Čínské lidové republiky v roce 1949 byla válkou vyčerpaná země vládou motivovaná k maximálním ekonomickým výstupům ve všech průmyslových odvětvích. Odvětví rybolovu tomu nebylo výjimkou. V roce 1953 byl prosazen dokument *Resolution on Agricultural Production Cooperatives*, který motivoval rybáře k vytvoření rybářských družstev pro zvýšení efektivity práce a snížení provozních rizik. Doposud nezávislí rybáři se tak začali sdružovat a s tím přicházelo i družstevní vlastnictví plavidel, lovných zařízení a dalších nástrojů. Příjmy z rybolovných operací byly rozdělovány centralizovaně. Do roku 1956 pokrývala družstva téměř většinu pobřežních komunit a v 60. letech družstva konsolidovala do komun.¹⁶⁹

Při ekonomických reformách v roce 1978 byly komuny postupně rozpuštěny a rybářské příslušenství připadlo jednotlivcům. V tomto období došlo k výraznému nárůstu rybaření s příchodem nových rybářů a konstrukce nových lodí. V období mezi lety 1979–1999 se navýšil počet motorizovaných rybářských plavidel o 533,7 % a roční úlovek o 357,4 %. Čína stále cílila na optimalizaci ekonomického výkonu. V průběhu tohoto období se začaly objevovat snahy o omezení domácího rybaření. Potřeba zachování lovišť byla však zastíněna národní potřebou ekonomického růstu. Lokální autority vytvářely tlak na plnění cílů hospodářského růstu. Zároveň však Čína započala podporovat mořskou akvakulturu a distanční rybaření s cílem vyrovnat tak tlak na zdroje pobřežního rybolovu. Jak naznačuje 5. centrální dokument publikovaný v roce 1985 – rybáři začali být více dotováni, aby rybařili dále od vyčerpaných čínských břehů.¹⁷⁰

Řada bilaterálních dohod podepsaná mezi Čínou a jejími sousedními zeměmi, například Japonskem, Jižní Koreou a Vietnamem na začátku 21. století zkomplikovala domácí rybolov, neboť řada čínských rybářů přišla o přístup k vzdálenějším lovištím. To způsobilo opětovně zvýšený tlak na čínské pobřežní oblasti. Vláda vydala směrnici o nulovém růstu v roce 1999 a následně směrnici o negativním růstu v roce 2000 a snažila se o snížení motorizovaných rybářských plavidel, například jejich výkupem a zprostředkováním vzdělávacích programů, které měly umožnit rybářům najít jiné

---

¹⁶⁹ Shu Su et al., eds., „Evolution of marine fisheries management in China from 1949 to 2019: How did China get here and where does China go next?“ *Fish and Fisheries* 21, No. 2 (January 2020): 438, DOI: 10.1111/faf.12439.

¹⁷⁰ *Ibid.*, 441.

zaměstnání. Množství lodí i úlovků klesalo, avšak celkový výkon lodí se neustále zvyšoval s příchodem sofistikovanějších a větších plavidel. Od roku 2016 se změnil čínský přístup k rybolovu a z původního zaměření na ekonomický růst se Čína soustředí nyní primárně na ekologickou ochranu skrze zlepšení mechanismů a metod správy rybolovu.¹⁷¹

Ještě o čtyři roky dříve, v roce 2012 navrhla čínská vláda koncept „Ekologické civilizace“ a poprvé od vzniku Čínské lidové republiky tak Čína prezentuje zachování zdrojů a ochranu životního prostředí jako vůdčí principy při tvorbě politik. Výrazným krokem ke změně přístupu k ekologii byla řada plánů směřujících k environmentální protekci v roce 2015, jejichž cíle byly zopakovány v třináctiletém plánu národního ekonomického a sociálního vývoje Číny pro roky 2016–2020. Plán funguje spíše jako směrnice pro řízení rybolovu, oproti předchozímu pětiletému plánu však má konkrétní cíle: vyřadit z provozu 20 000 motorizovaných plavidel pro mořský rybolov a snížit celkovou domácí produkci rybolovu pod 10 milionů tun ročně, vyjma akvakultury. Ještě v roce 2015 byla produkce na čísle 13 milionů tun.¹⁷²

Čínské organizování rybolovu je typicky orientované shora dolů. Řízení míří sestupně z národní, provinční, obecní na okresní úroveň. Zodpovědnost za rybolov v celé zemi nese *Ministry of Agriculture and Rural Affairs* (MARA). Rybářská politika na úrovni provincií zrcadlí národní politiku.¹⁷³ Dle statistik od FAO je Čína největším producentem vodních živočichů od roku 1989. Nejvyšší zaznamenaný mořský úlovek byl 14 milionů tun v roce 1999, který se následně snížil na stabilních 11–13 milionů tun ročně, což dle tehdejšího náměstka ministra v roce 2019 Hang Changfua z MARA významně přesahovalo maximální udržitelný výnos čínských lovišť, který je stanovený mezi 8 až 10 miliony tun.¹⁷⁴

Čína má i přes údajné zaměření na udržitelnost a snižování počtu lodí stále největší světovou rybářskou flotilu. Kolem 19 % světových rybářských lodí je čínských. Loďstvo však operuje se špatnou selektivitou rybolovu a relativně nízkou, světově podprůměrnou, produktivitou. Rybářský sektor je kriticky důležitý pro čínskou ekonomiku a zaměstnání pobřežních komunit. V roce 2017 bylo alespoň 3,9 milionů lidí přímo zapojeno do mořského rybolovu. 75 % z nich se řadí mezi tradiční rybáře, kteří jsou vysoce závislí na příjmech

---

¹⁷¹ Su, *Evolution of marine fisheries*, 441–443.

¹⁷² *Ibid.*, 436.

¹⁷³ *Ibid.*, 437.

¹⁷⁴ *Ibid.*, 437.

z rybolovu.¹⁷⁵ V celém sektoru produkce vodních živočichů je v Číně zaměstnáno kolem 14 milionů lidí. Mnoho z nich nemá kvalifikaci na případná jiná povolání.¹⁷⁶

V roce 2020 byla globální produkce z rybolovu 90,3 milionů tun. Průměrně se množství úlovků stabilně drží mezi 86–93 miliony tun od roku 1980. I přes snižování úlovků mezi lety 2009–2020 se Čína stále drží na první pozici s 15 % celkového globálního úlovku (více, než druhá a třetí země kombinovaně).¹⁷⁷ V roce 2016 se dle FAO Čína podílela úlovkem z domácích vod na 18 % z celosvětového celku, vyjma akvakultur.¹⁷⁸

Čína si od 80. let 20. století držela i prvenství ve vnitrozemském rybolovu až do roku 2020, kdy se na pozici největšího producenta dostala Indie. Z 2,2 milionů tun v roce 2017 klesla čínská produkce na 1,5 milionů tun v roce 2020¹⁷⁹, kdy započal desetiletý zákaz rybolovu v Modré řece s cílem obnovit říční ekosystém. V roce 1954 byl roční úlovek 430 000 tun, zatímco v roce 2018 byl 100 000 tun.¹⁸⁰ Zlepšení a rozšíření vnitrozemské akvakultury má uspokojit zvýšenou poptávku i přes redukci vnitrozemského rybaření.¹⁸¹ Nahrazení produkce Čína zajišťuje také zvýšenou aktivitou ve vysokých mořích, které se tato práce bude věnovat později.¹⁸²

Čínským mořským lovištím ubývají zásoby již od pozdních 70. let 20. století. Odhaduje se, že velký a trvalý roční úlovek v posledních dekadách je díky malým počtům vysoce hojných rybích populací, zatímco většina ostatních populací volně žijících ryb klesá nebo již došlo k jejich zhroucení. Se snižujícími se objemy mořských úlovků je čím dál tím více zřetelné, že dochází k celkovému poklesu rybích populací, obzvláště těch, které jsou ekonomicky hodnotné. Ulovené ryby jsou také průměrně menší než dříve, i když jsou ve fázi dospělosti. Tyto problémy v čínských mořích jsou v posledních letech prominentnější.

---

¹⁷⁵ Su, *Evolution of marine fisheries*, 438.

¹⁷⁶ Adam Greer, „The South China Sea Is Really a Fishery Dispute,“ *The Diplomat*, July 20, 2016, <https://thediplomat.com/2016/07/the-south-china-sea-is-really-a-fishery-dispute>.

¹⁷⁷ „The State of World Fisheries and Aquaculture 2022,“ Food and Agriculture Organization of the United Nations, accessed December 26, 2023, <https://www.fao.org/3/cc0461en/online/sofia/2022/capture-fisheries-production.html>.

¹⁷⁸ Su, *Evolution of marine fisheries*, 435–436.

¹⁷⁹ FAO, *The State of World Fisheries and Aquaculture 2022*.

¹⁸⁰ Mark Godfrey, „China deploys drones, patrol boats as unprecedented 10-year fishing ban comes into effect,“ *Seafood Source*, January 7, 2020, <https://www.seafoodsource.com/news/environment-sustainability/china-deploys-drones-patrol-boats-as-unprecedented-10-year-fishing-ban-comes-into-effect>.

¹⁸¹ „FAO, *The State of World Fisheries and Aquaculture 2022*.

¹⁸² Mark Godfrey, „China promoting consumption of distant-water catch to tame inflation, conserve local fisheries,“ *Seafood Source*, February 2, 2022, <https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/china-promoting-consumption-of-distant-water-catch-to-tame-inflation-conserve-local-fisheries>.

Čínská vláda tak čelí naléhavé potřebě přehodnotit rovnováhu mezi zachováním mořských zdrojů a socioekonomickými ukazateli.¹⁸³

Přílišné rybaření a znečištění evidentně eliminují mořskou produkci. Přes 80 % východního čínského moře je výrazně znečištěno.¹⁸⁴ Kvalita vody v zálivu Sanggou, který je jednou z nejdůležitějších oblastí mořské potravinové produkce v Číně, čelí vážnému zhoršení v důsledku nadměrného rybolovu, který má za následek zmenšení velikosti ryb a celkové snížení produkce.¹⁸⁵ Podle odhadu IPCC se do roku 2030 sníží maximální potenciál úlovku v ekonomických exkluzivních zónách Číny o 12 % a zisk z lovišť o 9 %. U Číny se také předpokládá, že bude velmi náchylná na změny související se změnami klimatu co se sladkovodních i mořských akvakultur týče. Očekává se, že bude Čína více závislá na importu mořských produktů.¹⁸⁶

Se snižující se efektivitou úlovků v domácích vodách Čína přistupuje k jiným způsobům, jakým získávat mořské produkty. Mezi ně se řadí akvakultura, distanční rybaření a rybaření ve sporných vodách Jihočínského moře. V následující podkapitole se zaměřím na akvakulturu, což je způsob chovu ryb, korýšů a měkkýšů buď v síťových ohradách v přirozeném prostředí chovaných živočichů, nebo v chovných nádržích naplněných sladkou či slanou vodou.¹⁸⁷

5. 2. Akvakultura

Výše zmiňované období reforem a otevírání se světu ke konci 70. let 20. století mělo za důsledek navýšení čínské mořské produkce.¹⁸⁸ Od roku 1980 zaznamenala Čína nejvyšší nárůst konzumace ryb ročně. Během tří dekád došlo k více než 300% nárůstu s ročním nárůstem kolem 9 %.¹⁸⁹ Velkým dílem k tomuto nárůstu přispěl akvakulturní chov, jehož produkce od poloviny 80. let expandovala. Zatímco v roce 1978 tvořil domácí rybolov 57 % celkové rybí produkce, k roku 2014 se tento poměr zmenšil na pouhých 15 %. Kontrastně vůči tomu rostla produkce akvakultur, která z původních 26 % narostla na 72 % celkové

---

¹⁸³ Su, *Evolution of marine fisheries*, 435–436.

¹⁸⁴ Ghose, *Food security*, 93.

¹⁸⁵ *Ibid.*, 93.

¹⁸⁶ Crona, *China at a Crossroads*, 37.

¹⁸⁷ „What is aquaculture?“, Aquaculture Stewardship Council, accessed December 26, 2023, <https://asc-aqua.org/learn-about-seafood-farming/what-is-aquaculture/>.

¹⁸⁸ Crona, *China at a Crossroads*, 33.

¹⁸⁹ Ghose, *Food security*, 90.

produkce ve stejném časovém období. Celkové zisky v rybaření i v chovu ovšem narostly zhruba čtyřicetkrát.¹⁹⁰

K roku 2012 tvořila čínská akvakultura 62 % světové akvakulturní produkce a 72 % celkově čínské hlášené rybí produkce.¹⁹¹ Oficiálně k roku 2016 produkovala Čína 73,6 % své rybí produkce právě v akvakulturách. Poptávka po rybích produktech však neustále roste, což může převýšit nabídku a tlačit tak Čínu k rozšiřování akvakultur a s tím spjatému extenzivnějšímu rybaření v mořích.¹⁹² V roce 2020 dosáhla celosvětová rybářská a akvakulturní produkce rekordní výše 214 milionů tun. Akvakultura se podílela z 57 %. Čína je největším producentem akvakulturně chovaných živočichů s celkovým výnosem 65,5 milionů tun ve stejném roce.¹⁹³

K roku 2018 představovaly asijské země 90 % celosvětové produkce akvakultury.¹⁹⁴ V roce 2010 se pět z deseti největších globálních producentů ryb z akvakultur nacházelo právě v oblasti Jihočínského moře, tedy Čína, Vietnam, Indonésie, Thajsko a Filipíny.¹⁹⁵ S obavou z úpadku volného rybolovu si stanovila Čína akvakulturu jako svoji prioritu ve svém 13. pětiletém vývojovém plánu rybářství. Jak moc pozitivní vliv má akvakultura na populace volně žijících ryb zůstává prozatím diskutabilní. Většina chovaných ryb je masožravých a spotřebovávají tak mnoho živočišných živin. Pro deset nejčastěji chovaných druhů ryb je potřeba průměrně 1,9 kg rybí moučky, která je tvořena z divoce ulovených ryb či vedlejšího živočišného produktu, na produkci 1 kg chovaných ryb. Protože je umělý chov ryb přímo vázán na rybaření divokých ryb, udržitelnost produkce není zaručena. Naopak, navýšení chovu přispívá k vyššímu rybolovu.¹⁹⁶

Přes 10 % globálně ulovených ryb jsou krmné ryby, které jsou primárně využívány pro tvorbu rybí moučky, kterou jsou krmena hospodářská zvířata a ryby v akvakulturách. Mnoho druhů těchto ryb je ohroženo přílišným rybařením a klimatickými změnami. Čína je největší světový importér rybí moučky zodpovídající za jednu třetinu světového importu.

---

¹⁹⁰ Crona, *China at a Crossroads*, 33.

¹⁹¹ U. Rashid Sumalia, William W. L. Cheung, eds., *Boom or Bust: The Future of Fish in the South China Sea* (ADM Capital Foundation, 2015), 11.

¹⁹² Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

¹⁹³ FAO, *The State of World Fisheries and Aquaculture 2022*.

¹⁹⁴ Hongzhou Zhang, „Fisheries cooperation in the South China Sea: Evaluating the Options,” *Marine Policy* 89 (February 2018): 72–73, DOI: 10.1016/j.marpol.2017.12.014.

¹⁹⁵ Sumalia, *Boom or Bust*, 10.

¹⁹⁶ Zhang, *Fisheries cooperation*, 72–73.

Většina rybí moučky je využívána pro potřeby akvakultur.¹⁹⁷ V roce 2023 importovala Čína 1,75 milionů tun rybí moučky, sedmkrát více než země EU-27, které jsou na druhé pozici.¹⁹⁸

Čína produkuje přes 90 % světové produkce kaprů, 50 % krevet (panaeid) a 40 % tilápií.¹⁹⁹ Strava chovaných ryb se dá částečně nahradit rostlinnými proteiny, jako například sójou, avšak kompletní nahrazení nebylo doposud dosaženo. Akvakultury navíc negativně přispívají k degradaci pobřežního životního prostředí. Ať už zabíráním místa na úkor původních živočišných druhů, nebo kontaminací vody fekáliemi či přebytkem krmiva.²⁰⁰

Například v provincii Guangdong mezi lety 1986–2000 se akvakultura zvětšila sedmnáctkrát. Množství akvakulturních ohrad se v zátocě Daya, ležící 50 km severně od Hong Kongu, zvýšilo z 1000 kusů na 20 000 kusů v období 1988–2004. Kvůli znečištění bylo přitom k roku 2006 přibližně 30 000 km² pobřežních vod nebezpečných pro chov ryb. Samotná akvakultura se na tomto znečištění výrazně podílí.²⁰¹ Čínský 14. pětiletý plán slibuje mnoho projektů zaměřených na produkci vodních živočichů. Mezi ně patří například i snaha o prevenci znečišťování a restauraci vodních ekosystémů. Dokument vypisuje sice názvy lokalit, na které se chce zaměřit, nedává ale žádné konkrétní příklady, jak bude práce probíhat.²⁰² Podrobnější informace o rybolovu v Jihočínském moři, či akvakultuře v dokumentu nejsou uvedeny.

Vývoj čínské akvakultury, která se ve velkém podílí na uspokojení vlastní i světové poptávky po vodních živočiších, je dle Číny podpurný ke snižování závislosti na přírodních zdrojích mořského rybolovu a podporuje udržitelné využívání globálních rybolovných zdrojů.²⁰³ Dle studie publikované roku 2019 v časopisu *Fish and Fisheries* se ale akvakultura dostává v mnoha oblastech do limitu své rozšířenosti. Výrazný další nárůst akvakulturní produkce se zdá nemožným z hlediska environmentálního omezení v podobě destrukcí biotopů, znečištění, změny klimatu a nedostatku krmiva.²⁰⁴

---

¹⁹⁷ Abbott, *Feeding the Dragon*, 8.

¹⁹⁸ „Fish Meal Imports by Country in 1000 MT,“ index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=fish-meal&graph=imports>.

¹⁹⁹ Zhang, *Fisheries cooperation*, 73.

²⁰⁰ Sumalia, *Boom or Bust*, 10.

²⁰¹ Terry P. Hughes, Hui Hang and Matthew A. L. Young, eds., „The Wicked Problem of China’s Disappearing Coral Reefs,“ *Conservation Biology* 27, No. 2 (April 2013): 262, DOI: 10.1111/j.1523-1739.2012.01957.x.

²⁰² „Translation: Outline of the People’s Republic of China 14th Five-Year Plan for National Economic and Social Development and Long-Range Objectives for 2035,“ Center for Security and Emerging Technology, accessed December 25, 2023, 97–98, <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/>.

²⁰³ The State Council Information Office of the People’s Republic of China, *Development of China’s Distant-Water Fisheries*, (Beijing: China, 2023), 5.

²⁰⁴ Su, *Evolution of marine fisheries*, 435–436.

Akvakultura umožňuje zemím produkovat značné množství potravin. Nejvíce chované druhy živočichů však průměrně zkonsumují více živin, než finálně vyprodukují. Rybí moučka, kterou jsou tyto živočichové krmení je tvořena z jiných, volně žijících ryb, které nejsou upřednostňovány pro lidskou konzumaci. Akvakultura tedy přináší další tlak na lovení divokých ryb a udržitelnost životního prostředí.

5. 3. Distanční rybaření

Dalším způsobem, jakým může Čína lovit vodní živočichy je i distanční rybaření (Distant Water Fishing), k čemuž dochází, když rybářská flotila dané země rybaří mimo své EEZ. V mnoha případech flotily tráví na moři delší časové období. Distanční flotily se nejvíce zaměřují na lov tuňáka, makrel, sardinek a tresek. Distanční rybaření je regulováno, avšak dohled nad dodržováním pravidel je nedostatečný. Tento způsob rybolovu je proto často kritizován kvůli nedostatku transparentnosti, omezené dostupnosti dat, možnému užívání destruktivních metod rybolovu a obtížnému sledování a vymáhání porušování pravidel.²⁰⁵

V 80. letech nedocházelo v Číně pouze k nárůstu akvakultury, ale právě také distančního rybaření. Důvodem k tomu byla kombinace politických rozhodnutí, které měly zajistit ochranu domácích lovišť, navýšit venkovskou zaměstnanost a potravinovou bezpečnost, ale také navýšit čínskou globální mořskou přítomnost. Distanční rybaření mělo zajistit pozici v závodu o mořské zdroje a přiblížit Čínu diplomaticky k ostatním pobřežním státům. Dnes má Čína největší zastoupení rybářských lodí operujících v globálních vysokých mořích (high seas). I přes množství lodí je produkce průměrné distanční rybářské flotily menší než u jiných zemí.²⁰⁶ Čínské distanční flotily jsou těžce závislé na státních dotacích a daňových úlevách na pohonné hmoty. Hodnota čínské podpory 16,5 miliard dolarů ročně pro distanční flotily tvořila k roku 2020 47 % celkových globálních dotací na rybolov.²⁰⁷

Li Shumin, čínský inspektor úřadu pro rybolov prohlásil, že navýšení lovu ve vzdálených vodách má strategický význam pro geopolitické ambice Číny i pro zdravou výživu země. Cílem je snížit inflační tlak na čínské ceny mořských plodů a podpořit domácí

---

²⁰⁵ „Distant Water Fishing,“ Rise Seafood, accessed December 26, 2023, <https://riseseafood.org/topics/distant-water-fishing/>.

²⁰⁶ Crona, *China at a Crossroads*, 33–34.

²⁰⁷ Miren Gutiérrez et al., eds., *China's distant-water fishing fleet: Scale, impact and governance* (Overseas Development Institute, 2020), 28.

spotřebu úlovkem mimo čínské vody.²⁰⁸ Dle Číny se její distanční flotily hlásí zemím, v jejichž vodách chtějí rybařit. Úřad taktéž údajně monitoruje a reguluje veškerý import a export úlovků aby bylo zajištěno, že byly úlovky získány prostřednictvím legálního a regulovaného rybolovu. Pro distanční rybaření dle Číny platí nulová tolerance ohledně nelegálního rybolovu.²⁰⁹

V posledních několika letech se také drasticky navyšuje počet čínských rybářských lodí v hlubokých vodách poblíž EEZ Ekvádoru, Peru a Argentiny, kde jejich rybářské aktivity od roku 2017 konstantně převyšují aktivity řady dalších významných rybářských zemí světa dohromady a to až trojnásobně.²¹⁰ Jsou konkrétní případy, kdy byly čínské distanční rybářské flotily viděny v EEZ jiných zemí bez jejich souhlasu.

Dle satelitních dat analyzovaných námořní zpravodajskou firmou Windward bylo v období 2020–2021 zjištěno 523 převážně čínských rybářských plavidel těsně za hranicí argentinské EEZ, o 35 % více, než v předešlé sezóně. Čínské rybářské lodě v oblastech u argentinských EEZ na až 34 hodinové úseky operují bez zapnutých bezpečnostních transpondérů. Místní autority odhadují, že během toho loví v mořích, které patří Argentíně.²¹¹ Příklady z roku 2016, kdy došlo k potopení čínské rybářské lodi Lu Yan Yuan Yu argentinskou pobřežní stráží operující v argentinských vodách, či zaznamenání a následné zadržení další čínské lodě zaměřené na lov olihni upozorňují na pravděpodobnost, že v momentech, kdy nejsou čínské lodě viditelné na radarech, mohou praktikovat nelegální rybolov v EEZ jiných zemí.²¹² Až 84 % industrializovaného rybolovu v EEZ nízkopříjmových zemích pochází z jiných, převážně ekonomicky vyspělejších zemí.²¹³

Dle *South Pacific Regional Fisheries Management Organization* (SPRFMO), což je mezinárodní skupina pověřená zajištěním ochrany a udržitelného rybolovu v jižním Pacifiku, se počet čínských distančních rybářských plavidel v regionu zvýšil z 54 lodí v roce

---

²⁰⁸ Godfrey, *China promoting consumption*.

²⁰⁹ The State Council Information Office of the PRC, *Development of China's Distant-Water Fisheries*, 13–16.

²¹⁰ Steven Lee Myers et al., eds., „How China Targets the Global Fish Supply,“ *The New York Times*, September 26, 2022, <https://www.nytimes.com/interactive/2022/09/26/world/asia/china-fishing-south-america.html>.

²¹¹ Associated Press, „China's Distant Waters Fleet Raises Overfishing Concerns,“ *Voice of America*, September 25, 2021, <https://www.voanews.com/a/chinas-distant-waters-fleet-raises-overfishing-concerns/6244119.html>.

²¹² James Francis Whitehead, „Maritime conflict heats up as China's fishing fleet goes dark in Argentine waters,“ *Courthouse News Service*, January 28, 2022, <https://www.courthousenews.com/maritime-conflict-heats-up-as-chinas-fishing-fleet-goes-dark-in-argentine-waters/>.

²¹³ Gutiérrez *China's distant-water fishing fleet*, 10.

2009 na 557 v roce 2020. Velikost jejich úlovku se zvýšila ze 70 tisíc tun na 358 tisíc tun ročně ve stejném časovém rozmezí.²¹⁴

Protože se očekává, že Čína nadhodnocuje množství úlovků ze svých vod a podhodnocuje množství úlovků z ekonomických exkluzivních zón jiných zemí či volných oceánů, je velmi těžké změřit, kolik Čína ročně uloví celkově ryb. Odhad se tedy musí tvořit na základě neoficiálních zdrojů.²¹⁵ Uvádím zde dva příklady měření.

Výzkum měřený na základě takzvané metody Monte Carlo mezi lety 2000–2011 publikovaný v *Fish and Fisheries* shromáždil více jak 500 záznamů z 93 zemí a jejich moří, ale taktéž z volných oceánů jako Atlantského, Indického a Pacifického. V územích, kde nebylo dostatečné množství záznamů, se udělal konzervativní odhad přítomných lodí. Z počtu zaznamenaných lodí v časovém období se odhadl průměrný možný objem úlovku podle typu lodí a její metody lovu.²¹⁶ Výsledkem měření dospěl tým k závěru, že čínské flotily ročně uloví odhadem 4,6 milionů tun mořských živočichů mimo své domácí vody za pomoci 3400 lodí. Tento odhad může být porovnán s oficiálními daty Číny, které tvrdí, že v období 2000–2010 ulovily čínské distanční flotily 1,1 milionů tun mořských živočichů ročně, což je méně než jedna čtvrtina vyměřeného odhadu.²¹⁷

Aktuálnější report z roku 2020 publikovaný v *Overseas Development Institute* za pomoci jiného typu měření zaznamenal 16 966 lodí, které jsou součástí čínské distanční flotily, což několikanásobně převýšilo dosavadní odhady jiných měření. Většina distančního rybolovu se odehrává dle měření v oblasti Pacifiku, centrálního a jihozápadního Atlantiku a západního Indického oceánu. Report nezmiňuje konkrétní odhady množství ročního úlovku²¹⁸

Čína na summitu WTO v Buenos Aires v roce 2020 oznámila plánované snížení svých distančních flotil na 3000 kusů k roku 2020 a omezení svých zisků tímto způsobem na 2,3 milionů tun ročně. Je však otázkou, do jaké míry má čínská vláda obsáhlý přehled nad distančními flotilami. Kolem 70 % lodí je v osobním vlastnictví, převážně menších či středních podniků. Nemůže být transparentně zjištěno, zda Čína má či nemá přehled o distančních flotilách operujících v čínských zájmech.²¹⁹ Je také možné, že Čína

---

²¹⁴ Associated Press, *China's Distant Waters Fleet*.

²¹⁵ Daniel Pauly et al., eds., „China's distant-water fisheries in the 21st century,“ *Fish and Fisheries* 15, No. 3 (March 2013): 477, <https://doi.org/10.1111/faf.12032>.

²¹⁶ Pauly, *China's distant-water fisheries*, 478–479.

²¹⁷ Pauly, *China's distant-water fisheries*, 483–485.

²¹⁸ Gutiérrez *China's distant-water fishing fleet*, 15–18.

²¹⁹ *Ibid.*, 13.

nezaznamenává své rybářské flotily jako distanční, pokud operují v oblastech, které si Čína nárokuje. Kromě částí Žlutého a Východočínského moře si nárokuje právě většinu toho Jihočínského.²²⁰

Čína má největší a nejvíce dotované distanční rybářské flotily na světě. Množství lodí se obtížně zaznamenává, ovšem z různých výzkumů může být vyvozeno, že Čína neuvádí přesná čísla. Zisky distančních flotil mohou být úmyslně podhodnoceny a jejich úlovek veden jako úlovek v čínských vodách, které již nejsou schopné produkovat dostatečné množství mořských produktů.

5. 4. Jihočínské moře z hlediska rybolovu

Jihočínské moře má bohaté zásoby mořských živočichů. Region je přirovnáván svojí biodiverzitou k velkému bariérovému útesu či Karibiku. Moře v jihovýchodní Asii mají největší biodiverzitu mořských ryb a korálů.²²¹ Jihočínské moře, rozpínající se na území asi 3,8 milionů kilometrů čtverečních, je obklopeno 12 zeměmi a teritorii. Tyto země a teritoria jsou domovem dvou miliard lidí a zastupují některé z nejrychleji se rozvíjejících se ekonomik světa. Jedná se o jednu z pěti nejvíce produktivních rybářských zón světa a spolu s akvakulturou zajišťuje potravinovou bezpečnost všem okolním zemím.²²² Oblast dodává ročně přes 10 % světově ulovených mořských živočichů. Pro 190 milionů lidí žijících v pobřežních oblastech tohoto regionu tvoří rybolov podstatnou část živobytí. Přes 77 % z těchto lidí získává protein ve svém jídelníčku právě z Jihočínského moře.²²³ Například spotřeba ryb k roku 2013 byla mezi zeměmi ASEAN 1,8 krát vyšší než světový průměr.²²⁴ Dle FAO se ale celosvětově 90 % rybích populací potýká s neudržitelným nadměrným rybolovem.²²⁵

Přestože Jihočínské moře pokrývá pouze 2,5 % plochy Země, je domovem jednoho z nejbohatších útesových systémů a přes 3000 rybích druhů. Již k roku 2008 byla většina druhů kriticky zasažena lidskou aktivitou. Zhruba 25 % druhů bylo vyhubených, 25 % nadměrně lovených a 50 % plně využívaných. Situace se nadále zhoršuje a skrývá seriózní problémy. S úbytky primárně lovených rybích druhů ubývá přirozených dravců, což

---

²²⁰ Ibid., 18.

²²¹ Schicun Wu, *Non-Traditional Security Issues*, 214.

²²² Sumálie, *Boom or Bust*, 1.

²²³ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 68.

²²⁴ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 69.

²²⁵ Gutiérrez *China's distant-water fishing fleet*, 10.

umožňuje menším rybím druhům prosperovat. Na tyto druhy se pak postupně zaměřují rybářské flotily a aktivně tak vylovují potravní řetězec od shora dolů.²²⁶

Z důvodů nadměrného využívání domácích rybolovných zdrojů, znečištěním z důvodu industrializace, zemědělství a akvakultury, se čínští rybáři vydávají rybařit i do Jihočínského moře.²²⁷ Jelikož se poptávka po proteinu navyšuje, rozšiřuje se i aktivita čínských rybářů v oblasti.²²⁸ S rostoucími požadavky po mořských produktech se od pozdních 80. let 20. století dvojnásobně navýšil počet asijských rybářských lodí. V roce 2012 bylo z 3,2 milionů rybářských lodí operujících ve světových oceánech zhruba 1,77 milionu v Jihočínském moři. Čili zhruba 55 %, což poukazuje na fakt, že jsou loviště přetížena. Se snižujícím se objemem ryb roste dotování čínských rybářských flotil, aby se udržel stabilní přísun ryb z klesajících zásob. Díky tomu se daří držet ekonomické růsty a pracovní místa. S rostoucím napětím v Jihočínském moři některé země posilují své rybářské milice, které mají zajistit bezpečné rybaření ve sporných vodách.²²⁹

S rostoucí populací a ekonomikou jednotlivých zemí tak můžeme předpokládat nadále rostoucí poptávku po rybách. Například konzumace mořských produktů na osobu vzrostla v Číně z 2 kg v roce 1980 na 21,1 kg v roce 2010. Rybí produkty v Číně pro rok 2013 tvořily 21 % celkově získaného zvířecího proteinu, více než světový průměr, který byl 16 %. K roku 2030 by Čína mohla konzumovat až 38 % světově ulovených ryb,²³⁰ neboli 41 kg mořských živočichů na osobu k roku 2035 dle predikcí Světové banky, což je dvakrát více, než světový průměr.²³¹ S přílišným rybařením a navýšeným znečištěním vod kolem čínského pobřeží to tak může vést k ještě většímu nárokování sporného území Jihočínského moře.²³²

Jihočínské moře se od 80. let 20. století potýká s výrazným nelegálním, nehlášeným a neregulovaným rybolovem, který znemožňuje mít přehled o množství lovených ryb v oblasti a urychluje degradaci rybích populací a životního prostředí.²³³ Rybáři se také ubírají k destruktivním způsobům rybolovu, jako například používání vlečných sítí, které poškozují mořská dna a korály, rybaření za pomoci výbušnin, kyanidu či metody Muro-ami,

---

²²⁶ Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

²²⁷ Hongzhou Zhang, *China's Fishing Industry: Currents Status, Government Policies, and Future Prospects* (Arlington: Virginia, 2015), 1–2.

²²⁸ Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

²²⁹ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 70.

²³⁰ *Ibid.*, 69.

²³¹ Raditio, *Understanding China's Behaviour in the South China Sea*, 70–71.

²³² Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 69.

²³³ *Ibid.*, 68.

kdy se za pomoci těžkých objektů rozbíjí korálové útesy, v důsledku čehož se přehající ryby chytí do okolních sítí.²³⁴ Tyto metody lovu se však týkají více států, například Filipín či Indonésie.²³⁵

Čínský autor Wang Hongguang v publikaci z roku 2023 zmiňuje, že by Čína měla plně využívat potenciál 3 milionů kilometrů čtverečních moře k produkci mořských živočichů. Využití této oblasti a zisk rybího proteinu může prý zemi ulevit od importů sóji až o 33 %.²³⁶ Toto vymezení jasně poukazuje na čínské sporné nároky na oblast Jihočínského moře. Oblast nesporných EEZ Číny totiž představuje 963 tisíc kilometrů čtverečních, tedy více jak o třetinu méně, než autor uvádí.²³⁷

Kvůli přesahujícím nárokům je správa rybolovných zdrojů obtížná a neúčinná. To lze vidět například na praxi čínských uzavřených sezón pro rybaření. Od roku 1999 Čína zavedla praxi, kterou dodržuje i v Jihočínském moři, kdy vyžaduje, aby rybáři v letních měsících od května do srpna v oblasti nerybařili s cílem udržet loviště. Tato unilaterální deklarace ovšem nesvazuje jiné země, které nadále v daném období chtějí rybařit ve svých EEZ. Některé sousední země považují tyto čínské praktiky jako způsob, kterým si Čína konsoliduje nároky na moře.²³⁸

Čínský think tank *South China Sea Probing Initiative* označil Vietnam jako stát ohrožující životní prostředí a udržitelnost oblasti kvůli aktivitám nelegálního rybolovu. V očích Číny tak Vietnam podkopává důvěru v regionální spolupráci. Vietnamské nelegální aktivity v Jihočínském moři dle Číny škodí všem okolním státům regionu a vytváří nová bezpečnostní rizika, kterým by měla vietnamská vláda v budoucnu věnovat pozornost.²³⁹

Čína se postavila do situace, kdy může poukazovat na okolní státy nerespektující zákaz rybolovu v oblasti jako na státy nedbající o udržitelnost životního prostředí. Vietnam a Filipíny se řadí mezi státy, které se proti tomuto unilaterálnímu čínskému kroku silně vymezují. Pokud by zákaz rybolovu respektovaly, přispívaly by tak k legitimitě čínských

---

²³⁴ Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

²³⁵ „Fisheries‘ Problems in the South China Sea,“ *Global Underwater Explorers*, accessed December 26, 2023, <https://www.gue.com/fisheries-problems-south-china-sea>.

²³⁶ Wang Hongguang, *China’s Food Security: Strategies and Countermeasures* (Beijing: CITIC Press Group, 2023), 371, 381.

²³⁷ „China“ *Marineregions.org*, accessed December 26, 2023, <https://www.marineregions.org/eezdetails.php?mrgid=8486>.

²³⁸ Schicun Wu, *Non-Traditional Security Issues*, 214–215.

²³⁹ Wang Tengfei and Song Runxi, eds., „Vietnamese Illegal Fishing and Maritime Conflicts Continue in 2021,“ *South China Sea Strategic Situation Probing Initiative*, December 31, 2021, http://www.scspi.org/en/dtfx/vietnamese-illegal-fishing-and-maritime-conflicts-continue-2021#_ftn21.

nároků, jelikož by se řídily unilaterálním rozhodnutím. V situaci, kdy však čínský zákaz nerespektují, jsou Čínou označovány jako upřednostňující své národní zájmy nad životním prostředím a rybářským lodím hrozí konflikt s čínskou pobřežní stráží, která v oblasti operuje se zněním čínského práva.²⁴⁰

Případ čínského zákazu rybolovu v letních měsících sice rozmnožování živočichů podporuje, avšak rybářské flotily jsou o to aktivnější v měsících, kdy mohou opět lovit. Tento krok navíc nutí lidi omezené tímto zákazem, aby si v daném období vydělávali na živobytí jiným způsobem. V mnoha zemích Jihočínského moře je navíc mnoho rybářských komunit žijících na nebo pod úrovní chudoby a plošný zákaz rybolovu vztažený na všechny okolní země by přímo ohrozil miliony lidí, což by vedlo k potravinovým a ekonomickým krizím, sociálním nepokojům a politickému chaosu.²⁴¹

Na regionální úrovni mohou decentralizované a často protichůdné politiky vedené domácími zájmovými skupinami podkopat potenciální mezinárodní řešení sdílených problémů. Nedostatek účinné mezinárodní správy je jádrem problémů udržitelnosti Jihočínského moře. Oblasti chybí *Regional Fisheries Management Organizations* (RFMO), které úspěšně řídí rybaření v jiných oblastech a protože EEZ jihočínského moře zůstávají sporná, UNCLOS nemůže poskytnout adekvátní správu. Dle magazínu *The Diplomat* se jeden z následujících postupů zdá nezbytný: zúčastněné země musí buď vytvořit a dodržovat multilaterální dohodu, nebo musí jedna země zajistit nesporný dohled nad rybolovnými populacemi.²⁴²

V situaci, kdy je mezi dvěma přímořskými státy vzdálenost kratší než 400 nautických mil se musí dané země domluvit na sdílení zdrojů v souladu se zněním UNCLOS. Čína podepsala bilaterální rybářské dohody s Japonskem, Jižní Koreou a Vietnamem, které vešly v platnost v roce 2000, 2001 a 2004 příslušně.²⁴³

Je ale nepravděpodobné, že unilaterální dohody mezi Čínou a okolními zeměmi by vytvořily stabilní status quo. Jednak z důvodu, že je na čínské aktivity v Jihočínském moři čím dál tím více vzhlíženo negativně, ale obzvláště z důvodu, že Čína odmítla tribunální rozhodnutí OSN o ustanovených mořských zákonech. RFMO navíc působí pouze

---

²⁴⁰ Mahbi Maulaya, „The truth behind China’s fishing ban in the South China Sea,“ *Asia & the Pacific Policy Society*, June 24, 2022, <https://www.policyforum.net/the-truth-behind-chinas-fishing-ban-in-the-south-china-sea/>.

²⁴¹ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 71.

²⁴² Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

²⁴³ Tabitha Grace Mallory, „Fisheries subsidies in China: Quantitative and qualitative assessment of policy coherence and effectiveness,“ *Marine Policy* 68 (June 2016): 76, <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2016.01.028>.

v oblastech mimo jednotlivé EEZ, kde se očekává, že příslušné země spravují danou oblast samy. Vzhledem k tomu, že 65 % oblasti Jihočínské moře je sporných, nová *South China Sea Fishery Management Organization* (SCSFMO) by musela překročit sporné námořní hranice, aby došlo k zajištění účinné správy.²⁴⁴

Kooperace zúčastněných zemí v regionu ohledně regulace rybolovu je potřebná. Na rozdíl od zemního plynu či ropy nerespektují mořští živočichové svým pohybem lidmi určené hranice. Protože bývá rybolov jednotlivých zemí většinou zaměřen na stejné druhy, které v určitých ročních obdobích migrují, je mezinárodní kooperace podstatná. Pokud by došlo k regulaci například pouze v jednom teritoriu, pravděpodobně by se v jiných teritoriích naopak rybolov navýšil. Kooperace zemí tak není možností, ale spíše nutností.²⁴⁵

Spory o loviště přináší také řadu incidentů, které ohrožují stabilitu a bezpečnost celého regionu. V posledních letech jsou mořské incidenty čím dál tím častěji spojovány s rostoucím soupeřením o omezené kapacity lovišť. Některé incidenty dokonce vyvolaly diplomatické a bezpečnostní napadení mezi jednotlivými zeměmi, ke kterým rybářské flotily náležely.²⁴⁶

Čína a všechny státy ASEAN podepsaly v roce 2002 *Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea*, která cílila na potřebu podporovat mírové, přátelské a harmonické prostředí v Jihočínském moři pro posílení míru, stability, hospodářského růstu a prosperity v regionu. Strany se zavázaly respektovat ustanovení deklarace, která mimo jiné vyzývá signatáře k neprovádění aktivit, které by eskalovaly rozpře, například osidlováním doposud neosídlených ostrovů v Jihočínském moři. Strany se zavázaly respektovat principy UNCLOS o teritoriálním vymezení.²⁴⁷

Podepsání deklarace a příslibené snahy o tvoření mírumilovného prostředí v regionu se však zdají být neefektivní a v oblasti dochází ke sporům. Například v dubnu roku 2010 započala čínská rybářská správa podporovat své rybářské flotily hlídkovými plavidly s cílem podpořit své rybářské nároky ve vodách Spartyových ostrovů. Hlídková plavidla ovšem přišla do styku s malajsijskou válečnou lodí a byla vyzvána k opuštění malajsijské EEZ.²⁴⁸

---

²⁴⁴ Greer, *The South China Sea Is Really a Fishery Dispute*.

²⁴⁵ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 68.

²⁴⁶ *Ibid.*, 68.

²⁴⁷ „Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea,“ Association of Southeast Asian Nations, accessed December 26, 2023, <https://asean.org/declaration-on-the-conduct-of-parties-in-the-south-china-sea-2/>.

²⁴⁸ Schicun Wu, *Non-Traditional Security Issues*, 214

Dalším příkladem je zadržení čínských rybářských lodí ve sporných mělčinách Scarborough v dubnu 2012, což vyústilo v měsíční patovou situaci mezi filipínskými a čínskými válečnými loděmi. Dále lze zmínit rybářský incident u ostrovů Natuna dne 19. března 2016, který vedl k vážnému diplomatickému napětí mezi Čínou a Indonésií.²⁴⁹ Aktuálnější příklad může být z 5. srpna 2023, kdy loď čínské pobřežní hlídky použila vodní dělo proti filipínským lodím vezoucí zásoby na palubu staré filipínské válečné lodi BRP Sierra Madre, která byla úmyslně zakotvena na mělčině v Jihočínském moři v oblasti, kterou si nárokuje také Čína.²⁵⁰

25. září 2023 také byla filipínská pobřežní stráž zaúkolována prezidentem Ferdinandem Marcosem Jr., aby odstranila v oblasti mělčin plovoucí bariéru, kterou zde čínská pobřežní stráž umístila.²⁵¹ Následné snahy o dodání zásob vyústily ve srážku filipínského zásobovacího plavidla a čínské pobřežní stráže, za niž se obě strany vzájemně obviňují.²⁵² 20. prosince 2023 vyzval Manilu čínský ministr zahraničí Wang Yi, aby jednala s obezřetností ohledně aktuální vyhrocené situace.²⁵³

Dle reportáže publikované CNA Insider jsou filipínští rybáři snažící se lovit v oblasti ostrova Scarborough, patřícího do filipínské EEZ, vytlačováni čínskými rybářskými loděmi a ozbrojenou čínskou pobřežní stráží. Zaznamenány jsou i případy srážek čínských plavidel s filipínskými. Mnoho filipínských rybářů bez důrazné podpory ze strany svého státu tak raději volí ekonomicky nevýhodná loviště mimo Scarborough, který je nyní pod plnou kontrolou Číny.²⁵⁴

Významná rybářská oblast Paracelských ostrovů je také kontrolována čínskými loděmi. Dle výpovědi vietnamského rybáře Tran Hong Tho byla jeho loď nabourána a potopena čínskou pobřežní stráží a znemožnila mu tak v oblasti lovit. Případy zastrasování, obklíčení či zabírání vietnamských rybářských lodí jsou prý v oblasti běžné. I přes

---

²⁴⁹ Hongzhou Zhang, *Fisheries cooperation in the South China Sea*, 68.

²⁵⁰ Reuters, „Beijing's 'South China Sea Behavior' Must Be Challenged, US Navy Says,“ *Voice of America*, August 27, 2023, <https://www.voanews.com/a/beijing-south-china-sea-behavior-must-be-challenged-us-navy-says/7243313.html>.

²⁵¹ Mark Soo, „South China Sea: China-Philippines Tensions Spike at Scarborough Shoal,“ *Geopolitical Monitor*, October 3, 2023, <https://www.geopoliticalmonitor.com/south-china-sea-china-philippines-tensions-spike-at-scarborough-shoal/>.

²⁵² George Wright, „South China Sea: Philippine and Chinese vessels collide in contested waters,“ *British Broadcasting Corporation*, December 10, 2023, <https://www.bbc.com/news/world-asia-67668930>.

²⁵³ Al Jazeera, „China urges Philippines to 'act with caution' amid South China Sea dispute,“ *Al Jazeera*, 21 December, 2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/21/china-urges-philippines-to-act-with-caution-amid-south-china-sea-dispute>.

²⁵⁴ „South China Sea Dispute: The War On Fishing Rights | Insight | Politics,“ YouTube: CNA Insider, accessed December 26, 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=58MO90Lb6O0>.

rozhodnutí již zmiňovaného haagského soudu z roku 2016 Čína v jihočínském moři jedná jako ve svých domácích vodách.²⁵⁵ V lednu 2021 Čína navíc prosadila legislativu umožňující použít pobřežním strážím střelné zbraně proti zahraničním lodím či je násilně odtáhnout a ničit struktury vybudované ve vodách nárokovaných Čínou. Důvodem má být uchování čínské suverenity a bezpečnosti.²⁵⁶

Střelné zbraně doposud nebyly proti filipínským lodím použity. Čína si je patřičně vědoma, že mají Filipíny se Spojenými státy podepsanou smlouvu o vzájemné obraně z roku 1951, která se vztahuje i na situaci, kdy by došlo k ozbrojenému útoku na filipínské ozbrojené síly, veřejná plavidla, pobřežní stráž nebo letadla a to kdekoli v Jihočínském moři.²⁵⁷

K řešením sporů pomáhají Číně i rybářské lodě. Některé z nich fungují jako mořské milice, které dostávají dotace na palivo v takové výši, že není pro jejich chod třeba rybařit. Užívání mořských milic se datuje již do roku 1974, k velkému nárůstu v agresivních operacích došlo v roce 2000. Čína využívá milice pro fyzické znemožňování plavby cizích lodí vplouváním do jejich cesty či jejich obkličováním. Průzkumy naznačují, že jen v oblasti Spartlyových ostrovů operuje zhruba 300 lodí mořské milice každý den.²⁵⁸ Oficiálně jsou tyto milice rybářské lodě, avšak plní svoji funkci umocňovat čínské ambice v oblasti. Žádný jiný z okolních států se počtu čínských milic nerovná. Si Ťin-pching zdůraznil, že posílení civilně-vojenské jednoty je potřebné k posílení národní bezpečnosti.²⁵⁹

Kvůli chaotickému jednání ohledně využívání mořských zdrojů dochází k celkové a stálé degradaci mořského prostředí.²⁶⁰ Mnoho rozptýlených ostrůvků v Jihočínském moři slouží jako vojenské základny Číny, Tchaj-wanu či jiných okolních zemí. Některé mají přistávací plochy pro letadla či vybudované přístavy, což samo o sobě velmi degraduje a

---

²⁵⁵ Ibid.,

²⁵⁶ Changhao Wei, „NPCSC Passes Coast Guard Law, Revises Administrative Penalties Law & Animal Epidemic Prevention Law & Establishes Beijing Financial Court,“ *NPC Observer*, January 24, 2021, <https://npcobserver.com/2021/01/npsc-passes-coast-guard-law-revises-administrative-penalties-law-animal-epidemic-prevention-law-establishes-beijing-financial-court/>.

²⁵⁷ Dean Cheng, „Rising Tensions between China and the Philippines in the South China Sea,“ *United States Institute of Peace*, December 14, 2023, <https://www.usip.org/publications/2023/12/rising-tensions-between-china-and-philippines-south-china-sea>.

²⁵⁸ Gregory B. Poling, Tabitha Grace Mallory and Harrison Prétat, eds., *Pulling Back the Curtain on China's Maritime Militia* (Center for Strategic & International Studies, 2021), VII.

²⁵⁹ Myers, *How China Targets the Global Fish Supply*.

²⁶⁰ Schicun Wu, *Non-Traditional Security Issues*, 215.

vytváří značné ztráty korálových biotopů.²⁶¹ Výstavbou umělých ostrovů Čína zničila více jak 250 kilometrů čtverečních korálových útesů.²⁶²

Dalším velkým pozorovaným problémem je využívání kyanidu a dynamitu k rybolovu. V roce 1996 bylo zaznamenáno 1044 rybářských lodí z Číny, Hong Kongu a Tchaj-wanu, jak rybaří u korálového ostrovu Dongsha, kde bylo použito zhruba 50 tun kyanidu a jedna tuna dynamitu pouze v období jedné sezóny. K roku 2001 bylo v oblasti zaznamenáno 7976 rybářských lodí, což je zhruba osminásobek z roku 1996. Téměř všechno, co se dalo, bylo v oblasti uloveno. Spolu s tím je v oblasti Jihočínského moře od 90. let zaznamenáno korálové bělení, zvýšené nákazy korálů a zvýšený výskyt hvězdicetrvové koruny, která se živí korály. To vše vede k rapidnímu úbytku korálové populace.²⁶³

V některých částech Jihočínského moře se snížilo celkové množství biomasy až na 10% původního rozsahu z roku 1960. Početnost korálů se v této oblasti odhadem snižuje o 16 % za dekádu. Tím se snižuje i množství ryb obývajících korálové útesy. Jen od roku 1995 do roku 2015 se snížilo množství zde nachytaných ryb na jednu třetinu až jednu čtvrtinu. Některé mořské druhy byly kompletně nebo téměř vyloveny.²⁶⁴ Trend poukazuje na možnost, že dojde ke kompletnímu vyhubení mnoha rybích populací. V tom případě budou rybaři muset lovit v jiných oblastech, aby získali dostačující množství úlovku.

Skrze zmíněné informace je evidentní, že se Jihočínské moře potýká s nadměrným rybolovem způsobeným zvýšenou poptávkou po živočišném proteinu. Neregulovaný rybolov eventuálně vede ke kolapsu rybích populací, kdy nebude oblast schopná poskytovat dostatečné množství potravin, které okolní státy potřebují. Snahy o redukci rybaření jsou neefektivní, protože nejsou zúčastněné strany schopné vytvořit kvůli spornému vymezení oblasti multilaterální dohody o rybaření. Početné čínské rybářské lodě skrývají dle mnoha odhadů i značné množství mořských milic, které slouží pro čínské mocenské machinace. Odhaduje se, že s nezměněným přístupem se loviště kompletně zhroutí a rostoucí poptávku po mořských produktech nebude možno z oblasti Jihočínského moře uspokojit.

---

²⁶¹ Hughes, *The Wicked Problem of China's Disappearing Coral Reefs*, 267.

²⁶² Kent Harrington, „Commentary: South China Sea may run out of fish at this rate of overfishing,“ *Channel News Asia*, February 5, 2022, <https://www.channelnewsasia.com/commentary/south-china-sea-china-environmental-ecological-damage-coral-reefs-overfishing-international-law-2469871>.

²⁶³ Hughes, *The Wicked Problem of China's Disappearing Coral Reefs*, 265.

²⁶⁴ Sumalia, *Boom or Bust*, 2.

Závěr

Tato práce si kladla za cíl zodpovědět otázku, jak ovlivňuje čínská potravinová bezpečnost mezinárodní vztahy v Jihočínském moři. Původní hypotéza nahlížela na čínskou aktivitu v regionu z hlediska potřeby získat potraviny pro udržení čínské potravinové bezpečnosti. Za pomoci analýzy dokumentů prezentujících různé zájmové skupiny umožnila práce pochopit, jakou roli hraje pro Čínu a okolní státy Jihočínské moře z hlediska potravin a jakým způsobem to ovlivňuje mezinárodní vztahy. Práce je přínosná z hlediska pochopení podstaty potravinové bezpečnosti a jejího vlivu na mezinárodní dění v Jihočínském moři. Zpracování originálně nahlíží na významný geopolitický region 21. století, který ovlivňuje nejen okolní státy, ale přímo vtahuje do dění Spojené státy a z důvodu významu dnešní Číny i eventuálně celý svět.

V práci bylo zjištěno, že rapidní nárůst čínské ekonomiky spojený s nárůstem obyvatelstva si žádal náležitě vysokou potravinovou produkci. Čínské politiky 20. století se zaměřovaly na podstatu ekonomického růstu a nedbaly na otázku udržitelnosti životního prostředí. Vysoká míra industrializace a urbanizace často vznikala na úkor ploch doposud užívaných pro zemědělství, čímž se kapacity produkce ještě snižovaly. Výsledkem takto rapidního vývoje se nyní Čína potýká s problémem zajistit svým obyvatelům vyváženou dietu, kterou rostoucí střední třída vyžaduje.

Čína se stala světově největším producentem a konzumentem masa a ryb. Zároveň se ale stala závislá na dovozu značného množství jiných zemědělských produktů. Byť je z hlediska obilovin téměř soběstačná, musí Čína importovat několikanásobně větší objem sóji, než je schopná produkovat. Sója se přitom řadí mezi jednu z nejvýznamnějších zemědělských plodin obsahujících vysoké množství proteinu. Čína je taktéž světově největším importérem rybí moučky, která je zásadní pro akvakulturní chov, který se v posledních dekádách stal dominantním způsobem produkce mořských a sladkovodních živočichů.

Díky zvažování podmínek degradujícího životního prostředí v celé zemi byl podpořen argument čínské potřeby po zisku dostatečné a stabilní potravinové produkce. Zemědělství trpí problémy v podobě desertifikace, půdní degradace, záplav a celkového znečištění. Podzemní voda, jezera a řeky jsou z velké části znečištěny a ještě více zhoršují schopnost domácí potravinové produkce. Vysocí představitelé Číny zdůrazňují svůj apel na rekultivaci a omlazení a pětileté plány se v posledních letech čím dál tím více zaměřují na podstatu

udržitelosti. Dle prezidenta Si Ťin-pchinga je podstatné, aby čínský národ měl kontrolu nad dostatečnou produkcí potravin.

V průběhu reformy od konce 70. let 20. století se Čína zaměřovala na socioekonomický rozvoj a svými rybářskými praktikami přesáhla udržitelnost svých lovišť. Výsledně jsou tak čínská moře, která jsou vymezená dle konvence OSN z roku 1982, z velké části vylovená a trpí výrazným znečištěním. Čínští rybáři se tak těší největším dotacím do rybolovu na celém světě a mohou rybařit dále od pobřeží a i se sníženou efektivitou. Tím se dostávají do sporně nárokováného Jihočínského moře, jehož většinu si Čína nárokuje jako své vody. Spolu s významem oblasti z důvodu obchodních cest, nalezišť nerostných surovin a vojenským strategickým významem nejsou jednotlivé státy obklopující Jihočínské moře schopny dojít k multilaterální dohodě o jeho využívání.

Díky širokému pojetí tématu a přihlížení k prezentovanému čínskému postoji je možné uvést, že čínská potravinová bezpečnost ovlivňuje mezinárodní vztahy v Jihočínském moři. Čína v oblasti moře unilaterálně deklarovala zákaz rybolovu v letních měsících, který ostatní státy nechtějí respektovat, jelikož by tím podpořily čínskou suverenitu v oblasti. Z důvodů neexistující multilaterální dohody tak dochází v oblasti k neregulovanému a často nelegálnímu rybolovu, který ohrožuje udržitelnost vitálních lovišť pro okolní státy. Čínské působení omezuje rybářské aktivity okolních států, které tak na úkor čínského zisku strádají. Výstavbou vojenských základen na sporně nárokováných ostrovech a mělčinách se ještě více zhoršuje životní prostředí, které ještě více urychluje úbytek biomasy v regionu a Čína získává efektivnější kontrolu nad celou oblastí.

Čína čelí podezření z nadhodnocování úlovků ve svých vodách, které ve skutečnosti pochází z rybářských aktivit mimo domácí vody, například z Jihočínského moře. Čína operuje největší distanční rybářskou flotilou, která aktivně loví po mnoha místech na Zemi, a jsou zaznamenány případy, kdy bez povolení loví v exkluzivních ekonomických zónách jiných států. Zisky těmito způsoby rybolovu jsou pro Čínu potřebné, neboť nahrazují produkci, která z důvodu znečištění v Číně již není možná.

Hypotéza, že je čínská aktivita v regionu způsobená také z důvodu potřeby zisku potravin pro udržení potravinové bezpečnosti státu nemůže být však jasně zodpovězena. Na jednu stranu je evidentní, že se Čína snaží o co největší potravinovou soběstačnost s cílem získat kontrolu nad potravinovou bezpečností. Z hlediska produkce sóji a rybí moučky, dvou zásadních komponentů pro produkci masa a ryb v Číně, je země vysoce závislá na importu. Kvůli netransparentnosti hlášených rybích úlovků v domácích vodách, či mimo exkluzivní

ekonomické zóny Číny je však těžké odhadnout, jak zásadní region opravdu je pro potravinovou bezpečnost.

Na druhou stranu bylo v práci uvedeno, že se Čína drží s domácí produkcí volně žijících ryb kolem osmi až deseti milionů tun ročně. Odhaduje se však, že z důvodů vyčerpanosti lovišť je toto číslo menší a je nadhodnoceno pomocí úlovků získaných distančním rybolovem, který je Čínou vysoce dotován. V práci také byly zmíněny odhady, že by zvýšený rybolov v Čínou nárokováné oblasti Jihočínského moře mohl nahradit ztráty způsobené snahou o revitalizaci v domácích vodách a snížit závislost importu na sóji, čímž je znění hypotézy podpořeno.

Čína kvůli tlaku velké populace navýšila svoji produkci a spotřebu na úkor životního prostředí v takové míře, že dochází k vyčerpávání zdrojů, které jsou pro udržení funkčnosti společnosti v aktuální podobě nedostatečné. Lze tedy vyzdvihnout argument, že je pro Čínu nárokování Jihočínského moře podstatné pro udržení své potravinové bezpečnosti. V momentě, kdy by Číně byl omezen rybolov v jí vymezené oblasti, ztratila by i přístup k dostatečnému množství mořských živočichů a byla by o to více závislá na importu. Již tak závislý stát na importu potravin by se tak o to více stal závislým, což se aktuálně Čína snaží redukovat. Svým působením však z dlouhodobého hlediska ohrožuje samotnou stabilitu potravinové produkce oblasti.

Čína navíc využívá své dominantní množství rybářských lodí v podobě mořských milic k aktivnímu blokování zájmů jiných států, například Filipín či Vietnamu, čímž se pohybuje v šedé zóně, kdy jsou zdánlivě civilní plavidla využívána pro vojenské účely. Tímto jednáním dochází k omezování legálních nároků okolních zemí, což značně ovlivňuje politickou i socioekonomickou situaci v celé oblasti a vzbuzuje pozornost Spojených států.

Je tedy možné uvažovat, že je čínská expanzivní politika v Jihočínském moři způsobená potřebou získat přístup k potravinovým zdrojům. Byť se jedná o jeden z mnoha důvodů, proč je Čína v oblasti aktivní. Pokud se Číně nepodaří efektivně rekultivovat své zemědělství a získat větší potravinovou soběstačnost, může dojít k situaci, kdy potřeby společnosti převýší kapacity potravinových zdrojů a dojde k uskutečnění malthusiánské pasti. V krajním případě se může Čína potýkat se sociálními nepokoji, hladomorem či válkou, které mohou mít za následek zvýšenou chudobu a snížení populace země.

Na výzkum lze dále navázat konkrétním zaměřením na další moře obklopující Čínu, například Žluté či Východočínské moře. Jelikož práce pojímá široké téma, lze pokračovat výzkumem dílčích problematik. Kupříkladu, jaký vliv na potravinovou bezpečnost Číny

hrála obchodní válka se Spojenými státy v období vlády Donalda Trumpa, či jaká technologická řešení a jejich implementace mohou Číně pomoci dosáhnout potravinové udržitelnosti a bezpečnosti v oblasti akvakultur či zemědělství.

Summary

This work aimed to answer the question of how China's food security affects international relations in the South China Sea. The original hypothesis perceived Chinese activity in the region from the point of view of the need to obtain food to maintain China's food security. Through the analysis of documents presented by various interest groups, the work made it possible to understand what role the South China Sea plays for China and the surrounding states in terms of food and how it affects international relations. The work is beneficial in terms of understanding the essence of food security and its influence on international events in the South China Sea. The work takes an original look at an important geopolitical region of the 21st century, which affects not only the surrounding states, but directly involves the United States and, due to the importance of today's China, possibly the entire world.

In the work, it was found that the rapid growth of the Chinese economy, combined with the increase in population, demanded a correspondingly high food production. Chinese policies of the 20th century focused on the essence of economic growth and neglected the issue of environmental sustainability. The high level of industrialization and urbanization often occurred at the expense of areas previously used for agriculture, which further reduced production capacity. As a result of such rapid development, China now faces the challenge of providing its citizens with the balanced diet that a growing middle class demands.

China has become the world's largest producer and consumer of meat and fish. At the same time, however, it became dependent on the import of a significant amount of other agricultural products. Although it is almost self-sufficient in terms of grains, China has to import several times more soybeans than it is able to produce. Soy is one of the most important agricultural crops containing a high amount of protein. China is also the world's largest importer of fishmeal, which is essential for aquaculture, which has become the dominant way of producing marine and freshwater animals in recent decades.

By considering the degrading environmental conditions throughout the country, the argument of China's need to gain sufficient and stable food production was supported. Agriculture suffers from problems in the form of desertification, soil degradation, flooding and general pollution. Groundwater, lakes and rivers are largely polluted, further impairing domestic food production capacity. China's top officials emphasize their call for reclamation and rejuvenation, and five-year plans have increasingly focused on the essence of

sustainability in recent years. According to President Xi Jinping, it is essential that the Chinese people have control over sufficient food production.

In the course of reforms since the late 1970s, China has focused on socio-economic development and its fishing practices have gone beyond the sustainability of its fisheries. As a result, China's seas, which are defined according to the 1982 UN Convention, are largely fished and suffer from significant pollution. Chinese fishermen thus enjoy the largest fishing subsidies in the world and can fish further from the coast and with reduced efficiency. This brings them into the disputed South China Sea, most of which China claims as its waters. Along with the importance of the area due to trade routes, mineral deposits and military strategic importance, the individual states surrounding the South China Sea are unable to reach a multilateral agreement on its use.

Thanks to a broad understanding of the topic and taking into account the presented Chinese position, it is possible to state that China's food security affects international relations in the South China Sea. In the area of the sea, China has unilaterally declared a ban on fishing in the summer months, which other states do not want to respect, as this would support Chinese sovereignty in the area. Due to the non-existent multilateral agreement, unregulated and often illegal fishing takes place in the area, which threatens the sustainability of vital fishing grounds for neighboring countries. China's influence restricts the fishing activities of neighboring countries, which suffer at the expense of Chinese profits. The construction of military bases on disputed islands and shoals further deteriorates the environment, which further accelerates the loss of biomass in the region and China gains more effective control over the entire area.

China faces suspicions of overestimating catches in its waters, which actually come from fishing activities outside its home waters, such as the South China Sea. China operates the largest long-distance fishing fleet that actively fishes in many places on Earth, and there are recorded cases of fishing in other countries' exclusive economic zones without permission. Profits from these fishing methods are necessary for China, as they replace production that is no longer possible due to pollution in China.

However, the hypothesis that Chinese activity in the region is also due to the need to earn food to maintain the country's food security cannot be clearly answered. On the one hand, it is evident that China is striving for as much food self-sufficiency as possible in order to gain control over food security. The country is highly dependent on imports for the production of soybeans and fishmeal, two essential components for meat and fish production

in China. However, due to the non-transparency of reported fish catches in domestic waters or outside China's exclusive economic zones, it is difficult to estimate how essential the region really is for food security.

On the other hand, it was stated in the paper that China is sticking with domestic wild fish production of around eight to ten million tons per year. However, this number is estimated to be lower due to fisheries depletion and is overestimated using catches from long-distance fishing, which is heavily subsidized by China. The paper also mentioned estimates that increased fishing in China's claimed area of the South China Sea could replace losses caused by revitalization efforts in domestic waters and reduce import dependence on soy, thus supporting the hypothesis.

Due to the pressure of a large population, China has increased its production and consumption at the expense of the environment to such an extent that it is depleting resources that are insufficient to maintain the functionality of society in its current form. Thus, an argument can be made that it is essential for China to claim the South China Sea to maintain its food security. At the moment when fishing in the area defined by China would be restricted, China would lose access to a sufficient amount of marine animals and would be all the more dependent on imports. A country already dependent on food imports would thus become even more dependent, which China is currently trying to reduce. However, in the long term, it threatens the very stability of food production in the area.

In addition, China uses its dominant number of fishing vessels in the form of maritime militias to actively block the interests of other states, such as the Philippines or Vietnam, thereby acting in a gray zone where ostensibly civilian vessels are used for military purposes. This action limits the legal claims of neighboring countries, which greatly affects the political and socio-economic situation in the entire region and attracts the attention of the United States.

It is therefore possible to consider that China's expansionist policy in the South China Sea is due to the need to gain access to food resources. Although this is one of the many reasons why China is active in the area. If China fails to effectively restore its agriculture and gain greater food self-sufficiency, there may be a situation where society's needs exceed the capacity of food resources and a Malthusian trap will occur. In extreme cases, China may face social unrest, famine or war, which may result in increased poverty and a decrease in the country's population.

The research can be continued with a specific focus on other seas surrounding China, for example the Yellow or East China Seas. Since the thesis covers a broad topic, it is possible to continue researching sub-issues. For example, what effect did the trade war with the United States during the administration of Donald Trump have on China's food security, or what technological solutions and their implementation can help China achieve food sustainability and security in the field of aquaculture or agriculture.

Bibliografie

Abbott, Joshua K., et al., eds., „Feeding the dragon: The evolution of China’s fishery imports,“ *Marine policy* 133 (November 2021): <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104733>.

Ahiakpor, James C. W., "The Success and Failure of Dependency Theory: The Experience of Ghana," *International Organization* 39 No. 3 (Summer 1985): <https://doi.org/10.1017/S0020818300019172>.

Al Jazeera, „China urges Philippines to ‘act with caution’ amid South China Sea dispute,“ *Al Jazeera*, 21 December, 2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/12/21/china-urges-philippines-to-act-with-caution-amid-south-china-sea-dispute>.

Associated Press, „China’s Distant Waters Fleet Raises Overfishing Concerns,“ *Voice of America*, September 25, 2021, <https://www.voanews.com/a/chinas-distant-waters-fleet-raises-overfishing-concerns/6244119.html>.

Beech, Hannah, „Just Where Exactly Did China Get the South China Sea Nine-Dash Line From?,“ *Time*, July 19, 2016, <https://time.com/4412191/nine-dash-line-9-south-china-sea/>.

Bejoy, Sebastian, „China’s updated map and the undoing of diplomacy,“ *Modern Diplomacy*, August 30, 2023, <https://modern diplomacy.eu/2023/08/30/chinas-updated-map-and-the-undoing-of-diplomacy/>.

„Belt and Road Initiative (BRI),“ European Bank for Reconstruction and Development, accessed December 25, 2023, <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html>.

Bené, Christophe, Devereux, Stephen, eds., *Resilience and Food Security in a Food Systems Context* (Cham: Springer International Publishing, 2023).

Berry, Albert R., Cline, William R., eds., *Agrarian Structure and Productivity in Developing Countries*, (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1979).

Boserup, Ester, *The Conditions of Agricultural Growth: The Economics of Agrarian Change Under Population Pressure*, (Chicago: Aldine, 1965).

Bradshaw, York W., "Urbanization and Underdevelopment: A Global Study of Modernization, Urban Bias, and Economic Dependency," *American Sociological Review* 52, No. 2 (April 1987): <https://doi.org/10.2307/2095451>.

Browne, Amelia, „Desertification in China: Causes, Impacts, and Solutions,“ *Earth Org*, December 20, 2020, <https://earth.org/desertification-in-china/>.

Buttel, Frederick H., „Ending Hunger in Developing Countries,“ *Contemporary Sociology* 29, No. 1 (January 2000): <https://doi.org/10.2307/2654928>.

Cai, Chengzhi, Cao, Wengang, eds., *Potential Yields of Major Crops for Chinese and Global Food Security Under Climate Change* (Springer Nature, 2022).

Chang, Y.-Y., „Understanding the Belt and Road Initiative (BRI), *European Journal of East Asian Studies* 18, No. 1 (2019): <https://doi.org/10.1163/15700615-01801005>.

Cheney, Jack, „A fresh look at China’s seafood sustainability in 2022,“ *Sustainable Fisheries*, October 18, 2022, <https://sustainablefisheries-uw.org/chinas-seafood-sustainability-2022/>.

Cheng, Dean, „Rising Tensions between China and the Philippines in the South China Sea,“ *United States Institute of Peace*, December 14, 2023, <https://www.usip.org/publications/2023/12/rising-tensions-between-china-and-philippines-south-china-sea>.

„China conducts live-fire exercises around Taiwan as Pelosi visits,“ *AlJazeera*, August 3, 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/3/china-conducts-live-fire-exercises-around-taiwan-as-pelosi-visits>.

„China Energy,“ worldometer, accessed December 25, 2023, <https://www.worldometers.info/energy/china-energy/>.

„China’s Grain Imports Reach Record With a Growing Reliance on Brazil,“ Gro Intelligence, accessed December 26, 2023, <https://www.gro-intelligence.com/insights/china-s-grain-imports-reach-record-with-a-growing-reliance-on-brazil>.

„China’s Great Leap Forward,“ Association for Asian Studies, accessed December 21, 2023, <https://www.asianstudies.org/publications/ea/archives/chinas-great-leap-forward/>.

„China“ Marineregions.org, accessed December 26, 2023, <https://www.marineregions.org/eezdetails.php?mrgid=8486>.

„China Oil,“ worldometer, accessed December 25, 2023, <https://www.worldometers.info/oil/china-oil/>.

„Chinese President Xi Jinping Delivers 2024 New Year Address,“ YouTube, accessed January 2, 2024, <https://www.youtube.com/watch?v=TEd3CtcL1pU>.

Chiummiento, Juan, „China’s changing soybean trends pose questions for South America,“ *Diálogo Chino*, August 10, 2023, <https://dialogochino.net/en/agriculture/376519-chinas-changing-soybean-trends-pose-questions-for-south-america/>.

Clements, Mark, „What’s driving China’s meat consumption?,“ *Watt Poultry*, September 25, 2023, <https://www.wattagnet.com/regions/china/article/15543316/whats-driving-chinas-meat-consumption>.

„Corn Imports by Country in 1000 MT,“ index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=corn&graph=imports>.

Crona, Beatrice, et al., eds., „China at a Crossroads: An Analysis of China's Changing Seafood Production and Consumption,” *One Earth* 3, No. 1 (July 2020): <https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.06.013>.

Cuscito, Giorgio, „Why Beijing won't let China's rice bowl empty,” *Observatory on Food and Migration*, May 26, 2020, <https://www.foodandmigration.com/why-beijing-won-t-let-china-s-rice-bowl-empty/>.

Davidson, Helen, „Xi Jinping urges China to greater self-reliance amid sanctions and trade tensions,” *The Guardian*, March 6, 2023, <https://www.theguardian.com/world/2023/mar/06/xi-jinping-urges-china-to-greater-self-reliance-amid-sanctions-and-trade-tensions>.

„Declaration on the Conduct of Parties in the South China Sea,” Association of Southeast Asian Nations, accessed December 26, 2023, <https://asean.org/declaration-on-the-conduct-of-parties-in-the-south-china-sea-2/>.

„Distant Water Fishing,” Rise Seafood, accessed December 26, 2023, <https://riseseafood.org/topics/distant-water-fishing/>.

Ehrlich, Paul R., Holdren, John P., eds., "A Bulletin Dialogue: on "The Closing Circle" – Response," *Bulletin of the Atomic Scientists* (May 1972), <https://doi.org/10.1080/00963402.1972.11457930>.

„Fisheries' Problems in the South China Sea,” Global Underwater Explorers, accessed December 26, 2023, <https://www.gue.com/fisheries-problems-south-china-sea>.

„Fish Meal Imports by Country in 1000 MT,” index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=fish-meal&graph=imports>.

„Food Security,” International Food Policy Research Institute, accessed December 22, 2023, <https://www.ifpri.org/topic/food-security>.

Ghose, Bishwajit, „Food security and food self-sufficiency in China: from past to 2050,” *Food and Energy Security* 3, No. 2 (2014): doi: 10.1002/fes3.48.

Gleditsch, Nils Petter, „This time is different! Or is it? NeoMalthusians and environmental optimists in the age of climate change,” *Journal of Peace Research* 58, No. 1 (2020): doi: 10.1177/0022343320969785.

Goddard, Stacie E., *When Right Makes Might: Rising Powers and World Order* (Ithaca and London, Cornell University Press, 2018).

Godfrey, Mark, „China deploys drones, patrol boats as unprecedented 10-year fishing ban comes into effect,” *Seafood Source*, January 7, 2020, <https://www.seafoodsource.com/news/environment-sustainability/china-deploys-drones-patrol-boats-as-unprecedented-10-year-fishing-ban-comes-into-effect>.

Godfrey, Mark, „China promoting consumption of distant-water catch to tame inflation, conserve local fisheries,“ *Seafood Source*, February 2, 2022, <https://www.seafoodsource.com/news/supply-trade/china-promoting-consumption-of-distant-water-catch-to-tame-inflation-conserve-local-fisheries>.

„green revolution,“ Britannica, accessed December 22, 2023, <https://www.britannica.com/event/green-revolution>.

Greer, Adam, „The South China Sea Is Really a Fishery Dispute,“ *The Diplomat*, July 20, 2016, <https://thediplomat.com/2016/07/the-south-china-sea-is-really-a-fishery-dispute>.

Gutiérrez, Miren, et al., eds., *China's distant-water fishing fleet: Scale, impact and governance* (Overseas Development Institute, 2020).

„Halting Desertification in China,“ The World Bank, accessed December 26, 2023, <https://www.worldbank.org/en/results/2021/07/26/halting-desertification-in-china>.

Harrington, Kent, „Commentary: South China Sea may run out of fish at this rate of overfishing,“ *Channel News Asia*, February 5, 2022, <https://www.channelnewsasia.com/commentary/south-china-sea-china-environmental-ecological-damage-coral-reefs-overfishing-international-law-2469871>.

Homer-Dixon, Thomas F., *Environment, Scarcity, and Violence* (New Jersey: Princeton University Press, 1999).

„How is China's Energy Footprint Changing?,“ China Power, accessed December 25, 2023, <https://chinapower.csis.org/energy-footprint/>.

Huang, Yanzhong, „China's Food Safety Crisis: How Serious Is the Problem?,“ *Council on Foreign Relations* (blog), August 27, 2012, <https://www.cfr.org/blog/chinas-food-safety-crisis-how-serious-problem>.

Huges, Terry P., et al., eds., „The Wicked Problem of China's Disappearing Coral Reefs,“ *Conservation Biology* 27, No. 2 (April 2013): DOI: 10.1111/j.1523-1739.2012.01957.x.

Ikeshima, Taisaku, „China's Dashed Line in the South China Sea: Legal Limits and Future Prospects,“ *Core* (March 2014): 21-24, <https://core.ac.uk/reader/286942775>.

„IMF Staff Completes 2023 Article IV Mission to the People's Republic of China,“ International Monetary Fund, accessed December 29, 2023, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/11/07/pr23380-imf-staff-completes-2023-article-iv-mission-to-the-peoples-republic-of-china>.

Independent Evaluation Group, *CN-Ningxia Desertification Control (P121289)*, (World Bank, 2020).

Inglis, Sam, „Headwaters Under Threat,“ *China Water Risk*, September 19, 2016, <https://chinawaterrisk.org/opinions/yangtze-headwaters-under-threat/>.

International Food Policy Research Institute, *China and Global Food Policy Report 2022, Reforming Agricultural Support Policy For Transforming Agrifood Systems*.

Jouberton, Achille, et al., eds., „Warming-induced monsoon precipitation phase change intensifies glacier mass loss in the southeastern Tibetan Plateau,“ *Proceedings of the National Academy of Sciences* 119, No. 37 (July 2022): <https://doi.org/10.1073/pnas.2109796119>.

Kaplan, Robert D., *Asia's Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific* (New York: Random House, 2014).

Kaplan, Robert D., „The Geography of Chinese Power,“ *Foreign Affairs*, May 1, 2010, <https://www.foreignaffairs.com/articles/china/2010-05-01/geography-chinese-power>.

Lieberthal, Kenneth G., „The American Pivot to Asia,“ *Brookings*, December 21, 2011, <https://www.brookings.edu/articles/the-american-pivot-to-asia/>.

Liu, Zongyuan Zoe, „China Increasingly Relies on Imported Food. That's a Problem.,“ *Council on Foreign Relations*, January 25, 2023, <https://www.cfr.org/article/china-increasingly-relies-imported-food-thats-problem>.

Mallory, Tabitha Grace, „Fisheries subsidies in China: Quantitative and qualitative assessment of policy coherence and effectiveness,“ *Marine Policy* 68 (June 2016): <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2016.01.028>.

Malthus, Thomas Robert, *An essay on the Principle of Population* (London: St. Paul's Church-Yard, 1798).

„Marine biodiversity,“ Marine Stewardship Council, accessed December 25, 2023, <https://www.msc.org/en-au/what-we-are-doing/oceans-at-risk/marine-biodiversity>.

Maulaya, Mahbi, „The truth behind China's fishing ban in the South China Sea,“ *Asia & the Pacific Policy Society*, June 24, 2022, <https://www.policyforum.net/the-truth-behind-chinas-fishing-ban-in-the-south-china-sea/>.

Huang McBeath, Jenifer, McBeath, Jerry, eds., *Environmental Change and Food Security in China*, (Springer, 2010).

McBride, James, Berman, Noah, and Andrew Chatzky, „China's Massive Belt and Road Initiative,“ *Council on Foreign Relations*, February 2, 2023, <https://www.cfr.org/background/chinas-massive-belt-and-road-initiative>.

Meek, Ronald L., *Marx and Engels on the Population Bomb* (The Ramparts Press, 1971).

Molden, David J., et al., eds., „The Great Glacier and Snow-Dependent Rivers of Asia and Climate Change: Headinf for Troubled Waters,“ in *Water Security Under Climate Change*, eds. Asit K. Biswas, Cecilia Tortajada (Singapore: Springer, 2021).

Myers, Steven Lee, et al., eds., „How China Targets the Global Fish Supply,“ *The New York Times*, September 26, 2022, <https://www.nytimes.com/interactive/2022/09/26/world/asia/china-fishing-south-america.html>.

Nelson, Scott Reynolds, *Oceans of Grain: How American Wheat Remade the World* (New York: Basic Books, 2022).

„Neo-Malthusianism,“ Cary Institute of Ecosystem Studies, accessed December 25, 2023, <https://www.caryinstitute.org/news-insights/blog-translational-ecology/neo-malthusianism>.

Nepstad, Isabel, „The history and future of sustainable soy in China,“ *China Dialogue*, October 19, 2021, <https://chinadialogue.net/en/food/history-and-future-of-sustainable-soy-in-china/>.

Ochrana, František, *Metodologie, Metody a Metodika Vědeckého Výzkumu* (Praha: Karolinum Press, 2019),

Pauly, Daniel, et al., eds., „China’s distant-water fisheries in the 21st century,“ *Fish and Fisheries* 15, No. 3 (March 2013): <https://doi.org/10.1111/faf.12032>.

Pao, Jeff, „Xi’s food self-sufficiency call marks latest turn inward,“ *Asia Times*, December 14, 2021, <https://asiatimes.com/2021/12/xis-food-self-sufficiency-call-marks-latest-turn-inward/>.

Permanent Court of Arbitration, „Press Release: The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People’s Republic of China),“ (The Hague, 12 July, 2016), <https://docs.pca-cpa.org/2016/07/PH-CN-20160712-Press-Release-No-11-English.pdf>.

Petri, Alexandra E., „China's 'Great Green Wall' Fights Expanding Desert,“ *National Geographic*, April 21, 2017, <https://www.nationalgeographic.com/science/article/china-great-green-wall-gobi-tengger-desertification>.

„Philippines, U.S. Commit To Further Elevate Alliance and Partnership at 10th Bilateral Strategic Dialogue,“ U.S. Embassy in the Philippines, accessed December 25, 2023, <https://ph.usembassy.gov/philippines-united-states-commit-to-further-elevate-alliance-and-partnership-to-bring-peace-and-prosperity-at-the-10th-bilateral-strategic-dialogue/>.

Poling, Gregory B., Tabitha Grace Mallory and Harrison Prétat, eds., *Pulling Back the Curtain on China’s Maritime Militia* (Center for Strategic & International Studies, 2021).

Raditio, Klaus Heinrich, *Understanding China’s Behaviour in the South China Sea: A Defensive Realist Perspective* (Singapore: Springer Nature Singapore, 2018).

Rappeport, Alan, „Farmers’ Frustration With Trump Grows as U.S. Escalates China Fights,“ *The New York Times*, August 27, 2019, <https://www.nytimes.com/2019/08/27/us/politics/trump-farmers-china-trade.html>.

Report of the World Food Conference, Rome 5-16 November 1974. (New York: United Nations, 1975).

„Research Report on China’s Rice Import Industry 2023-2032,“ Globe News wire, accessed December 26, 2023, <https://www.globenewswire.com/en/news-release/2023/02/21/2612433/28124/en/Research-Report-on-China-s-Rice-Import-Industry-2023-2032.html>.

Reuters, „Beijing's ‘South China Sea Behavior’ Must Be Challenged, US Navy Says,“ *Voice of America*, August 27, 2023, <https://www.voanews.com/a/beijing-south-china-sea-behavior-must-be-challenged-us-navy-says/7243313.html>.

Reutlinger, Shlomo. *Poverty and Hunger: Issues and Options for Food Security in Developing Countries*. (Washington, DC: World Bank, 1986).

Robertson, Thomas, *The Malthusian Moment: Global Population Growth and the Birth of American Environmentalism (Studies in Modern Science, Technology, and the Environment)*, (New Jersey: Rutgers University Press, 2012).

„Rome Declaration on World Food Security,“ FAO, accessed December 22, 2023, <https://www.fao.org/3/w3613e/w3613e00.htm>.

Scanlan, Stephen J., „Food Security and Comparative Sociology,“ *International Journal of Sociology*, 33, (2003): DOI: 10.1080/15579336.2003.11770272.

Scanlan, Stephen J., "Food Availability and Access in Lesser-Industrialized Societies: A Test and Interpretation of Neo-Malthusian and Technoecological Theories." *Sociological Forum* 16, No. 2 (June 2001): <https://www.jstor.org/stable/685064>.

Schicun, Wu, Zou, Keyuan, eds., *Non-Traditional Security Issues and the South China Sea: Shaping a New Framework for Cooperation* (London: Routledge, 2016).

Shines, Robert Matthew, „U.S. allies in the South China Sea,“ *Global Risk Insights*, February 20, 2016, <https://globalriskinsights.com/2016/02/u-s-allies-in-the-south-china-sea/>.

Shukla, Srijan, „What is nine-dash line? The basis of China’s claim to sovereignty over South China Sea,“ *The Print*, July 28, 2020, <https://theprint.in/theprint-essential/what-is-nine-dash-line-the-basis-of-chinas-claim-to-sovereignty-over-south-china-sea/469403/>.

Silver, Laura, Christine Huang, „Key facts about China’s declining population,“ *Pew Research Center*, December 5, 2022, <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/12/05/key-facts-about-chinas-declining-population/>.

Simon, Julian L., *The Ultimate Resource 2*, (Princeton: Princeton University Press, 1998).

Simon, Julian L., „Resources, population, environment: an oversupply of false bad news,“ *Science* 208, No. 4451 (June 1980), doi:10.1126/science.7384784.

Soo, Mark, „South China Sea: China-Philippines Tensions Spike at Scarborough Shoal,“ *Geopolitical Monitor*, October 3, 2023, <https://www.geopoliticalmonitor.com/south-china-sea-china-philippines-tensions-spike-at-scarborough-shoal/>.

„South China Sea Dispute: The War On Fishing Rights | Insight | Politics,“ YouTube: CNA Insider, accessed December 26, 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=58MO90Lb6O0>.

„Soybean Imports by Country in 1000 MT,“ index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=soybean-oilseed&graph=imports>.

Sumalia, Ussif Rashid, William W. L. Cheung, eds., *Boom or Bust: The Future of Fish in the South China Sea* (ADM Capital Foundation, 2015).

Su, Shu, et al., eds., „Evolution of marine fisheries management in China from 1949 to 2019: How did China get here and where does China go next?“ *Fish and Fisheries* 21, No. 2 (January 2020): DOI: 10.1111/faf.12439.

„The 14th Five-year Plan for National Fishery Development Issued,“ Ministry of Agriculture and Rural Affairs of the People’s Republic of China, accessed December 26, 2023, http://english.moa.gov.cn/news_522/202201/t20220110_300772.html.

„The Intergovernmental Panel on Climate Change,“ ipcc, accessed December 25, 2023, <https://www.ipcc.ch/>.

„The rise of the militarists,“ Britannica, accessed December 25, 2023, <https://www.britannica.com/place/Japan/The-rise-of-the-militarists>.

The State Council Information Office of the People’s Republic of China, *Development of China’s Distant-Water Fisheries*, (Beijing: China, 2023).

„The State of World Fisheries and Aquaculture 2022,“ Food and Agriculture Organization of the United Nations, accessed December 26, 2023, <https://www.fao.org/3/cc0461en/online/sofia/2022/capture-fisheries-production.html>.

„Total population of China from 1980 to 2022 with forecasts until 2028,“ statista, accessed December 25, 2023, <https://www.statista.com/statistics/263765/total-population-of-china/>.

„Translation: Outline of the People’s Republic of China 14th Five-Year Plan for National Economic and Social Development and Long-Range Objectives for 2035,“ Center for Security and Emerging Technology, accessed December 25, 2023, <https://cset.georgetown.edu/publication/china-14th-five-year-plan/>.

Tweeten, Luther, McClelland, Donald G., eds., *Promoting Third World Development and Food Security*, (Westport: Praeger, 1997).

„UN DESA Policy Brief No. 153: India overtakes China as the world’s most populous country,“ United Nations, accessed December 25, 2023, <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/un-desa-policy-brief-no-153-india-overtakes-china-as-the-worlds-most-populous-country/>.

„United Nations Convention on the Law of the Sea,“ United Nations, accessed December 25, 2023, https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.

„U.S. Relations With the Philippines,“ U.S. Department of State, accessed December 25, 2023, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-the-philippines/>.

„U.S. Relations With Vietnam,“ U.S. Department of State, accessed December 25, 2023, <https://www.state.gov/u-s-relations-with-vietnam/>.

Uvin, Peter, „The State of World Hunger,“ *Nutrition Reviews* 52, No. 5 (May 1994): doi: 10.1111/j.1753-4887.1994.tb01411.x.

Hongguang, Wang, *China’s Food Security: Strategies and Countermeasures* (Beijing: CITIC Press Group, 2023).

Wang, Tengfei and Song Runxi, eds., „Vietnamese Illegal Fishing and Maritime Conflicts Continue in 2021,“ South China Sea Strategic Situation Probing Initiative, December 31, 2021, http://www.scspi.org/en/dtfx/vietnamese-illegal-fishing-and-maritime-conflicts-continue-2021#_ftn21.

Wang, Orange, „China food security: ‘severe challenges’ ahead as rising incomes, geopolitical turmoil strain resources,“ *South China Morning Post*, April 29, 2022, https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3176025/china-food-security-severe-challenges-ahead-rising-incomes?campaign=3176025&module=perpetual_scroll_0&pgtype=article.

Wang, Xunming, et al., eds., „Desertification in China: An assessment,“ *Earth-Science Reviews* 88, No. 3-4 (June 2008): <https://doi.org/10.1016/j.earscirev.2008.02.001>.

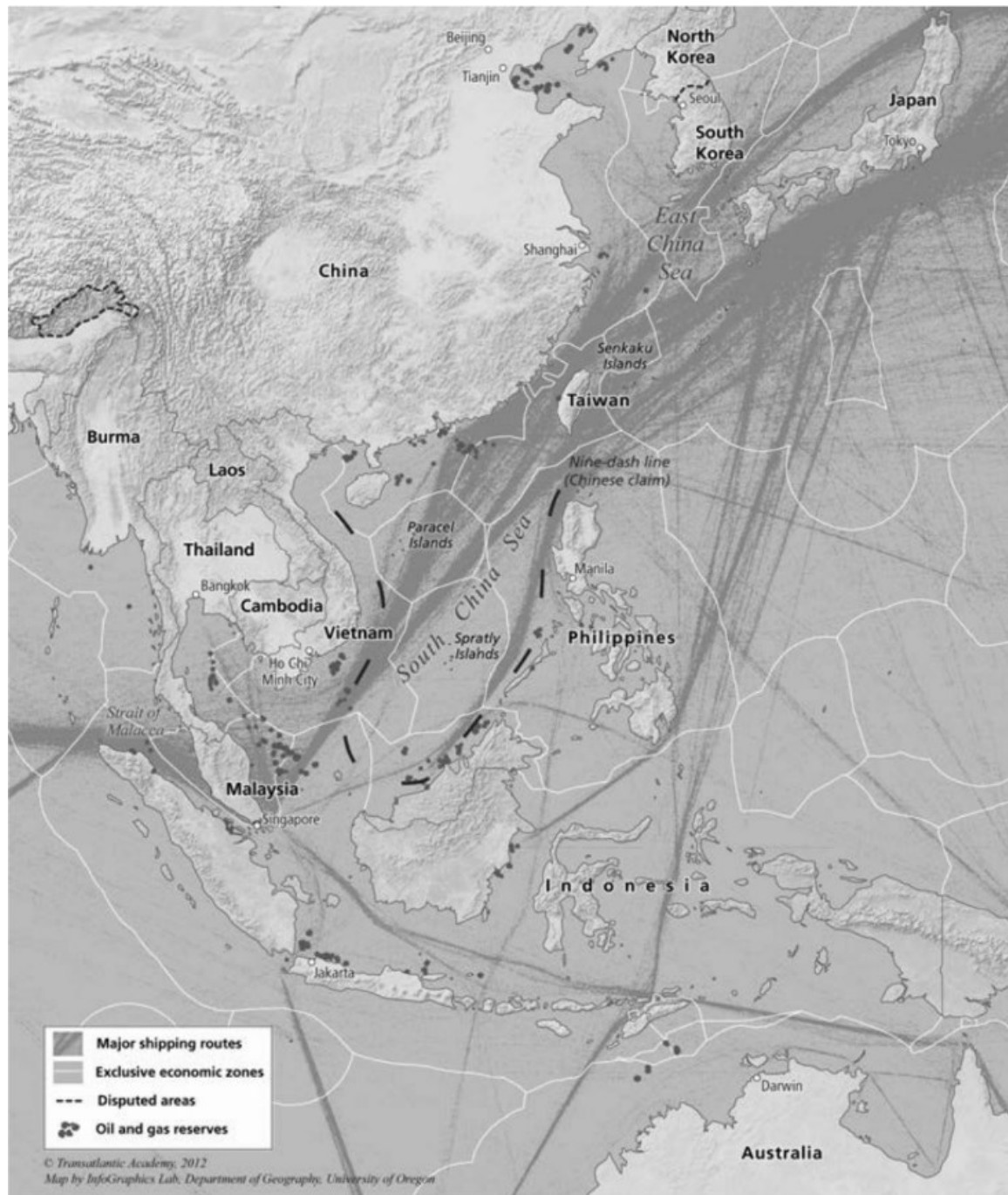
Wang, Xunming, et al., eds., „Unintended consequences of combating desertification in China,“ *nature communications* 14, No. 1139 (February 2023): <https://doi.org/10.1038/s41467-023-36835-z>.

Wei, Changhao, „NPCSC Passes Coast Guard Law, Revises Administrative Penalties Law & Animal Epidemic Prevention Law & Establishes Beijing Financial Court,“ *NPC Observer*, January 24, 2021, <https://npcobserver.com/2021/01/npcsc-passes-coast-guard-law-revises-administrative-penalties-law-animal-epidemic-prevention-law-establishes-beijing-financial-court/>.

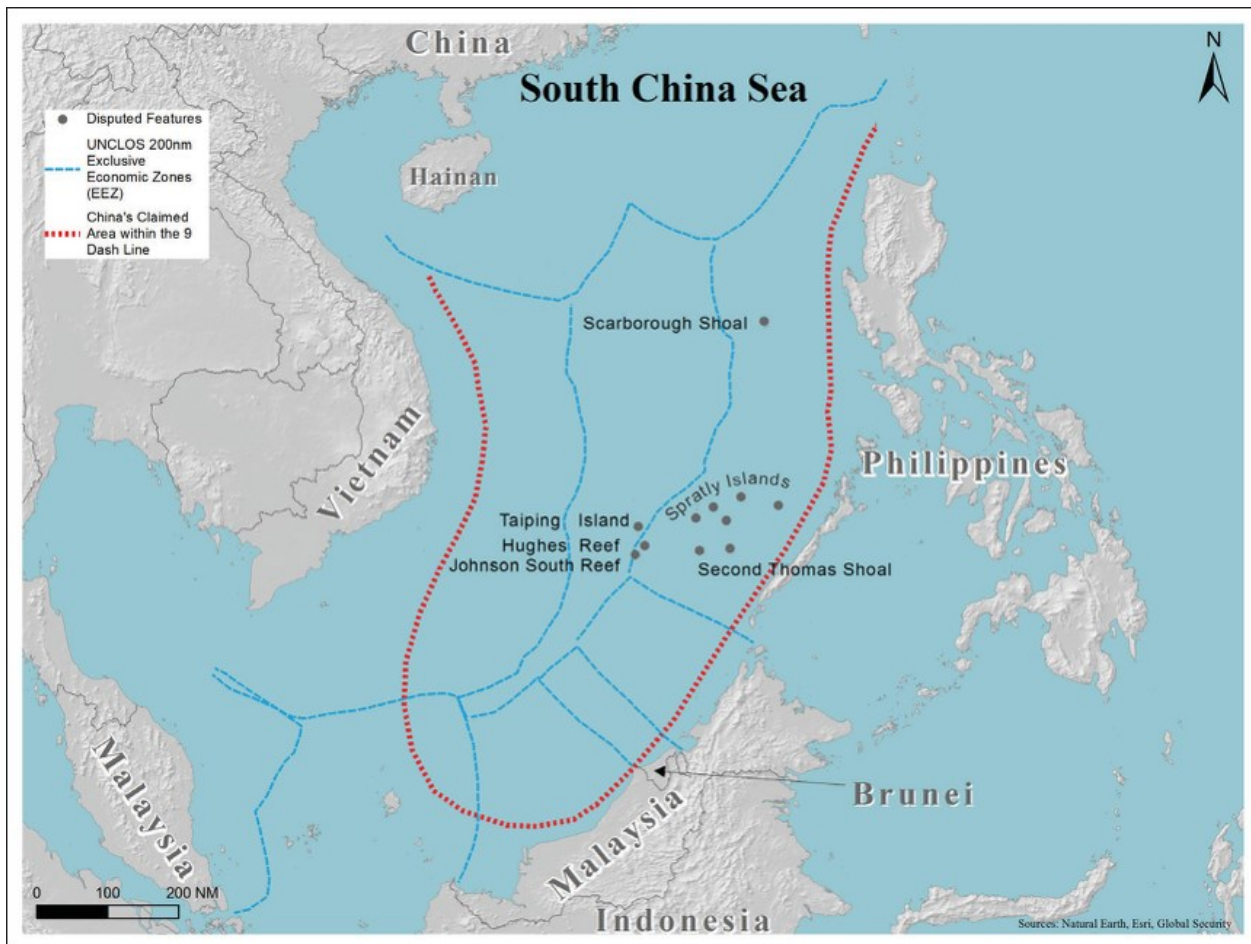
Wei, Dan, et al., eds., *Food Exports from Brazil to China: A Legal and Economic Analysis* (Cham: Springer, 2019).

- Wei, Xu, „Xi emphasizes steps to ensure food security,“ *China Daily*, December 27, 2021, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202112/27/WS61c8f379a310cdd39bc7d816.html>.
- Wenlai, Jiang, „Five things to know in China’s No. 1 central document for 2021,“ *CGTN*, February 22, 2021, <https://www.chinadaily.com.cn/a/202112/27/WS61c8f379a310cdd39bc7d816.html>.
- „What is aquaculture?,“ Aquaculture Stewardship Council, accessed December 26, 2023, <https://asc-aqua.org/learn-about-seafood-farming/what-is-aquaculture/>.
- „What is biodiversity and why is it important?,“ Biodiversity Conservation Trust, accessed December 25, 2023, <https://www.bct.nsw.gov.au/what-biodiversity-and-why-it-important>.
- „Wheat Imports by Country in 1000 MT,“ index mundi, accessed December 26, 2023, <https://www.indexmundi.com/agriculture/?commodity=wheat&graph=imports>.
- Whitehead, James Francis, „Maritime conflict heats up as China’s fishing fleet goes dark in Argentine waters,“ *Courthouse News Service*, January 28, 2022, <https://www.courthousenews.com/maritime-conflict-heats-up-as-chinas-fishing-fleet-goes-dark-in-argentine-waters/>.
- Whiting, Kate, „Food Security: This i show China plans to feed its 1.4 billion people,“ *World Economic Forum*, March 11, 2022, <https://www.weforum.org/agenda/2022/03/china-seawater-rice-food-security/>.
- Wright, George, „South China Sea: Philippine and Chinese vessels collide in contested waters,“ *British Broadcasting Corporation*, December 10, 2023, <https://www.bbc.com/news/world-asia-67668930>.
- Wu, Yao, et al., eds., „Sand and dust storms in Asia: a call for global cooperation on climate change,“ *The Lancet Planetary Health* 5, (June 2021): [https://doi.org/10.1016/S2542-5196\(21\)00082-6](https://doi.org/10.1016/S2542-5196(21)00082-6).
- „Xi says China’s women must start 'new trend of family',“ *Reuters*, October 30, 2023, <https://www.reuters.com/world/china/xi-says-chinas-women-must-start-new-trend-family-2023-10-30/>.
- „Xi Seeks to Accelerate China’s Drive for Self-sufficiency,“ The Jamestown Foundations, accessed December 25, 2023, <https://jamestown.org/program/xi-seeks-to-accelerate-chinas-drive-for-self-sufficiency/>.
- Zhang, Hongzhou, *China’s Fishing Industry: Currents Status, Government Policies, and Future Prospects* (Arlington: Virginia, 2015).
- Zhang, Hongzhou, „Fisheries cooperation in the South China Sea: Evaluating the Options,“ *Marine Policy* 89 (February 2018): DOI: 10.1016/j.marpol.2017.12.014.
- Zinkina, Julia, Korotayev, Andrey, eds., "Explosive Population Growth in Tropical Africa: Crucial Omission in Development Forecasts - Emerging Risks and Way Out," *World Futures The Journal of General Evolution* 70, No. 2 (February 2014): doi:10.1080/02604027.2014.894868.

Přílohy

(Příloha č. 1) China Seas (Source: Map by InfoGraphics Lab, Department of Geography, University of Oregon) z publikace Andrews-Speed, Philip, *Want, Waste or War? The global resource nexus and the struggle for land, energy, food water and minerals* (London and New York: Routledge, 2015), 62.

(Příloha č. 2) „Chapter 10: The South China Sea Tribunal“ The Fletchers, accessed December 29, 2023, <https://sites.tufts.edu/lawofthesea/chapter-ten/>.

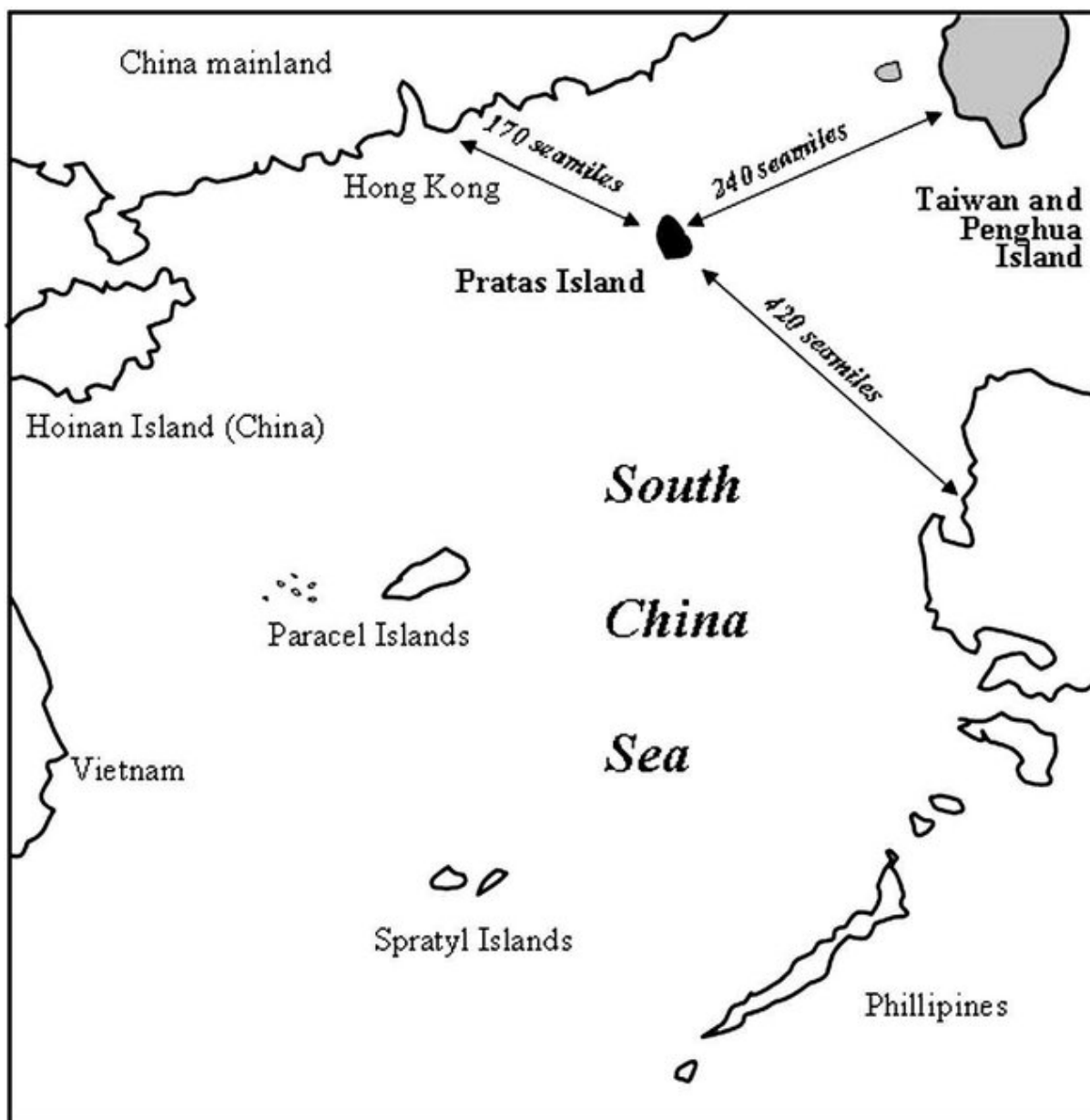

©2023The Sankei Shimbun / JAPAN Forward

(Příloha č. 3) Hiroshi Mori, „China's New 'Ten-Dash Line' Map Infuriates Asian Neighbors,“ *Japan Forward*, September 5, 2023, <https://japan-forward.com/chinas-new-ten-dash-line-map-infuriates-asian-neighbors/>.

(Příloha č. 4) „Ten-Dash Line, Nine-Dash Line and Overlapping Claims in the South China Sea,“ PMF IAS, accessed December 29, 2023, <https://www.pmfias.com/ten-dash-line-and-nine-dash-line/>.

(Příloha č. 5) „Tetrodotoxikation with *Nassauris glans*: A possibility of tetrodotoxin spreading in marine products near Pratas Island,“ *The American journal of tropical medicine and hygiene* 73, No. 5 (December 2005): 986, DOI: 10.4269/ajtmh.2005.73.985.

ZÁVĚREČNÉ TEZE MAGISTERSKÉ PRÁCE NMTS
Závěrečné teze student odevzdává ke konci Diplomního semináře III jako součást magisterské práce a tyto teze jsou spolu s odevzdáním magisterské práce do SIS předpokladem udělení zápočtu za tento seminář.
Jméno: Jeroným Vnouček
E-mail: 71793090@fsv.cuni.cz
Specializace (uved'te zkratkou)*: SAS
Semestr a školní rok zahájení práce: LS 2021/2022
Semestr a školní rok ukončení práce: ZS 2023/2024
Vedoucí diplomového semináře: doc. PhDr. Michal Smetana, Ph.D.
Vedoucí práce: PhDr. Pavel Szobi, Ph.D.
Název práce: Ovlivňování mezinárodních vztahů v Jihočínském moři na základě čínské potravinové politiky
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek): Tato práce se zabývá potravinovou bezpečností Číny a jejím vlivem na mezinárodní dění v oblasti Jihočínského moře. Téma práce se zaměřuje na soběstačnost Číny produkovat či jiným způsobem získávat potraviny. Práce zkoumá, zda je čínská potravinová bezpečnost podstatná pro expanzivní jednání Číny v regionu. Jihočínské moře je sporně vyznačená a významná oblast mezinárodního dění 21. století, která postrádá efektivní multilaterální dohody o jeho využívání. Čína, která si nárokuje většinu moře a ignoruje vymezení konvencí OSN, v oblasti kromě jiných aktivit také rybaří a tím vytváří vliv na okolní státy. V práci je uplatňován neo-malthusiánský pohled, který se zaměřuje na vztah populace a životního prostředí.
Vývoj tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek): Prvotní myšlenka byla sledovat výhradně potravinovou bezpečnost z hlediska proteinů získaných přes mořskou produkci. Práce se také chtěla vztahovat na podstatu zmíněných proteinů jako důvod čínského sjednocení. Při postupném zkoumání tématu bylo však téma potravinové bezpečnosti vztahováno i na pevninské počínání Číny, kde hraje velkou roli pro produkci potravin stav životního prostředí. V práci tak začala být uplatňována neo-malthusiánská teorie, která spojila problematiku degradujícího životního prostředí a potřeby uživit čínskou populaci. Od tématu sjednocení Číny tak bylo upuštěno a práce se soustředí přímo na vliv potravinové bezpečnosti na spornou oblast Jihočínského moře.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu): Práce obsahuje nejprve zhodnocení akademické debaty a následnou teoreticko-metodologickou část. Hlavní část práce je rozdělena na tři kapitoly. První z těchto kapitol se zaměřuje na uvedení oblasti Jihočínského moře, kde je vysvětlena jeho důležitost z hlediska obchodu, nerostných surovin a vojenské přítomnosti. Zaměřuje se také na přítomnost Spojených států amerických, Belt and Road Initiative a problematiku čínské populace. Kapitola druhá se zaměřuje na čínskou domácí potravinovou produkci, životní prostředí a import potravin. Kapitola třetí je věnována produkci vodních živočichů a čínského vlivu na Jihočínské moře z hlediska potravinové bezpečnosti.
Hlavní výsledky práce (max. 10 řádek): Čína ovlivňuje dění v Jihočínském moři kromě jiných důvodů také z důvodů zisku potravin. V jihočínském moři je vysoká míra neregulovaného a nelegálního rybolovu, který ohrožuje udržitelnost lovišť a potravinovou bezpečnost všech okolních zemí. Čína ve sporných vodách jedná jako ve vodách domácích, kde unilaterálně uplatňuje letní zákaz rybolovu, na který ostatní státy nechtějí přistoupit, jelikož by podpořili čínskou suverenitu v oblasti. Rybářské lodě jsou dle odhadů ze strany státu výrazně dotovány a využívány jako mořské milice. Zároveň se odhaduje, že Čína nadhodnocuje rybářské úlovky

v domácích vodách, které jsou ve skutečnosti z vod mimo čínské exkluzivní ekonomické zóny. Čína je ve velké míře závislá na importu sóji a rybí moučky, které jsou hlavními komponenty krmiva pro hospodářská zvířata a ryby. Rybolov je pro Čínu tedy podstatný z hlediska soběstačné produkce proteinů.

Prameny a literatura (výběr nejpodstatnějších):

Abbott, Joshua K., et al., eds., „Feeding the dragon: The evolution of China’s fishery imports,“ *Marine policy* 133 (November 2021):
<https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104733>.

Crona, Beatrice, et al., eds., „China at a Crossroads: An Analysis of China's Changing Seafood Production and Consumption,“ *One Earth* 3, No. 1 (July 2020):
<https://doi.org/10.1016/j.oneear.2020.06.013>.

Ghose, Bishwajit, „Food security and food self-sufficiency in China: from past to 2050,“ *Food and Energy Security* 3, No. 2 (2014): doi: 10.1002/fes3.48.

Goddard, Stacie E., *When Right Makes Might: Rising Powers and World Order* (Ithaca and London, Cornell University Press, 2018).

Gutiérrez, Miren, et al., eds., *China’s distant-water fishing fleet: Scale, impact and governance* (Overseas Development Institute, 2020).

Homer-Dixon, Thomas F., *Environment, Scarcity, and Violence* (New Jersey: Princeton University Press, 1999).

Hongguang, Wang, *China’s Food Security: Strategies and Countermeasures* (Beijing: CITIC Press Group, 2023).

Huang McBeath, Jenifer, McBeath, Jerry, eds., *Environmental Change and Food Security in China*, (Springer, 2010).

International Food Policy Research Institute, *China and Global Food Policy Report 2022, Reforming Agricultural Support Policy For Transforming Agrifood Systems*.

Kaplan, Robert D., *Asia’s Cauldron: The South China Sea and the End of a Stable Pacific* (New York: Random House, 2014).

Mallory, Tabitha Grace, „Fisheries subsidies in China: Quantitative and qualitative assessment of policy coherence and effectiveness,“ *Marine Policy* 68 (June 2016):
<https://doi.org/10.1016/j.marpol.2016.01.028>.

Permanent Court of Arbitration, „Press Release: The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People’s Republic of China),“ (The Hague, 12 July, 2016), <https://docs.pca-cpa.org/2016/07/PH-CN-20160712-Press-Release-No-11-English.pdf>.

Schicun, Wu, Zou, Keyuan, eds., *Non-Traditional Security Issues and the South China Sea: Shaping a New Framework for Cooperation* (London: Routledge, 2016).

Sumalia, Ussif Rashid, William W. L. Cheung, eds., *Boom or Bust: The Future of Fish in the South China Sea* (ADM Capital Foundation, 2015).

Su, Shu, et al., eds., „Evolution of marine fisheries management in China from 1949 to 2019: How did China get here and where does China go next?“ *Fish and Fisheries* 21, No. 2 (January 2020): DOI: 10.1111/faf.12439.

„United Nations Convention on the Law of the Sea,“ United Nations, accessed December 25, 2023,
https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.

Wei, Dan, et al., eds., *Food Exports from Brazil to China: A Legal and Economic Analysis* (Cham: Springer, 2019), 5.

Zhang, Hongzhou, „Fisheries cooperation in the South China Sea: Evaluating the Options,“ *Marine Policy* 89 (February 2018): DOI: 10.1016/j.marpol.2017.12.014.

Etika výzkumu:**

Jazyk práce: Čeština

Podpis studenta a datum: Jeroným Vnouček, 3. 1. 2024

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí diplomového semináře		
Vedoucí specializace		
Garant programu		